

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10,650 in 10,349 za inserate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39,011, Praga-Dunaj 24,797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Komarno

Vsa naša javnost je s tesnobnim zanimanjem sledila trdi, neizprosni diplomatski borbi, ki se je te dni razvila v obdonavskem mestu Komarnu med madžarskimi in češko-slovaškimi zastopniki, ki so se zbrali, da v smislu monakovskega sporazuma potegnemo novo mejo med Madžarsko in Češko-Slovaško. Slovaki in Rusini so se trdovratno borili za vsako ped svoje zemlje. Pristali so na boleče žrtve. Ponudili so Madžarom ozemlje, na katerem prebiva 650.000 ljudi, od katerih je 480.000 Madžarov, ostali pa so Slovaki (50.000), Ukrajinci (30.000), Nemci in Judi. Toda Madžari so zahtevali še enkrat toliko: milijon 100.000 ljudi, med njimi 250.000 Slovakov. Madžari so bili oholi. Zvenketali so s sabljo, grozili, odrejali vojaške ukrepe na meji. Toda Slovaki in Ukrajinci, ki so za češko-slovaško vladavo dili pogajanja, niso mogli dalje. Rekli se Madžarom: Ne! nakar so slednji pogajanja razbili in odšli nazaj v Budimpešto, češ bodo že velesile potegnile mejo. Kajti štiri velesile so v Monakovem 30. septembra zares odredile, da mora biti poljsko in madžarsko vprašanje rešeno do konca januarja, sicer bodo one novo mejo enostavno diktirale, kakor se je to zgodilo za nemške Sudete. Ogledimo si zdaj zgodovino preteklih dogodkov.

Poljska si je takoj sama potregla. Skoraj istočasno kot Nemčija je zasedla tješinsko ozemlje od Bogumina do Jablunkova ter si tako priključila 800 kv. km na rudah zelo bogatega ozemlja, na katerem prebiva okroglo 250.000 prebivalcev. Le za tri ali štiri občine na južnem bregu Visokih Tater, koder Poljaki baje prebivajo v večini, si je varšavska vlada pridržala pravico, da zahteva plebiscit, toda to naj bi se zgodilo nekoliko kasneje, potem ko bi bili Madžari zadovoljni. Ali iz obzirnosti do prezaupane praške vlade, ali iz dobro preračunanih razlogov, ki so v zvezi z zahtevo po skupnih poljsko-madžarskih mejah, danes ni mogoče povedati.

Drugače pa je bilo z madžarskimi zahtevami. Šef madžarskega generalnega štaba general Keresztes-Fischer je že imel pripravljene vojaško opremljene sprostovoljce, ki bi morali v trenutku, ko je bila praška vlada na kolenih in brez vsake moči, viteško udariti čez mejo in pobasati nekdanje dežele krone svetega Stefana tja do vrh Karpatov, koder se vije poljska meja. Ti načrti junaškega zavojevanja pa so se izjalovili, ker so se kar naenkrat pojavile nepremagljive ovire. Neko sporočilo nemškega poslanika madžarskemu ministrskemu predsedniku je v zvezi s tem. Ko Madžarom ni bil dovoljen viteški pohod na Slovaško, ki je bila brez obrambe, so se morali zadovoljiti z diplomatsko mizo, ki pa so se jo kot spretni diplomati znali izvrstno poslužiti. Najprej je madžarska diplomacija poskusila v Varšavi pri poljski vladi, ki je Nemčiji prijateljsko naklonjena. Polkovnik Beck, ki ga vežejo stari spomini na regenta Horthyja, je navdušeno zgrabil za priložnost in brez ovankov izpovedal, da tudi Poljska želi skupnih meja z Madžarsko, pa čeprav bi tekla na hrbtu več kakor treh milijonov zasužnjenih Slovakov in Rusinov. Madžari so nato odbrzeli v Rim, kjer pa so za svoje težnje našli že dokaj manj razumevanja, čeprav ni mogoče trditi, da bi bili osorno odbiti. V Nemčijo Madžari — v kolikor smo poučeni — niso šli poizvedovat, pač pa so pričakovali, da bosta tamkaj v njihov prilog govorili Italija in Poljska. Tudi Francija, ki se je očitno odločala vsaki politiki v Srednji Evropi, niso spraševali, pač pa so sprožili to vprašanje pri Angležih, kjer pa so naleteli na pikro zavrnitev. Podoben odmev je prišel od balkanskih držav, ki so v Budimpešti povedale, da ne morejo razumeti, zakaj naj bi morali Slovaki in tistih 700.000 Rusinov umreti, da prideta Madžarska in Poljska do skupnih meja, in kakšen pomen naj bi to imelo za pomiritev Evrope po načelu samoodločbe narodov.

Oboroženi s poljsko podporo, računajoč na ohlapnost odpora pri velesilah ter v svesti si onemoglosti češko-slovaške države, so Madžari prišli v Komarno z oholimi načrti. Z neverjetno drznostjo so predložili svoje zahteve. Takojšen odstop skoraj polovice Slovaške in Podkarpatske Rusije, po ostali Slovaški in Rusinski pa plebiscit. Vse to na osnovi ljudskega štetja iz leta 1910, ko madžarski uradniki tako rekoč nikjer niso zabeležili kakšnega Slovaka ali Rusina. Češko-slovaška delegacija je Madžarom v njihovem materinskem jeziku odgovorila, da so njihove zahteve nesramne. Kajti medtem ko so Madžari mobilizirali evropsko diplomacijo, da bi jih podprla, tudi Slovaki in Rusini niso bili mirni. Zgodovina bo pisala, da so oni rešili češko-slovaško državo. Sklicujoč se na načelo samoodločbe narodov, ki ga je znova proglasila monakovska konferenca štirih velesil, so najprej Slovaki, za njimi pa še podkarpatski Rusini objavili ustanovitve svojih lastnih narodnih držav s pristavkom, da hočejo ostati v okviru skupne države s Čehi vred. Tako so Slovaki in Rusini dokončno raztelesenje države preprečili, in ko so se Madžari pokazali v Komarnu, niso imeli več pred seboj trope obupanih delegatov, o katerih so mislili, da bodo vse podpisali, kar jim bo predloženo — če se že ne bodo kar naravnost vrgli v široka madžarska naročja — ampak samozavestno zastopstvo narodov, ki so se po načelu samo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Chvalkovsky pri Hitlerju

Hitler obljublja „hitro uspešno rešitev“ težav z Madžari Nemški tisk o bodočih prijateljskih odnosajih med ČSR in Nemčijo

Berlin, 14. oktobra. TG. Ves nemški tisk z veliko zunanjo opremo opisuje sprejem češko-slovaškega zunanjega ministra Chvalkovskega pri nemškem državnem kancelerju Hitlerju, ki je prav v ta namen iz Esena, kjer je obiskal Kruppove tovarne, prišel v Monakovo. Tudi inozemski diplomatski krogi pozorno zasledujejo vse okoliščine tega prvega stika med novo češko-slovaško vlado in Nemčijo po zadnjih sedetih letih. Tisk kakor tuja diplomacija podčrtava prisrčnost, s katero je bil češko-slovaški državnik, ki je svoje dni pet let služboval v Berlinu, sprejet od nemških oblasti, in opozarja nato, da se med Nemčijo in Češko-Slovaško odpirajo nova politična pota.

Nemški državni kanceler Hitler je sprejel češko-slovaškega zunanjega ministra v svoji hiši v Monakovem, tam, kjer je bila tudi monakovska konferenca 4. velesil. Morda je s tem hotel nekako simbolično nakazati, da naj se prav tam, od koder so prišli za staro Češko-Slovaško najbolj trdi

sklepi, pričenejo prijateljski odnosi med obema državama. Chvalkovsky je prišel k Hitlerju nekaj minut po 12. uri. Spremljal ga je nemški zunanji minister von Ribbentrop. Uradno poročilo o razgovorih pri državnem kancelerju je bilo izdano, ki pa se ne spušta v nobene podrobnosti. Razen tega ne obstajajo nobeni viri, iz katerih bi se dalo posneti, kaj sta Hitler in Chvalkovsky govorila v skoraj pol drugo ura trajajočem razgovoru. Uradno poročilo omenja v suhoparnem slogu, da je Chvalkovsky sporočil nemškemu kancelerju, da se bo Češko-Slovaška lojalno zadržala nasproti Nemčiji, kar da je nemški kanceler z vidno zadovoljnostjo vzel na znanje in to tudi v besedah izrazil. Nemški kanceler je nadalje dejal, da mu je iskreno žal, da ni bilo mogoče priti do sporazuma glede madžarske narodne manjšine, vendar pa upa, da bo v kratkem času mogoče najti takšno uspešno in mirno rešitev. Razgovori so trajali poludruro uro in so zajeli vsa vprašanja, ki se tičejo obeh držav in njihovih medsebojnih odnosov. Češko-slovaški zunanji minister se je

pri Hitlerju poslovil ob pol dveh in se je že s poldanskim vlakom odpeljal nazaj v Prago.

Praga, 14. oktobra. AA. Havas: Potovanje zunanjega ministra Chvalkovskega v Berlin in Berchtesgaden je predmet izredne pozornosti češko-slovaških listov. »Pofedni list« piše med drugim: V tem prvem uradnem obisku češko-slovaškega zunanjega ministra Nemčiji je najbolj viden preokret češko-slovaške zunanje politike. Nemčija je že sedaj gospodar srednje in jugovzhodne Evrope. Naše narodno življenje se mora prilagoditi neposrednemu sodelovanju s tretjim rajhom. Na drugi strani pa seveda ne smemo zanemarjati svojih nacionalnih interesov. Nam je mnogo na tem, da imamo dobre odnose z Nemčijo, vendar pa imamo tudi pravico, da se tudi glede nas upošteva pravica do samoodločbe. Nemški listi dajejo jasno razumeti, da z Nemčijo ni nikakega razloga, da bi odbila možnost obstanka nove države, ako se Češko-Slovaška odloči za lojalno sodelovanje z Nemci in se osvobodi francosko-sovjetskega bloka.

Po neuspehu v Komarnu Priziv na 4 monakovske velesile

Ljubljana, 14. oktobra.

Kakor smo poročali v polnočni izdaji, so Madžari razbili pogajanja v Komarnu ter so odšli nazaj v Budimpešto, od koder sedaj obveščajo velesile, kakšna krivica da se jim je zgodila, ko niso mogli Slovakom in Rusinom pobrati skoraj polovice ozemlja. Politični odličniki pa objavljajo po časopisih polprikrita grožnja, da bo Madžarska pač morala napraviti druge, to je vojaške korake, da izsili uresničitev svojih sanj. Iz Budimpešte se slišijo tudi glasovi o zbiranju vojaških čet na obeh mejah ter o prvih praskah, ki so se pripetile po nekaterih obmejnih krajih med madžarskimi izživalci in slovaškimi orožniki.

V mednarodnem tisku opažamo, da podpira madžarske težnje in z Madžari deli ogorčenje izključno le poljski tisk, medtem ko italijanski tisk prelom v Komarnu obravnava zelo zmerno na drugi strani, nemški tisk pa svoje nevolje nad madžarskim postopanjem sploh ne prikriva.

Tudi v uradnem poročilu, ki je izšlo o obisku češko-slovaškega zunanjega ministra pri kancelerju Hitlerju, pa beremo celo, da je Hitler prelom pogajanj obžaloval in izrazil upanje, da se bo stvar v kratkem času uspešno uredila.

Pričakovanje, da bodo velesile madžarsko-slovaško mejo pravično potegnile, je upravičeno, zato madžarske grožnje nikogar ne smejo preveč razburjati.

Madžari bi radi pobrali eno petino slovaške zemlje

Komarno, 14. oktobra. AA. (DNB) Šef tiskovnega odseka pri češko-slovaški delegaciji je včeraj popoldne izjavil zastopnikom tiska:

Slovaki so majhen narod, ki šteje 2 in pol milijona ljudi. Oni morajo sedaj, ko gre za ohranitev lastne narodnosti in zavarovanje življenjske sposobnosti slovaške avtonomije, do vseh podrobnosti proučiti vsa na novo nastala vprašanja. Ne-premišljena popuščanja bi mogla biti usodna za obstoj slovaške avtonomije. Zaradi tega je morala češko-slovaška delegacija v svojih razgovorih z Madžari povezati narodnostne oziroma vojaške, prometne in gospodarske interese. Madžarski predlogi so za Slovake nesprejemljivi, ker bi na ta način petina slovaškega naroda odpadla od Slovaške. Zato se delegacija ne more strinjati z razmejitvijo, kakor jo predlagajo Madžari, ker bi po tej poti ostala izven slovaških državnih mej večina najpomembnejših krajev. Navzlic vsem težkočam pa smemo upati, da bodo vsa vprašanja rešena v skupno zadovoljstvo obeh strank.

Slovaška delegacija je pooblastila polnomočenega ministra Krna, da obvesti osrednjo vlado v Pragi o poteku razgovorov z madžarsko delegacijo in da ji stavi na razpolago listine, ki naj jih ministrstvo zunanjih zadev izroči zastopnikom štirih velesil. V Komarnu sta ostala samo predsednik avtonomne vlade Podkarpatske Rusije Brody in minister Bazevsky, ki nadaljujeta razgovore z Esterhazyjem, zastopnikom narodnega sveta madžarske manjšine. Takoj po odhodu madžarske delegacije je komarnski poglavar objavil uredbo, s katero se pod pretnjo zaporne kazni od 12 ur do 14 dni prepoveduje izobežanje madžarskih zastav.

Izjava Rusinov

Predsednik avtonomne vlade Podkarpatske Rusije Andrej Brody je dal posebnemu Havasovemu poročevalcu naslednje obvestilo:

Pogajanja v Komarnu so prekinjena, ker je madžarska delegacija izjavila, da slovaški predlogi ne ustrezajo madžarskim zahtevam in ker je zaradi tega madžarska vlada naročila svoji delegaciji, naj prekinje pogajanja. Češko-slovaška delegacija pa navzile tej prekinitvi še vedno čaka na stvaren odgovor na svoje predloge.

Slovaški minister:

„Odklanjamo vsak diktat“

Praga, 14. oktobra. AA. Havas: Z Madžari se hočemo sporazumeti, je izjavil danes Havasovemu dopisniku v Bratislavi min. Ferdinand Durčanski, član avtonomne slovaške vlade. Preden, je nadaljeval, bomo prepuščali rešitev madžarskega problema velesilam, bomo poskušali obnoviti neposredne razgovore z Madžarsko. Ni izključeno, da bomo od kake tretje države zahtevali posredovanje. Poslanec Karel Sidor bo v kratkem odpotoval v Varšavo, kjer se bo morda razgovarjal tudi o tej stvari.

Poležaj pa je medtem tale: Madžarska

delegacija je predložila načrt, po katerem bi morala Slovaška odstopiti 11.268 km² ozemlja, s čimer bi prešlo pod Madžarsko 670.000 Madžarov. Slovaška in Podkarpatska Rusija bi na ta način izgubili nad 650.000 prebivalcev slovaške krvi. Skupno bi torej morali odstopiti okoli 1.300.000 ljudi. Slovaška delegacija je nasprotno predlagala odstopitev približno 5.784 km² ozemlja s 395.000 prebivalci, med katerimi bi bilo okoli 45.000 Slovakov. Ostalih 300.000 Madžarov, kolikor bi jih ostalo na Slovaškem, bi bilo v ravnovesju z onimi 300.000 Slovaki, ki žive na Madžarskem. Četudi smo poudarili, da gre z naše strani samo za načrt in da smo pripravljeni razgovarjati se o nekaterih konkretnih točkah madžarskega predloga, je madžarska delegacija odbila razgovore na tej podlagi. Ponavljamo: Hočemo se sporazumeti z Madžari, toda odklanjamo sleherni diktat. Nismo namreč podlegli v kaki vojni, in pravica pripada prav tako nam kakor Madžarom. Zaradi tega nismo mogli sprejeti načrta madžarske delegacije. Pripravljeni smo, da se še nadalje z njimi razgovarjamo na osnovi obeh načrtov. Prepričani smo, da je kompromis mogoč. Toda ako madžarska delegacija v sedanjem položaju ali iz kakršnihkoli drugih jasnih razlogov ne more popustiti, bi bilo pač najbolje, da se to vprašanje reši s sodelovanjem nevtralne države. Če pa bodo Madžari odbili tudi ta poslednji poskus, potem bodo morale pač velesile monakovske konference sprejeti sklene sklepe.

Bratislava, 14. oktobra. AA. Havas. Slovaška avtonomna vlada in slovaški svet bodo odpotovala jutri s posebnim vlakom v Rožomberok, kjer se bosta poklonila na grobu voditelja slovaških avtonomistov, pokojnega Hlinke, ki je umrl 16. avgusta letos.

„Iz Nemčije piha drug veter“ Berlinska vlada proti madžarskim težnjam

Praga, 14. okt. b. Češko-slovaško-madžarska pogajanja so končnoveljavno prekinjena. Madžari, ki so izgubili svoje zavezničke Slovake, niso zdaj našli drugega izhoda, kakor da prekinjajo pogajanja in da apelirajo na velesile. Vesti o prekinitvi pogajanj so bile sprejete v Pragi z neprikrito zadovoljnostjo. Delegati češko-slovaške republike, ki so izključno Slovaki, zelo dobro vedo, da iz Berlina piha zdaj drugačen veter, ki je proti skupni meji Madžarske in Poljske, in da Nemčija v nobenem primeru ne bo zagovarjala drugih napadalnih namenov na Slovaško.

Praga, 14. okt. TG. V Pragi so prelom v Komarnu vzeli zelo mirno na znanje. V vladnih krogih so mnenja, da se bodo pogajanja obnovila, ali pa, da bo posredovala neka tretja država, in to bi bila Poljska. V ta namen je nocoj odletel v Varšavo poseben odposlanec češko-slovaške vlade. Če bi tudi to posredovanje ne uspelo, potem šele bi posredovale velesile.

Madžari grože z vojaškim vdorom

Budimpešta, 14. oktobra. AA. MTI: Po obvestilih diplomatskega dopisnika madžarske telegrafске agencije bo madžarska vlada obvestila zastopnike štirih velesil o stališču, ki ga je včeraj zavzela v Komarnu njena delegacija. V sporočilu bo zastopnike velesil med drugim opozorila, da si pridržuje pravico drugega nastopa, ako bi se pokazala potreba obrambe madžarskih interesov. Madžarska bo v primeru neuspeha svoje prožnje pri štirih velesilah neposredno nastopila, da onemogoči nadaljnje preganjanje (!) madžarske manjšine na Češko-Slovaškem. V istih krogih izjavljajo, da za sedaj še ne bo izvedena popolna demobilizacija.

V Budimpešti se je po povratku madžarske delegacije iz Komarna zbrala skupina kakih 500 dijakov, ki so manifestirali po mestu in zahtevali generalno vlado. Ministrski predsednik je o položaju izdal službeno poročilo, v katerem pravi, da je Češko-Slovaška mobilizirala vse moške do 60 leta starosti in da so madžarski politični krogi mišljenja, da mora tudi Madžarska odrediti ukrepe za svojo varnost, ker da med obema državama ne sme biti prevelike razlike glede oborožene sile. Madžarska vlada je obvestila 4 monakovske velesile o prelomu. Obvestila je tudi poljsko vlado.

Madžari zbegani

Posebna odposlanstva z letali v Berlin in v Rim

Budimpešta, 14. oktobra. TG. Iz uradnega vira potrjujejo, da je danes odletel v Italijo načelnik zunanjega ministrstva grof Czaky po nasvet k italijanski vladi, kaj naj ukrene. Do večernih ur v Pešti še niso vedeli, kakšen je uspeh tega koraka, vendar pa verujejo, da bo Italija sprejela posredovanje 4 velesil in da bo morda predlagala, naj tudi madžarsko-slovaško mejo uredi mednarodna komisija, ki je potegnila tudi nove sodske meje.

Istočasno pa je odletel v Berlin bivši madžarski ministrski predsednik Daranyi v spremstvu voditelja madžarskih narodnih socialistov Meeserja, da bi vplivala pri Hitlerju in Göringju na to, da bi bile madžarske zahteve na Slovaškem uveljavljene. Daranyi je nesel Hitlerju osebno pismo admirala Horthyja.

Monakovo, 14. okt. TG. Nemški državni kanceler Hitler je sprejel Daranyja ob 3 popoldne, torej kmalu potem, ko je od njega odšel češko-slovaški zunanji minister Chvalkovsky. Madžarski državnik je ostal pri Hitlerju do 7 zvečer, ko je bilo izdano suhoparno službeno poročilo, da sta se oba državnika razgovarjala o konferenci v Komarnu, in da je upanje, da se bo zadeva v kratkem uspešno rešila.

Rim, 14. okt. TG. Mussolini je sprejel Czakyja, ki ga je spremljal tudi madžarski poslanik baron Bilany, ob 7 zvečer. O razgovoru ni bilo izdano nobeno uradno poročilo. Pač pa izhaja iz pisanja nocojšnjih listov v Rimu, da je Italija z obžalovanjem vzela na znanje prelom pogajanj.

Praga, 14. okt. b. Položaj med Češko-Slovaško in Madžarsko se vedno bolj poostruje. Po poročilih iz Komarna so tako Madžari, kakor tudi Čehoslovaki na meji postavili žične ovire ter je ustavljen tudi ves promet med Madžarsko in Češko, straže pa so na eni in na drugi strani močno okrepljene. Izredno strogi ukrepi so bili storjeni s češko-slovaške strani zlasti v podkarpatskih mestih, ki so blizu meje. Ti ukrepi so bili storjeni, da se prepreči morebitno tihotapstvo orožja čez mejo, prav tako

Obsežni varnostni ukrepi na Slovaškem

Praga, 14. okt. b. Položaj med Češko-Slovaško in Madžarsko se vedno bolj poostruje. Po poročilih iz Komarna so tako Madžari, kakor tudi Čehoslovaki na meji postavili žične ovire ter je ustavljen tudi ves promet med Madžarsko in Češko, straže pa so na eni in na drugi strani močno okrepljene. Izredno strogi ukrepi so bili storjeni s češko-slovaške strani zlasti v podkarpatskih mestih, ki so blizu meje. Ti ukrepi so bili storjeni, da se prepreči morebitno tihotapstvo orožja čez mejo, prav tako

Zagrebska vremenska napoved: Jasno. Zemunska vremenska napoved: Prežno vedro bo v vsej kraljevini z jutranjo meglo. Samo v severozahodnih in severnih krajih bo prilično oblačno.

pa tudi, da se onemogočijo izgrede in demonstracije madžarskih narodnih manjšin, ki so v zadnjem času postale zelo napadalne. V Bratislavi, Komarnu in drugih obmejnih mestih ne sme po deveti uri nihče na cesti. V nekaterih mestih so bili prisiljeni proglasiti obojedno stanje, ki se je od Uzhoroda zdaj razširilo še na Berokovo in Semljus. Včeraj je vlada izdala proglas na prebivalstvo podkarpatske Rusije, da v roku 24 ur izročijo vse orožje. Ta vladna odredba je naletela na močan odziv in ljudstvo izroča orožje oblastem brez godrnjanja. Le v pretežno madžarskih krajih je prišlo do manjših spopadov ter je morala policija nastopiti. V Bratislavi in Uzhorodu sta se sestali obe samoupravni vladi, to je slovaška in rusinska, da se posvetujeta o ukrepih za ohranitev miru. Pričakujejo, da bo še danes odpoval v Nemčijo po en član omenjenih vlad, v Pragi pa pričakujejo tudi prihod predsednikov slovaške in rusinske vlade.

Tudi Mussolini ne bo podpiral Madžarov

Praga, 14. okt. b. Po informacijah iz Rima Mussolini trenutno ni pripravljen podpirati madžarske težnje za skupno mejo s Poljsko. V tukajšnjih diplomatskih krogih se je vse doslej smatralo, da bo Italija podpirala Madžarsko v njenih težnjah, toda zadnje vesti trdijo, da se je Mussolini nagnil popolnoma na stran Nemčije, ki ni preveč navdušena za rešitev, kakršno zahteva Madžarska.

Rim, 14. okt. by. Z ozirom na vesti, da Nemčija podpira Češkoslovaško proti mladžarskim za-

htevam, trdi današnja »Tribuna«, da bo Italija odločno podpirala madžarske zahteve in preprečila vse intrige. »Giornale d'Italia« pa trdi, da madžarski krogi smatrajo, da bo Češkoslovaška po sporazumu s Nemčijo še vedno skušala na miren način doseči sporazum s Madžarsko. »Piccolo« poudarja, da je nemška vlada še vedno rezervirana do češkoslovaško-madžarskega spora, da pa nemški listi ne odobravajo madžarskih zahtev, ker smatrajo, da se pri reševanju vprašanja madžarskih narodnih manjšin na Češkoslovaškem ne smejo vzeti v obzir kakšni zahtevki, ki niso v načelu narodne samoopredelitve.

Neugoden vtis na Poljskem

Varšava, 14. okt. TG. Poljski tisk izraža odkrito nezadovoljnost, da so bila pogajanja v Komarnu prekinjena. Vendar pa skoraj enoglasno podpira madžarske težnje.

Madžarski teroristi že divjajo

Praga, 14. okt. AA. ČTK: Iz Uzhoroda poročajo: Davi je v gozdovih Nemca v bližini kraja Salanka v Podkarpatski Rusiji začelo terorizirati prebivalstvo kakih 350 madžarskih teroristov. Orožniški patruljam, ki so bile močno ojačene, je uspelo, da so madžarske teroriste obkolili, jih razorožili in aretirali. Med aretiranimi je tudi sin znanega vodje madžarskih narodnih socialistov majorja Szalasija, ustanovitelja organizacije tako zvanih »Puščastih križev«, nadalje več članov organizacije »Turuk«. V operacijah proti madžarskim teroristom so sodelovali tudi tanki in letala.

Framasonske bratovščine na češkem so se prostovoljno razšle

Praga, 14. okt. TG. Tukajšnji »Večere« javlja, da so češke svobodnomiselnice (framasonke) bratovščine (lože) sklenile, da se prostovoljno razidejo. Do tega sklepa je baže prišlo zaradi tega, ker se vodilni framasoni, ki so obenem bili tudi vodilni državniški in politični, sedaj boje, da ne bi bili zaradi neuspehov svojega delovanja poklicani na odgovor. »Večere« pristavlja, da tudi to ne bo nič pomagalo, kajti spisek članov framasonskih bratovščin je poznan in tako se ti ljudje, ki so Češkoslovaško ugonobili, ne bodo mogli poskriti. Na koncu ugotavlja list, da je bil bivši predsednik čsl. republike dr. Beneš odličan član praške framasonke bratovščine, ki se je imenovala »Resnica zmaga«. »Prager Tagblatt« pa piše, da so prostozidarske lože v CSR sprejele sklep o svojem razpustu zaradi namere slovaške vlade, da na svojem področju prepove delovanje prostozidarskih lož.

Volitve novega predsednika ČSR sredi novembra Kdo? Beran — Hodža — Bata

Praga, 14. oktobra. TG. Praška vlada se je že večkrat posvetovala, kdaj naj bodo nove volitve za državnega predsednika. Za enkrat je od praške vlade, na katero po ustavi preidejo posli predsednika republike, če je to mesto izpraznjeno, dobil ministriški predsednik general Syrový pooblastilo, da v imenu vlade vodi vladarske posle. Volitve bi morale po ustavi biti že 14 dni po odstopu dr. Beneša, toda okoliščine so danes takšne, da ustavnega predpisa ni bilo mogoče izvesti. Listi namigujejo, da bodo novega predsednika volili šele sredi novembra. O kandidatih krožijo

različne vesti. Imenuje se predsednik agrarne stranke Beran. Tudi dr. Hodža je v ospredju. Nekateri predlagajo lastnika Batinih tovarn v Zlínu Jana Bato. Verjetno bo zmaga struja, ki zahteva za bodočega predsednika osebnost iz gospodarskega življenja.

Msgr. Šramek se omeji na Češko

Bratislava, 14. okt. AA. ČTK: Uradno sporočilo pravi, da je stranka bivšega ministra Šrameka ukinila svoje delovanje na slovaškem ozemlju, ker so pristavi Šramekove stranke prestopili v slovaško narodno stranko.

London, 14. okt. b. Poročajo, da bo češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk odpoklican s svojega mesta. Ta odpoklic je v zvezi s splošnimi spremembami diplomatskega zbora Češkoslovaške. Za naslednika češkoslovaškega poslanika v Berlinu, Mastnega, omenjajo prejšnjega češkoslovaškega poslanika na Dunaju.

Končnoveljavne češko-nemške meje



»Ugibanja okrog Gdanska«

Nemški hodnik skozi poljski hodnik? Poluradna izjava v nemškem tisku

Gdansk, 14. oktobra. AA. DNB: Pod naslovom »Kombinacije okrog Gdanska in Pomorjanske« piše list »Danzinger Volkspost« sledeče:

Mednarodni tiek obirno govori o nadaljnjem razvoju položaja v Evropi. Večji del teh vesti in članov so same kombinacije, ki so bolj podobne poskusnim balonom. Kako malo pa vse to pisanje odgovarja dejanskemu stanju, kažejo se sama po sebi hudo nasprotujoča si trditve. Po teh trditvah se Nemčija pripravlja in razpravlja o tehle predmetih:

1. S Poljsko obstoji baže že sporazum o vrnitvi Gdanska in redukciji poljskega koridorja v širini 5 km,
2. po drugem mišljenju naj bi bil nemški koridor širok 5 km, a bi sekal poljski koridor kot zveza med rajhom in vzhodno Prusijo.
3. Nemška narodna banka se že pripravlja za povratek bivših nemških kolonij.
4. V Nemčiji godrnjajo zaradi tega, ker Pariz in London še nista odgovorila na nemške predloge glede omejitve oboroževanja.
5. Nemčija se trudi, da bi si zavarovala nevtralnost Belgije in Luksemburga.
6. O vseh teh problemih se bodo pogovorili državni štirih velesil na neki jahti na Sredozemskem morju.

Če se zbera vse te informacije, pravi list, se jasno vidi, kako malo se strinjajo druga z drugo ter

Anglija »protestira« na Japonskem

Japonci pa prodirajo proti Kantonu

Tokio, 14. okt. AA. (Havas) Tukaj se sliši, da je angleški poslanik o priliki obiska pri namestniku zunanjega ministra dva dni pred izkreavanjem japonskih čet v Južni Kitajski opozoril japonsko vlado na težak položaj, v katerem bi se nahajal Hongkong za primer, da v bližini ozemlja angleške kolonije nastanejo neredi. Opozoril je pri tej priliki tudi na dejstvo, da trpi mesto Mogao zelo zaradi pomanjkanja življenjskih potrebščin, ki običajno prihajajo iz okoljskih krajev. Ob umirjenem stališču Velike Britanije in zaradi izostanka službenega odpora ostalih velesil, kažejo odgovorni japonski krogi precejšnjo obzirnost. Ti krogi smatrajo, da je stališče velesil zadosti povoljno, kakor je to izjavil ugledni zastopnik zunanjega ministrstva v Tokiu v času konference med člani tuje tiska.

Japonci so že za Honkongom

Tokio, 14. okt. AA. DNB. Glavno japonsko poveljstvo poroča, da so čete, ki so se izkreale v zalivu Bias, prispele včeraj do postojank pri Kam-sua. Iz Hongkonga javljajo s tem v zvezi, da so Japonci na ta način prispele do ceste, ki veže južni del Hongkonga s Huijeom. Po zavzetju Tamsua so japonske čete že prestopile reko Tajkong in v pospešenem maršu napredovale v notranjost. Vse prometne zveze med Hongkongom in Kantonom so pretrgane. Železniški in cestni mostovi so bili pogrtani v zrak. Plovba po reki Tajkong je nemogoča zaradi velikih nasipov. Iz neuradnega vira prihaja še nepotrjena vest, da je pokrajinska vlada v Kantonu zapustila mesto in se preselila v Huanguen, severno od Kantona. Tudi žene in otroci so danes zapustili mesto.

Kitajska poročila

Kanton, 14. oktobra. b. V nasprotju z japonskimi vestmi so japonske čete pri izkreavanju utrpeli velike izgube, ker je kitajsko vrhovno po-

veljstvo pozvalo pod orožje pol milijona rezervistov, ki so bili pripravljeni, še preden se je pričelo izkreavanje japonskih čet. Vrhovno poveljstvo bo ostalo v Kantonu, medtem ko se bo pokrajinska vlada preselila v mesto Jung Juen, kjer bo lahko v miru nadaljevala svoje delo. Tudi civilno prebivalstvo Kantona bo poslano v notranjost dežele. Preostalih 400.000 žena in otrok pa bodo Kitajci porabili za pomožno službo. Po poročilih iz Kantona je kitajsko vrhovno poveljstvo izdalo nalog, naj se kitajska vojska umakne tako daleč v notranjost dežele, da ne bo več izpostavljena topovom iz japonskih vojnih ladij.

Japonska vojska, ki se je izkreala na kitajski tla v sredo zjutraj, se nahaja sedaj v mestu Tam-sju, ki je 10 milj oddaljeno od obale in 20 milj od železniške proge Kanton Kowloon. Japonska vojska danes ni napredovala, temveč je utrdila zavzete položaje pri Tam-sju. Oddod bodo Japonci napredovali proti Pingvu in postaji Sumčen, ki je blizu britanske kolonije Hongkong. Drugi oddelek japonske vojske pa napreduje proti Chungmuk-tavu, kjer je davi že naletel na močan odpor kitajske vojske. Ta oddelek ima nalogo, da zavzame strateško mesto Vajčov, iz katerega vodijo glavne ceste proti Kantonu. Kanton se je odlično pripravil za primer, da bi japonska vojska prodira v mesto. Zgrajena so številna skrivališča proti letalskim napadom, mesto pa je zelo utrjeno, tako da ga ne bo lahko zavzeti.

Japonci iščejo denar v Ameriki

Los Angeles, 14. okt. b. Semkaj je prispel japonski admiral Maebara v posebni misiji. Japonska vlada namerava skleniti novo posojilo v znesku 45 milij. dolarjev s privatnimi ameriškimi sindikati. To posojilo bo porabila za zgraditev velikih letalskih tovarn na meji Kitajske in Mandžurije. Posojilo ji je nujno potrebno, ker je Japonska izžrpala že vse zlate rezerve.

Pod katero ostrešje bo šla JNS

Izvenskupščinska opozicija je načelno ugodila JNS, da sme na njeno listo

Belgrad, 14. oktobra. m. Zaradi volilnih priprav so skoro vse politične skupine imele v svojih prostorih ali pa na stanovanjih svojih voditeljev politične sestanke. Tako je bil sinoči v Belgradu sestanek mestnega odbora JRZ za mesto Belgrad, Zemun in Pančevo. Sestanek je vodil predsednik glavnega odbora stranke dr. Stojadinović, ki je, kakor znano, predsednik mestnega odbora v Belgradu. Sestanka so se udeležili tudi člani propagandnega odbora, kakor tudi delegati glavnega in mestnega odbora mladinskih strankinskih organizacij. Delegati akademikega kluba Slovenski jug in delavska organizacija Jugos.

Sinoči so v Belgradu zborovali tudi pristavi ministra Vojislava Djurdjevića, to so bivši zemljoradniki in zadrugarji. Sestali so se v uredniških prostorih svojega glasila »Seljački pokret«. Poleg pristave iz Belgrada so bili navzoči tudi delegati iz notranje Srbije. Na sestanku je poročal o političnem položaju minister Djurdjević, ki je svoje somišljenike obvestil tudi o volilnem sporazumu s JRZ. Dejal je, da bo njegov pokret v tem sporazumu postavil svoje kandidate v vseh onih krajih, kjer ima pokret pristaše. Pri tej priliki se je ugovarilo, da se je prijavilo okrog 140 najuglednejših pristavev posameznih okrajev, ki prihajajo v

poštev kot kandidati ali namestniki. Poleg ostalih tehničnih vprašanj, kakor v pogledu organizacije ali propagande je bilo tudi sklenjeno, da bo v kratkem v Belgradu tudi kongres tega pokreta, na katerem bodo sprejeti potrebni sklepi za bodoče delo.

V svojih strankinskih prostorih so sinoči zborovali tudi funkcionarji Hodžerove jugoslovanske narodne stranke.

Sinoči so imeli tudi sestanek uglednejši pristavi bivših srbskih političnih opozicijskih strank ter so razpravljali o volilnih pripravah.

Glede zadržanja JNS pri decembrskih volitvah se je v Belgradu danes esetal tudi ožji glavni odbor JNS. Na sestanek je prišlo 140 članov. Predsednik Živković je navzoče delegate obvestil, da je sestanek sklical glede zadržanja stranke pri bližnjih volitvah. Pozval je navzoče, naj se izjavijo, ali naj gre stranka na volitve samostojno ali s kako drugo politično skupino. Za njim je govoril dr. Kramer o poklonitvi dr. Mačku in ostalim članom vodstva izvenskupščinske opozicije, katerim se je na vse pretege ponujal in prosil, da bi JNS sprejeli na opozicijsko listo. Za njim je govoril znani gromovnik in vodja masonskega krila JNS, bivši senator Banjanin. Dalje sta govorila dr. Mravlje in dr. Lipold iz Maribora. Senator Pučelj se pa k besedi ni prijavil. Večina govornikov je bila za to, naj gre JNS skupno z izvenskupščinsko opozicijo na volitve ter na ta način reši svojo politično smrt. Naj pa kljub sporazumu z opozicijo ostane program JNS neomadeževan.

Kakor smo že poročali, je izvenskupščinska opozicija načelno ugodila prošnji JNS, da jo vzame na svojo listo, pri tem je pa poudarjala, da morajo njeni kandidati odobriti opozicijski sporazum. Izvenskupščinska opozicija v svojem poročilu ob-javlja, da se je JNS opoziciji ponujala. Na današnjem sestanku so JNS govorniki poudarjali ter se bahali, da je opozicija vabila JNS na svojo listo. To je JNS tudi objavila v svojem komunikatu, ki ga je izdala o današnjem sestanku ožjega glavnega odbora.

V komunikatu pravi JNS, da »sprejme ponujeno sodelovanje«. Vodstvo JNS je tudi sporočilo, da je bil na današnjem sestanku izvoljen tudi poseben volilni odbor, v katerem je predsednik Živković, v odboru samem pa so še Banjanin, Demetrović, dr. Kramer, Bogoljub Jeftić, dr. Kumanudi, Svetislav Popović, dr. Tomašić, Ilija Mihajlović, dr. Grga Anđelinović. Ta odbor bo reševal vsa volilna vprašanja ter vse eventualne spore.

Razpis državnoborskih volitev je precej razgalil tudi narodno manjšino madžarsko in nemško v donavski banovini. Uglednejši prvaki obeh narodnih manjšin so imeli že sestanek ter so razpravljali o svojem zadržanju pri decembrskih volitvah. Z bližnjimi volitvami se bavi tudi takozvani obnovitelji, ki vodijo takozvano opozicijo proti švabskemu »Kulturbund« v Novem Sadu. Glasilo obnoviteljev »Volkstruff«, ki izhaja v Pančevem je v svoji današnji številki objavil uvodnik, v katerem se iznova bavi z znanim sporazumom. Obnovitelji stoje na stališču, da bi bilo najbolje, da ne bi kandidirala pri bližnjih volitvah dr. Moser in dr. Kraft, ki sta voditelja »Kulturbund«. V uvodniku »Volkstruff« pravi, da razsodišče, ki je zasedalo pred kratkim na Dunaju ni še rešilo spora med obema voditeljema dr. Moserjem in dr. Kraftom. Verjetno je, da ga v doglednem času še ne bo. Zaradi tega bo ostalo to vprašanje odprto tudi za časa poslanskih volitev.

Vladko Radić bi rad v Pariz

Zagreb, 14. okt. b. Sin pokojnega Stjepana Radića, Vladko Radić je zaprosil oblast, da mu dovoli potovanje v inozemstvo. Odpoval bo v Pariz. Z njim so v zadnjem času delali politiki razne kombinacije. Dalje poročajo, da se vrača te dni iz inozemstva inž. Košutić, ki se je baže zdravil v Vichyju.

Zahvala dvora

Belgrad, 14. oktobra. AA. O priliki smrti velikega kneza Cirila Vladimirovića je bila danes ob 10.30 v dvorski kapeli na Dedinj užalna služba božja, kateri sta prisostvovala Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vel. kraljica Marija ter dvorne dame in civilna in vojska hiša Nj. Vel. kralja.

Komarno

Nadaljevanje s 1. strani

odločbe prostovoljno izrekli za življenje v skupni slovaški državi.

Pogajanja v Komarnu, ki jih je za češkoslovaško vlado vodil slovaški ministriški predstavnik dr. Tiso, so koj po prvih dneh običala. Madžarske zahteve in sploh nastop madžarskih delegatov so bili nesprejemljivi. Dr. Tiso je šel do skrajnih meja potrpežljivosti in popustljivosti, toda vse Slovaške in podkarpatske Rusije ni mogel vreči v madžarsko žrelo, da nasiti nasprotnika. Obe nasprotujoči si stranki v Komarnu nista bili brez tihih opazovalcev in poskritih zaveznikov. Tako je gotovo, da se je češko-slovaška delegacija smela nekoliko opirati na Nemčijo in na njeno izjavo, da gre pri razkosavanju Češkoslovaške le za ureditev manjšinskih krivic, ne pa za zadostitev kakšnih drugih imperialističnih pustolovščin na škodo načela samoodločbe narodov. Gotovo je tudi, da so se Madžari oslanjali na Poljsko, ki se je menda vselej v vsaj zgodovini, kadarkoli je šlo za slovaške težnje, vezala z nasprotniki Slovanov, na tihem pa so upali tudi na pomoč

Ko so Slovaki videli, da hočejo Madžari z glavo skozi zid, so poslali svojega delegata takoj k Hitlerju v Nemčijo, in iz Berlina je prišla mrzla sapa, ob kateri je Madžarske zabeležilo, toda kmalu so morali dobiti od nekod novega poguma, ker so udarili s pestjo po mizi in pogajanja enostavno razbili.

Ker ni upanja, da bi se v takšnih okoliščinah pogajanja obnovila, bo zadeva prišla pred velesile. Končno pa bosta odločila — od kar vemo, da Francija in Anglija vselej je priključena — Hitler in Mussolini. Borbo Slovačkov in Rusinov za svojo materinsko zemljo, ki jim jo hočeja odjesti Madžarska in Poljska, z iskrenimi simpatijami zasledujemo tudi mi. Ni potrebno, da bi zaradi samoljubnih imperialističnih sanj moralo narodnostno izhizati kar štiri milijone Slovanov. Evropa takšnih žrtv za svoj mir ne potrebuje, ker bi bile le seme novih vojn. Zato smo prepričani, da bosta Hitler in Mussolini, ki sta v Monakovem uveljavila načelo o samoodločbi narodov, tudi pri Slovačkih in Rusinih narekovala rešitev, ki bo dala prav pravici. Ponavljamo pa, da nam je odkritosrečno žal, da slovanska Poljska ni med tistimi, ki bi delila pravico Slovanom.

Angleška stanovanjska politika

Od svetovne vojne dalje si je Anglija zelo prizadevala, da bi odpravila velikansko škodo, katero je povzročila dotedanja brezbržnost države do silno perečega stanovanjskega vprašanja. Angleška označba za stanovanja v barakah — »slum«, kar je po naše toliko kot blato, je zadobila mednarodni pomen, s katerim označujemo umazana, zasteničena in nezavarovana predmestna stanovanja, po katerih se kotih revščina, nemoralna in zločin. Prav tako je tudi rahitis, ki je tipična bolezen, katera se poraja v nezdravih stanovanjih, zadobila naziv »angleška bolezen«, ker so slumi bili njeno prvo kosišče.

Kakor povedano, pa se je Anglija v povojnem času pričela zavedati svoje socialne dolžnosti in se trudi, da odpravi strahotno stanovanjsko mizerijo najnižjih ljudskih plasti. Po vojni so na Angleškem zgradili okrog 4 milijone novih stanovanjskih hiš. Pri 46 milijonih prebivalstva, kolikor ga šteje Anglija, pomenja, da vsaka četrta oseba stanuje v novi povojni hiši. Od teh stanovanjskih hiš jih je polovica milijon bilo zgrajenih z uradno državno podporo, bodisi da je denar posredovala občina, ali pa ga je dala naravnost država na razpolago. Država je v ta namen žrtvovala do sedaj okrog 300 milijonov funtov, to je okrog 75 milijard dinarjev. Večina novo zgrajenih stanovanjskih hiš obsega tri spalnice, stanovanjsko sobo, kuhinjo, zdravstvene naprave in kopalnico. Stanovanjske hiše pa, katere so bile zgrajene po zasebnih pobudi in z nedržavnim kapitalom, sicer niso tako udobno urejene, vendar pa imajo v glavnem isto prostorsko ureditev. Razne zidarske družbe in privatni kapital pa so v tem času zazidale nad 650 milijonov funtov (nad 162 milijard dinarjev). Najemnina za nova stanovanja znaša približno 10 šilingov tedensko (120 din). V samem Londonu so stanovanja seveda nekoliko dražja. Toda tudi v Londonu znaša najemnina za štirisobno stanovanje v teh stanovanjskih hišah od 12 do 15 šilingov na teden.

Zal pa so javne oblasti prisiljene, da grade zaradi pomanjkanja prostora vedno bolj v višino. V teh stanovanjskih blokih pa so stanovanja večidel trisobna. Le četrtna stanovanja je štirisobnih. Treba je pa takoj pristaviti, da so sobe po navadi zelo majhne. Medtem ko je enodružinskih stanovanjskih hiš dovolj prostora bodisi v hiši, bodisi okrog hiše tudi za otroke, tega ni mogoče reči o stanovanjih v večnadstropnih hišah.

Pri gradnji je po navadi sledeč postopek. Ako zdravstvena policija kako mestno četrt označi za nevarno človeškega bivanja, potem mesto odkupi dotično naselbino, pri čemer pa lastnikom plača le svet, nikakor pa ne tudi na njem zgrajenih stanovanjskih bencin. Na takem ozemlju potem nastane blok novih stanovanjskih hiš z dvo, tri, štiri ali petosobnimi stanovanji. Vse te hiše so zgrajene po enotnem vzorcu, po navadi iz rdeče opeke. Na splošno učinkujejo dolgočasno in enolično, ker so ozke in stisnjene in ni videti nikjer prostora za cvetlice. Včasih delajo vtis kakor kaznilnice. Po navadi manjka zelenih trat, manjka parka, ki bi razveselil oko in poživil okolico. Zaradi pomanjkanja prostora so ulice ozke in tesno zazidane, tako da cela kolonija le redko dela prijeten vtis. Razen tega so stanovanja tesna, tako da za otroke ni prostora in zato jih velikokrat tudi ni. Mlad angleški zakonski par si vzame takšno dvo ali kvečtemu trisobno stanovanje. Mož in žena sta v službi, hranita pa se navadno v menzi.

Vidi se, da Angleži še nimajo one skušnje v stanovanjski politiki, kakor druge države na kontinentu, zlasti Francija in Nemčija, ki sta v tem pogledu znali ustvariti v resnici vzorne stanovanjske kolonije. Seveda pa so nova angleška stanovanja v primeri s prejšnjimi slumi velikanski napredek in jih kot take angleška javnost tudi smatra.

Zborovanje JRZ v Mislinju

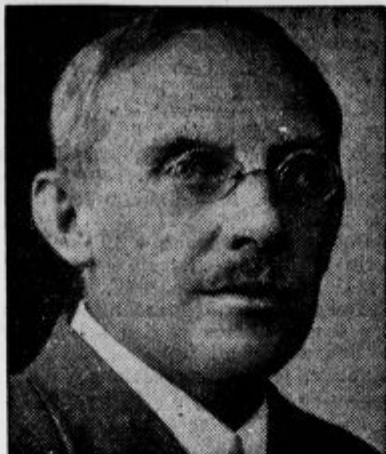
Slovenj Gradec, 13. okt.

V sredo, dne 12. t. m. dopoldne je bila v prostorih g. Jaša v Mislinju seja širšega okrajnega odbora JRZ za okraj Slovenj Gradec. Na seji so bile po svojih zastopnikih zastopane vse politične in stanovske organizacije v okraju. Med temi Klub železničarjev JRZ po predsedniku g. Vinku Kotniku, za obrtnike g. Jevšenak iz Soštanj, za delavce ZZZ g. Gregor Franc, za nametščence g. Naglič Drago, za Kmečko zvezo g. Sevnčnik Stanko iz Velenja, ki je obenem član Kmečke zbornice za tukajšnji okraj.

Predsednik okrajne organizacije JRZ g. Ivan Theuerschuh je podal politično poročilo, kateremu so vsi navzoči navdušeno pritjevali. Nato so prešli na razgovor o bodočih državnoborskih volitvah. Po končani stvarni debati je bilo tajno glasovanje z listki. Skrutinatorja sta objavila rezultat, po katerem je bil z zelo veliko večino izvoljen za kandidata predsednik okrajne organizacije JRZ g. Ivan Theuerschuh, ravnatelj na tukajšnji meščanski šoli. Izid glasovanja so vsi navzoči toplo pozdravili. G. Theuerschuh se je pričetno zahvalil za izkazano zaupanje ter je poudaril, da bo vse svoje moči posvetil svojem okraju, ker želi to zaupanje povrniti s svojim delom za dobrobit vseh slojev v okraju.

JNS še ni sprejeta v Združeno opozicijo

Nosilec kandidatne liste Združene opozicije bo dr. Maček. Kdo bo drugi?



Dr. Vladko Maček

Še vedno je največja senzacija dneva ponudba in prošnja, ki jo je JNS po svojem glavnem tajniku senatorju dr. Kramarju naslovila na združeno opozicijo, osebno na dr. Mačka, Wilderja in Mišo Trifunoviča. Delovni odbor združene opozicije se je v četrtek dopoldne sestel v stanovanju Jovana Jovanoviča, kjer so govorili o svojih volilnih zadevah, pa tudi o ponudbi JNS. Med sestankom je prišel v stanovanje Jovana Jovanoviča tudi voditelj socialistov, znani bogataš Zivko Topalovič, ki je tudi prišel povedati, da bi bil za te volitve rad sprejet v vrste združene opozicije. Topalovič se je tam pomudil le malo časa; po odhodu je častnikarjem dejal, da je bil on vedno za demokracijo in da bi ga v združeni opoziciji motilo samo to, če bi bil tudi Ljotič zraven.

Po sestanku delovnega odbora, ki je trajal skoraj do 1 popoldne, so udeleženci radovedne častnikarje napočili na Božidara Vlačiča, naj jim on pove sklepe seje. Ta jim je kmalu nato povedal, da je delovni odbor na sejah 11., 12. in 13. t. m. obravnaval vsa politična vprašanja, ki so se pojavila v zvezi z razpisom volitev. Potrdil je, da se je združena opozicija zedinila, da bo nosilec vsedravnne liste dr. Maček in da v njenih vrstah tudi v ostalih vprašanih vlada popolno soglasje. O ponudbi JNS se točneje ni izrazil, iz česar politični krogi sklepajo, da je to vprašanje še vedno v rokah JNS: če sprejme po dr. Mačku stavljenе pogoje, bo sprejeta, če ne, bo morala iti pač na svoje, kakor je hodila vsa leta, ko je bila v vladi in ko je bila v opoziciji.

Zvezo med združeno opozicijo in JNS še vedno vzdržuje senator dr. Kramar. Ta je na sestanku voditelj JNS v sredo zvečer, ki je bil v Zivkovičevem stanovanju, tudi poročal o vtisih, ki jih je dobil v razgovorih z dr. Mačkom, Wilderjem in Trifunovičem ter imel tudi glavno besedo o tem, kaj naj se sporoči glavnemu odboru združene opozicije. Poleg Zivkoviča so se sestanka udeležili B. Jevtič, K. Kumanudi, J. Banjanin, dr. D. Kojič, V. Popovič, J. Protič in dr. Kramar. Torej sama osebnosti, ki so združeni opoziciji, zlasti dr. Mačku in Hrvatom dobro znane iz posameznih JNS režimov, v katerih so se proslavile s svojimi edinstvenimi metodami. Izmed vseh se je najbolj dr. Kramar zavzemal za to, da se sodelovanje z združeno opozicijo na vsak način izvede. Po seji so ti vodilni jns-ari v zadregi skrbno molčali, toda kljub temu so izvedeli, da niso mogli skleniti nič dokončnega. Na dr. Kramarjev predlog se kljub njegovi elastičnosti niso mogli zediniti, ker proti takemu porazu JNS že prihajajo protesti iz notranjosti države in ker tudi v vodstvu samem nekateri močno dvomijo, da bi se iz te zveze mogel zanje skuhati kak političen uspeh trajnejše vrednosti.

Proti zvezam z JNS

Banjaluka, 14. okt.

Banovinski odbor JNS za vrbasko banovino je na seji pod predsedstvom Djoke Koljeviča razmotiral tudi vprašanje skupnega nastopa JNS in združene opozicije pri pripravi volitev. Na koncu je bil enoglasno sprejet sklep, da pristavi JNS iz vrbaske banovine vsako tako sodelovanje odklanjajo in bi se v tem primeru ali vzdržali volitev, ali pa bi glasovali za kako drugo listo, nikakor pa ne bi mogli glasovati za listo, na kateri bi kandidirali predsedniki združene opozicije, katerih politični program je znan in o katerem JNS vse doslej ni tajila, da je v popolnem nasprotju z njenim programom. Takoj po konferenci je odpotoval v Belgrad predsednik banovinskega odbora JNS g. Koljevič, da o tem sklepu obvesti belgradsko vodstvo.

Tudi predstavniki združene opozicije za vrbasko banovino so imeli precej burno sejo, na kateri so z ogorčenjem odklonili vsako volilno sodelovanje z JNS in to največ zaradi Petra Ziv-

koviča, ki je pač najvidnejši predstavnik JNS in njenih državnopravnih in upravnih nazorov. S sejo so poslali vodstvu v Belgrad protest proti taki zvezi. Nejevoljni so tudi Hrvatje v Bosanski krajini, ki ne morejo razumeti, zakaj bi bila taka zveza potrebna. Zastopniki SDS so imeli pod predsedstvom dr. Nikolaja Ljubičića sejo, katere sta se udeležila tudi zastopnika okrajne organizacije bivše HSS, gg. Radman in Čošić. O njihovem sklepu, da se proti sodelovanju z JNS, je bil obveščen tudi dr. Maček.

Po Zagrebu

Zagreb, 14. oktobra.

V tukajšnjih političnih krogih živo razpravljajo najnovejšo politično senzacijo, ki je v tem, da je bil glavni tajnik JNS, senator dr. Kramar iz Ljubljane, pri dr. Mačku in da je ponudil sodelovanje pri naslednjih volitvah. Ni mogoče popisati, kako se Zagreb na ta račun zabava, in tisti, ki politično življenje le bolj od daleč opazujejo, bi kar radi učkali, da bi se dr. Maček in Peter Zivkovič pojavila na isti kandidatni listi, da bi mogli z enim glasovno glasovati za oba. Resnejši krogi pa močno dvomijo, da bi se iz tega sramožljivega poizkusa moglo kaj roditi, ker ne morejo verjeti, da bi bila JNS res tako lahko blago. Če se vda in sprejme stavljenе pogoje... Javljajo pa se že tudi močni glasovi ogorčenosti in užaljenosti, češ da dr. Mačku taka zveza za dosego volilnega uspeha pač ni potrebna in da je v nekaterih krajih razmerje med pristavi JNS in bivšo HSS pač tako, da bo težko tisto sodelovanje, ki bi ga sklenile pisarne, raztegniti na ljudstvo. Tudi jih pri tej zvezi moti to, da bi n. pr. v Sloveniji marsikatera manjša skupina,



Peter Zivković, predsednik JNS

ki bi pa le prinesla nekaj glasov, šla z dr. Mačkom, če pa bi bila že JNS tam, so pa vsi ti na zelo nelep način odbiti.

Za sodelovanje je poleg dr. Kramarja — kakor nam poročajo iz Zagreba in Beograda — najbolj navdušen Wilder, ki zagovarja tudi sodelovanje z Ljotičem. Pravi, da kljub razlikam med eno in drugo skupino le obstajajo neke skupne točke in to v zunanje-političnih smernicah. (Baš te Wilderjeve zunanje-politične smernice pa so znani dogodki iz mednarodnega življenja močno pretresli in jim vzeli veljavo.)

Kdo je koga vabil — Kdo se je komu ponujal

Izredno zanimivo je, kako se je v tej jns-arski akrobaciji zasukalo »Jutro«, edino in največje glasilo JNS, ki ima sedaj neprijetno nalogo, da vso to igro v pametni obliki priinese na oder. Ker so se vse doslej zlasti slovenski trkali na prsa in skušali okrog sebe vzbujati strah in grozo kot dosledni, neustrašni, so pripravljeni čez drn in strn za svoja načela proti federalizmu, separatizmu, razdiralcem državnega in narodnega edinstva, proti itd. itd., sedaj so pa ob enem samem razpisu volitev, o katerih vedo da bodo svobodne in ne take kakor so bile Zivkovičeve in Jeftičeve, postali tako mehki in krotki, da po svojem najvidnejšem predstavniku senatorju dr. Kramarju prosijo za sprejem v združeno opozicijo — ob tem skoku je »Jutro« priskočilo na pomoč in vzelo vso stvar v roke, ker vsakemu drugemu bi se zvrtele v glavi. In »Jutro« je iznašlo čerobni lek, ki naj reši jns-arsko dobro ime: pravi, da je združena opozicija povabila JNS, da ji je ponudila, naj kandidira na njeni listi. »Iz vrst združene opozicije se je izvedelo, da namerava ponuditi volilno sodelovanje glavni parlamentarni opozicijski skupini JNS, pa tudi Ljotičevemu Zboru.« Se več: »Jutro« pravi, da je dr. Maček povabil k sebi dr. Kramarja, ne sicer po pošti na njegov ljubljanski naslov, ampak ob priliki, ko je bil v Zagrebu: »Na svojem potovanju v Belgrad se je glavni tajnik JNS dr. Kramar v terek zadržal nekaj ur v Zagrebu ter na povabilo obiskal dr. Vladimira Mačka na njegovem stanovanju.« Tako po »Jutrovem« vsi vabijo JNS k sebi, tudi sam delovni odbor združene opozicije: »... je delovni odbor sklenil, da se Jugoslovanski nacionalni stranki in Ljotičevemu Zboru ponudi volilno sodelovanje na osnovi popolne programske samostojnosti vseh treh skupin.« (Tako »Jutro« obljublja, da bo JNS še ostala zvesta svojemu »programu« in da bo tudi dr. Mačku pustila njegovega — Zivkovičev režim mu ga je že enkrat pustil, ko je bil na višku svoje neumljene moči; svobodo mu je sicer vzel, program mu je pa pustil).

Da bi »Jutro« ohranilo videz, da je JNS še pri moči, govori celo o nekih »protipredlogih«, o pogojih, ki naj bi jih JNS stavila združeni opoziciji, preden bi sprejela njene »ponudbe«: »Ne more se reči, kakšna bo odločitev stranke in kakšen bo protipredlog, ki ga bo stranka stavila vodstvu združene opozicije. Ravno tako se še ne more reči, ali bo na drugi strani združena opozicija mogla in hotela tak protipredlog sprejeti.« Torej kar prava pogajanja dveh enakovrednih pogodbenikov. »Jutro« ni nič v skrbah, ali bo JNS mogla in hotela sprejeti pogoje dr. Mačka, ampak: združena opozicija — ta je sedaj v zadregi, če bo mogla in obenem hotela sprejeti pogoje, ki jih bo stavila JNS. Kaj bo, če ne bi hotela in bi stavila predrde pogoje in bi JNS užaljena odšla? Posledica: najmanj — spor med Petrom Zivkovičem in dr. Mačkom!

Toda za to edinstveno šalo v zgodovini parlamentarizma se imamo zahvaliti samo »Jutru« in

njegovemu veselju do politiziranja. V resnici pa je stvar čisto drugačna — kakor že marsikatera, o kateri je »Jutro« po svoje pisalo. »Hrvatski dnevnik« z dne 14. oktobra ima v rubriki »Volilni vestnik« podnaslov: »Ponudba JNS«, pod katerim piše: »Vsi časopisi pišejo, kako so predstavniki JNS predsedniku dr. Mačku in Združeni opoziciji stali ponudbo za volilno sodelovanje. Kakor je znano, je volilni zakon tak, da zadaje pri postavljanju vsedravnne liste velike tehnične težave. Ti tehnični razlogi so vzrok, da manjše skupine iščejo pristanka večjih, da bi z nosilec njihove vsedravnne liste mogli vezati tudi svoje kandidate... Kar se tiče JNS — z njo ni nobenega sporazuma niti v temeljnih vprašanjih. Glavni odbor JNS se jutri sestane v Belgradu in bo sprejel sklep, ali naj uradno ponudi volilno sodelovanje in kakšno naj bi bilo to sodelovanje. Glavni tajnik JNS dr. Kramar je bil pri predsedniku dr. Mačku, ki mu je povedal svoje mnenje. Eno je vsekakor gotovo in to je, da so slovenski predstavniki JNS, ki so se sestali v Ljubljani, zahtevali, da gredo na volitve in da je treba dobiti pristanek opozicijskega bloka, da bi smeli svoje kandidate vezati na nosilca liste opozicijskega bloka.« — Tako »Hrvatski dnevnik« o ponudbah JNS. »Hrvatski dnevnik« pa je priznalo glasilo dr. Mačka.

Zagrebski »Jutarnji list« pa piše o istem vprašanju: »V zagrebških krogih JNS je ob ponudbi JNS dr. Mačku za volilno sodelovanje nastala velika zmeda. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da bodo gg. Demetrovič, Ante Kovač, Josip Cvetič, dr. Lavoslav Hanžek in še nekateri drugi izstopili iz JNS, ako bi vodstvo sprejelo zahteve dr. Mačka.«

Ze mogoče, da se »Jutro« še s tako vnemo pripravlja za separatizem, da hrvatski časopisov ne upa več brati, zato smo te vesti zapisali, da ne bo še naprej trdilo, da je bila JNS v združeno opozicijo povabljen ali da bi ji bilo sodelovanje ponujeno.

Za
nego
kože!



SOLEA
Milo in krema

KULTURNI OBZORNIK

Benvenuto Cellini: »Življenje«

Prevedel in z opombami opremil Stanko Škrli. 101 stran.

V Merkurjevi Mali knjižnici, zvezek 9., je izšla zanimiva knjiga iz italijanske renesance in sicer odlomki iz prve knjige avtobiografije Benvenuta Cellinija »Življenje«. Ta zanimivi in tipični italijanski renesančni človek, glasbenik, kipar, zlatar, pustolovec, vojak, ubijalec ter skoraj mehanik Benvenuto Cellini, bahavi in samozavestni umetnik, ki je bil zaverovan v svoja dela in jih je smatral za največje umetnine svojega časa, opisuje v tej nazorno pisani avtobiografiji svoje življenje. V tipični renesančni skladbi, ki jo je prevajatelj romanist univ. prof. dr. S. Škrli lepo ponášil v načinu, kakor ga med našimi izvirnimi pisatelji mojstrsko obdela samo Pregelj, je Cellini prikazal svojo mladost, svoje bivanje na dvorih, v Firenci in v Rimu, opisuje z vsemi barvami papeževo okolico, v kateri je on slovel za papeževega osebnega zlatarja in kiparja; opisuje borbe med Medicejci in nasprotniki, pa tudi boj za Angelski grad, ki ga je prav on odbil kot hraber in neumljen vojščak. Vsa ta pestrost renesančnega življenja je zajeta v živahnem življenjepisu ter ima zato prevod te povesti namen ne toliko leposlovnega ali umetniškega, temveč bolj prikazati duha dobe, katere važen dokument iz začetka 16. stoletja je prav ta Cellinijeva »Vita«. Tu vidimo renesančne papeže Klementa VII. in Pavla III., njihovo oboževanje umetnosti in umetnikov, ki so jih izvezali celo iz npravnega zakona — vsaj tako izjavljajo jim sugerira pisatelj in

prireditelj jih smatra za verjetno —; in tu se nam kaže pisatelj sam kot človek sile in težnje za lepoto, ki tudi ubija in komaj občuti kaj kesanja. Tako je »Življenje« prijeten zgodovinski vir za začetek naturalističnega pojmovanja sveta in oboževanja lepote antičnega sveta in kot tak ima še sedaj veliko ceno in tudi zanimivost. Svoječas pa je Cellinijeva »Življenje« slovelo tudi kot najboljši literarni plod renesanse. Prof. Škrli je knjižico napisal izčrpen in jasen uvod, analizo Cellinijevoga življenja, dela ter svetovnega odmeva, pa tudi določil pravo njegovo historično in umetnostno ceno. — td.

Gospodinjstvo in sodobna meščanska slov. kuhinja

Uredil Andrej Pčeljikov, Maribor, Tiskovna založba, 608 strani.

To obširno »Gospodinjstvo« je vendarle samo en del lani izšlega ogromnega gospodinjanskega kompandija »Za vsak dan«, ki zaradi svojih dimenzij in cene seveda ne more doseči tolike popularnosti, kakor bi izdajatelj hoteli. Ta knjiga obsega nad 218 kuhinjskih receptov, katerim je dodanih še 28 strani dodatkov in kuhinjskih receptov. Ta del knjige ima tudi zase posebno kazalo na koncu 268. strani. Nato sledijo posamezne druge razprave, ki spadajo v gospodinjstvo, in sicer je ga. Minka Govekarjeva napisala osnovni pouk kuhinjske umetnosti (249—357), katerim je priložena tudi tabela kuhinjskega posodja. Mirko Solar, obratovodja plinarne, je napisal članek o uporabi plina v sodobnem gospodinjstvu, katerega prav tako spremljajo nazorne slike. Po članku »Kako se vedemo pri mizici sledi opis Milke Bratčeve »Kako urejamo in pospravljamo stanovanja«, ing. D. »Pranje«, dr. M. Rusa »Prva pomoč

v nezagodah« ter spis »Zaščita pred vojnimi plinici«. Zanimiv in potreben pa je domači leksikon, kjer so na 100 straneh razloženi posamezni pojmi ter tuje besede o boleznih, evceličarstvu, domačem zdravljenju, glasbenem izrazoslovju, hrani, kozmetiki, kuhinjski abecedi, medicini, sprejemanju domačih zdravil, o sadjarstvu, škodljivcih, športu, o zdravilnih zeliščih, skratka o vsem, kar zanima gospodinjstvo in domači krog. Strokovni učitelj K. Popp je prispeval članek k opremlitvi stanovanj, toda brez kakih slik. J. U. članek o čipkarstvu, naši narodni borti, ing. Rado Kregar pa o nakupu in amortizaciji hiš (558—602). Članek ponazarjajo tudi posamezni načrti, kako se gradi in računa nova stavba. S tem člankom pa je tudi zaključena ta mala enciklopedija gospodinjanskega znanja in navodil za praktično potrebo. Cena 100 dinarjev.

Rudolf Rakuša: Listina reformirane slov. stenografije s komentarjem

Izdano kot manuskript v 100 izvodih. V Mariboru ob 20 letnici svobode.

Rudolf Rakuša je znan slovenski stenografski strokovnjak, ki se s stenografijo ne peča samo znanstveno, temveč tudi teoretično ter je iz teorije napisal že več člankov in razprav. S priučjo »Širokopisno« izdaje »Listine reformirane slovenske stenografije« podaja svoje nove rezultate iskanja po zboljanju in okrepitvi slovenske stenografije, ki mu je v osnovi stenografija dir. F. Novaka. Njegov osnutek teži po jasnosti, enostavnosti, kratkosti in slovanski orientaciji. To so njegovi osnovni principi, nato pa priporoča določene spremembe že v dopisni stopnji (znaki, vokalizacija, samoznaki itd.) V tem oddelku podaja nekaj novih znakov za črke t, st. f ter je

dosegel z novim načinom pisave večjo kratkost. Prav tako pa navaja tudi spremembe v višji poslovnji stopnji ter govorni stopnji, ki je namenjena stenografom praktikom, ki jim priporoča nove krajsave. Listina daje točno definicijo novih sprememb, ki naj Novakov sistem modernizirajo za sodobnost. Sam pisatelj se zaveda svojih dobrih predlogov, pa tudi slabših mest v njih ter zato daje ta svoj predlog modernizacije strokovnjakom v debato, da se potem sprejme najboljši rešitev. Odklanja pa vsak predlog, ki bi rušil temeljne osnove, temveč sprejema samo take, ki se tičejo enostavnosti, jasnosti in hitrosti.

Izbrano delo Zofke Kvedrove bo začelo izhajati v Ljubljani pri Zenski založbi Belo-modre knjižnice. Uredili ga bosta ge. dr. Marija Boršnik in Eleonora Kernc. Izšla ne bodo samo njena slovenska dela, temveč tudi tujejezična dela, prevedena v slovenščino, kajti tudi to spada v slovensko literaturo. Urednici bosta skušali ugotoviti, da je Kvedrova, tudi če je pisala v tujem jeziku, mislila po slovensko, ter bodo dela v slovenščini morda dobila celo večjo ceno kot v tujem originalu.

Prišleška gostovanja ne bo. — Včeraj smo poročali na tem mestu, da bo jutri, 16. t. m. priredilo Društvo prijateljev Slovenskih goric v Ljutomeru prišleško gostovanje. Danes pa nas je Društvo prijateljev Slovenskih goric opozorilo, da je sicer imelo namen prirediti narodopisno gostovanje, toda ker se je zaradi zunanje-političnih razmer izlet zavlekel in je bil do zadnjega negotov, je gostovanje odpadlo. Pač pa bo jutri izlet vseh, ki se žele udeležiti pristne prišleške bratve.

Kaj pravite?

Vi vsi, ki silite in rimate v politiko, ali kaj pomislite, kako težak in neraren sprememb poln je ta poklic? Mar mislite, da je politikom vedno z rožicami poslano? Pomislite samo na primer g. Alberta Kramerja, navdušenega unitarista in integralista, pomislite nanj in na njegov križev pot v Zagreb! Kaj mislite, da ni bil to križev pot za njega, v tigar očeh je že skromen punkt za celotno zadržano separatista, a mackovec mu je bil vse do danes posebej prodiravni element, zlo vsa zla na svetu. Pa je le gospod senator vzel pot pod noge in poromal pred voditelja vseh teh »separativistov in protidržavnih elementov«, globoko in ponižno se je priklonil in poprosil, da ga Matek blagovoli poslušati. Ne zgodi se tako pogosto, da bi politična usoda koga tako kruto kaznovala, da bi moral pred vso javnostjo polizati, kar je pravkar še z ogorčenjem opljuval! — Imejte pred očmi ta nesrečni spred g. senatorja Kramerja vi, politični srboriteži, premislite njegovo telesno in duševno stanje, ko mu ni ostalo prikriti, da je to, kar počenja, politično vlačugarstvo — pa je vendar storil, da reši, če se še kaj rešiti da!

Kaj pravite, mar nimajo tudi politiki večkrat zelo bridkih ur?

KINO „SLOGA“ Telefon 27-30

Danes ob 14.30, jutri v nedeljo ob 10.30 in v ponedeljek ob 14.30!!
Po izredno znižanih cenah od
Din 2.50 dalje

Svetislav Petrovič, Olga Čehova, Sabina Peters

Tajna sodba

Napeto filmsko delo predstavlja vsa nesoglasja, ki morejo ogroziti družinsko srečo!

SHIRLEY TEMPLE: SIROTA, MALA BOGATINKA

— Jeseniški župnik duh. svetnik g. Kastelic je nenadno zbolel Prepeljati so ga morali takoj v bolnišnico v Ljubljano. Jeseniški farani želijo, da bi čimprej ozdravel.

— Občni zbor zveze fantovskih odsekov bo v nedeljo 16. oktobra ob 9 popoldne v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. Otvoritev pozdrav in ugotovitev sklepčnosti. 2. Poročila članov predsedstva. 3. Poročilo preglednikov. 4. Volitve predsedstva Zveze fantovskih odsekov. 5. Predlogi. 6. Slučajnosti. — Na občnem zboru imajo glasovalno pravico zastopniki odsekov, ki se morajo izkazati s potrdilom domačega fantovskega odseka. — Pred občnim zborom bo sv. maša v kapelici Vzajemne zavarovalnice za udeležence občnega zbora.

— Spomenik Vatroslavu Jagiću bodo postavili v Varaždinu. Kip Jagićev je bil narejen v zagrebški umetniški akademiji ter je s podstavkom vred 10.60 m visok, kip sam je visok 2.80 m.

— Trboveljski slavki bodo nastopili tudi v Zagrebu v nedeljo, 16. t. m. ob 3 popoldne. Peli bodo iste pesmi, ki so jih peli v Bolgariji.

Vrečec. Hotel se je peljati na postajo. Sredi poti pa je nenadno omahnil s svojega sedeža. Sprevednik in stražnik, ki se je vozil, sta takoj prikočila in ga dvignila. Brž je bil zraven tudi zdravnik, ki pa je ugotovil, da je Vrečec že mrtel, ker ga je zadela srčna kap.

— Novo realno gimnazijo bodo zgradili v Gospiču, ki bo veljala 9,000,000 din. Zgradba bo imela prostora za 1000 dijakov ter bo imela 20 razredov.

— Peti potresni sunek v 10 dneh so čutili v Medmuriu v četrtek zjutraj okoli pol 2 ponoči. Škoda tudi ta potres ni naredil.

— Lokomotiva mednarodnega brzovlaka je skotila s tira v četrtek zjutraj pri Sevnici. Brzovlak iz Belgrada proti Ljubljani, ki ga je vlekla ta lokomotiva, je imel zaradi tega veliko zamudo.

Švicarske ure, zlatnina - ČUDEN, Prešernova 1
— Koledarček Kmečke zveze za 1. 1939. Te dni je izšel koledarček Kmečke zveze za 1. 1939. Obširen je kot še nobeno leto do sedaj in ima mnogo strokovnih navodil in vse tabele, ki jih potrebuje kmet v vsakdanjem življenju. Opremljen je s svinčnikom in vezan v močno platno. Cena je klub pretežno tabelaričnemu stavku in obsegu 280 strani ostala enaka prejšnjim letom, to je 10 din za 1 komad.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« gorenice

— Moški zbori! Spomin vaših pokojnih tovarišev-pevcev in drugih mrtvih znancev boste najprej počastili in oveseli, ako jim zapojete na praznik Vseh svetnikov na grobeh pretresljive žalostinke, ki vam jih priporoča Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani, kakor: 1. Bervar K.: 4 nagrobnice za moški, oziroma mešani zbor, 6.50 din; 2. Cerar D.: 2 nagrobnice za moški zbor, 3 din; 3. Foerster A.: Sedem pogrebniških pesmi za mešani zbor, 10 din; 4. Grum A.: 4 žalostinke za moški zbor, 3 din; 5. Hafner L.: Blagor jim! 10 nagrobnic za moški zbor, 12 din; 6. Jobst A.: Tri nagrobnice za moški zbor, 5 din; 7. Marolt Fr.: Nagrobnice. Zbirka najlepših nagrobnic za moški zbor domačih in tujih skladateljev; 8. Prelovac Z.: Žalostinke »Zvonjenje oglašaj«, za moški zbor, 1.50 din; »Nad mojim grobom«, nagrobnica za moški zbor, 1 din; »Poljana tožljiva«, žalostinka za moški zbor, 1 din; 9. Premrl St.: »Blagor mu!«, nagrobica za moški zbor, 1 din.

— Večerni učni tečaji za knjigovodstvo, obrtno-trgovsko računstvo, korespondenco, pisarniška dela, nemščino, stenografijo, strojeopisje itd., so že

Zadnji in najzabavnejši film oboževane in priljubljen

Františke Gaal

Sodelujejo: Wolf Albach Retty, Paul Hörbiger, Hans Moser, Theo Lingner, Tibor Halmai, Fritz Inhof, Adele Sandrock

100% smeja, muzike, razvedrila, mladosti, humorja...

Najboljša veseloigra sezone!!

Pomladanska parada

(Marika)

KINO UNION Danes premiera ob 16., 19. in 21. Telefon 22-21 Glasba: R. Stolz Režija: G. Bolvary

Koledar

Sobota, 15. oktobra: Terezija, devica; Avrelija, devica.

Nedelja, 16. oktobra: 19. pobnik. nedelja. — Gal, opat; Gerard Majela; Florentin, škof. — Zadnji kraje ob 10.24. Herschel napoveduje mrzel veter.

Novi grobovi

† Prof. Josip Marn. V Ljubljani je umrl g. prof. Josip Marn, profesor na klasični gimnaziji. Pokojnik je bil mož visoke izobrazbe in srčne kulture. Slovel je tudi kot odlični stenograf. Ze kot gimnazijec je z dovoljenjem ravnateljstva tedanje ljubljanske gimnazije poučeval slovenske gimnazijce slovenske stenografije kot prost predmet. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljeni naše iskreno sožalje! Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Osebnosti

— Premiščeni so poštni uradniki, oziroma uradnice: Marija Kržišnik, iz Ljubljane I v Kočevje; Julija Fleischer iz Črnomlja v Kamnik; Hedvika Truger iz Kočevja v Ljubljano I; Marija Levstek iz Mojstrane v Ljubljano I; Františka Oltič iz Ljubljane I v Mojstrano in Kostadin Bošković iz Celja v Sv. Lenart v Slov. goricah.

— Napredovali je iz 5. pol. skup. v 4/2 ravnatelj Osebnosti veterinarsko-bakteriološkega zavoda v Belgradu dr. Ivan Kenda.

— Napredovali so iz 9. v 8. pol. skup. zemljiškopravna uradnica okr. sodišča v Glini Jelisa-veta Fidel-Leskovar, za zemljiškopravne urad-nika 9. pol. skup. kri okr. sodišču v Kranju zem-ljiškopravni pripravnik Milan Krpan in za pri-stava 8. pol. skup. pri okr. sodišču v Osijeku sod-ni pripravnik Karel Cerin.

— Premiščena sta Rihard Markuš iz sploš-nega oddelka železniškega ravnateljstva v Bel-gradu v splošni oddelki železniškega ravnateljstva v Zagrebu in Edvard Piliš s postaje Subotica na postajo Zagreb-gl. kol.

Jutri na TOMBOLO v Kranj

Prične se točno ob 2. uri — ob vsakem vremenu

Danes zadnji dan za tablice po Din 5.—; jutri bodo po Din 6.—

Česa nam ne morejo vzeti? Naše narodne kulture!

Češki pesnik Josef Hora, ki je bil letos v Ljubljani, je po zadnji katastrofi, ki je zadela Češko, napisal v »Česke slovo« zanimiv članek pod gornjim naslovom, ki jasno podčrta pomen in smisel kulturnega dela ter je vreden, da se ponatisne v našem kulturnem obzorniku.

»V Ročnicah je na mostu preko Labe vzdignjena spominska plošča podpisnega politika Ervina Spindlerja s tem verzom:

Čprav te Laba, domovina, v dve polovici reže,
vendar ostaneš nam enotna v vse vekove.
Tu most iz jekla in železa veže
te zopet v eno, spaja ti bregove!

Čudovito naključje Ročnicke most je zgrajen plošča vanj vzdignjena l. 1910, onega leta, po ka-žerega štetju so razdelili Nemci z dovoljenjem An-glije in Francije Češko v dve polovici. Iz vrhov nad Ročnico zdaj lahko vidiš Milešovko, Lovoš, Dolgi vrh nad Litomečami, Sedlo, Bezdez — vse to je sedaj pod Nemčijo. Razdelili so nam zemljo prednikov, ves Machov kraj z njegovim spomeni-kom v Litomečah, z njegovim jezerom pod Bez-dezom, z vso scenarijo »Maja« je ostal tam preko. — Česa nam se niso vzeli, se sprašuje plašna, jezna, brezmočna misel. Toda druga, zdi se, da prav tako bolestna, vendar pa močna, ji odgovarja: Mogli so nam vzeti kraj, v katerem se je rodila poezija našega prvega pesnika, v katerem je nastal znameniti litomeški kancional s slikami Jana Husa pred koncilom in na grmadi — niso pa mogli vzeti podzavestne kulturne povezanosti, spo-mine na duhovni boj naših prednikov, čarobnost poezije našega Macha!

Železo severne Češke, gozdove, pokrajini, ki jih je posvetila Machova poezija, so nam vzeli, tisoče naših ljudi ostane na drugem bregu, postali smo berači, toda — kultura nam je ostala, da bi se

krog nje strnili in iz nje črpali nove sile. Tako smo delali vselej v najtežjih časih, ko so brali naši predniki skrivaj prepovedane knjige, ko so se v dobi prepoveda strnili okrog uboge literature, knjig in časopisov. Mobilizacija narodnega duha, ki ji je bil priča začetek XIX. veka, je končno premagala tudi brutalni pritisk na narod. Danes... danes, ko nas je vse prevarilo, ko se je podrla toliko zunanji simbolov naše narodne eksistence, nam ostane nedotaknjena samo ena stvar: naša narodna kultura. Izvori Vitave ostajajo v tujini, toda Smetanova godba bo zvenela še naprej; Machovi opojni verzli o zemlji ljubljani niso ničesar izgubili na svoji resničnosti s tem, da je kos te zemlje, kateri so bili zapeti, surovo iztrgan iz našega telesa.

Med nami ne sme biti malodušnih ljudi, ki bi zmanjevali nad duhovnimi vrednotami, ki se ne dajo odutiti. Kdor bi danes v tem strašnem ob-ubožanju naroda hotel postati še bolj ubog za dar umetnosti, bi pomagal samo sovražnikom k njihovi sili. Odzaj bomo morali še večkrat iskati utehe v knjigi in veselje do življenja v godbi, v našem gledališču, v umetnosti. Knjiga ne demobilizira, temveč najstrašneje in najhvaležneje mobilizira našega duha in redi našo energijo, nenalomljeno in življenja zmogljiva. Umetnost, literatura, poezija — očitajte jim, kor hočete — je naše najbolj učinkovito orožje. Kdor bi se jih ne oprijemal, slabi sebe in narod ter pripravlja duhovni samomor. Nismo pa še tako daleč, da bi odmetavali samo bistvo naroda, temelj, na katerem stoji. Priprani smo, da bosta šla literatura in umetnost k tem narodnim koreninam, da bi v hodoče zajeli s svojo močjo kar največ tipičnega čestva, ki ga potrebu-jemo za svoje notranje zedinjenje; priprani smo, da se bo po dneh zmede vrnil tudi narod k umet-nosti in knjigi!

Jubilejne izdaje Društva sv. Jeronima v Za-grebu. Hrvatska družba sv. Mohorja je posvečena svetemu Hieronimu Dalmatincu ter stopa letos že v svojo 70 to leto. Za to leto so knjige posebne

DEKLE IZ TRSTA

Franchot Tone, Robert Young

JOAN CRAWFORD: Dogodek in senzalna platna! Dvojno življenje lepote, dvojna morala, ena resnična ljubezen v krasnem vefilmu prirode

Dialog v nemškem jeziku! 2. JURNAL!

KINO MATICA 21-24 ob 16., 19. in 21. uri

prišli pri trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Pouk se vrši ob večernih urah od tri četrta na 20 do tri četrta na 22. Prijave se še sprejemajo pri ravnateljstvu zavoda. Šolnina zmerna. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Prospekti brezplačno na razpolago.

— Danes je dospela Františka Gaal. Danes se končno vrši premiera težko pričakanega fil-ma »Pomladanska parada«, ali kakor so ga ima-

»Mi ne jemljemo s silo, ampak stavimo le na neumnost drugih!«

Tudi pri nas je znana sleparska zvijača, ki je prišla z juga, da neumne in lahkovorne ljudi opeharijo z najdenimi »dragocenimi« predmeti. Pri nas kak župnjak »najde« kje na ulici dragocen zlat prstan, kar pa navadno stori tako, da ga vidi tisti, ki ga misli oskubiti. Tisti, ki je »našel«, to brž pokaže možu, ki ga sreča ter mu ponudi v nakup, češ da sam nima časa, da bi se s tem pečal. V tem že pristopi tretji, ki je stal v ozadju ter čakal, ali bo sriba prijel. Ta strokovnjaško prečni najdeni predmet in ponudi zanj velike denarje. Ker pa nima pri sebi toliko denarja, prosi najditelja, naj gre z njim. Sedaj oni drugi mož seže v žep ter odšteje, kar je najditelj zahteval in plača 100 din za stvar, ki je vredna komaj dinar.

Kakor rečeno, se to dogaja tudi pri nas. Ven-dar je ta sleparija doma v južnih krajih, kjer igrajo veliko vlogo »cekini« ali »dukate«, kakor pravijo zlatnikom. V južnih krajih zlat denar še vedno močno čislajo. Zato sleparjem kar na krat-ko pravijo »dukatarji«.

Dne 12. oktobra sta se pred sarajevskim so-diščem zagovarjala dva taka »dukatarja«, ki sta bila obtožena, da sta nekega Črnogorca ponoči

novali v Zagrebu »Marikac«. Ljubljansko občinstvo je že po časopisnih vesteh obveščeno o pri-hodu tega filma včeraj ves dan povpraševalo po vstopnicah, kar je jasen dokaz velike priljublje-nosti te igralkice, ki je že dolgo nismo videli na filmskem platnu. Vsebinska filma je vzela iz starih brezskrbnih časov predvojne dobe; dejanje se godi na starem Dunaju, deloma na dvoru taktat-nega cesarja Franca Jožefa I. Ves film preveva glasba Roberta Stolza. Režiser filma je mojster Geza Bolvary. Za humor, veselje in razvedrilo skrbe Hans Moser, Theo Lingner, Adele Sandrock, Fritz Inhof in Tibor Halmai. Ljubljana se bo pri tem filmu od srca nasmejala, kar je končno tudi potrebno, zlasti po komaj preživljenih težkih dneh. Priporočamo občinstvu nabavo vstopnic v pred-prodaji, ker je zanimanje za ta film že dva dni ogromno.

— Gg. zobne zdravnike opozarjamo, da bo v nedeljo, 16. t. m. ob 10 v Liječniškem domu v Zagrebu, Šubičeva 9, redni občni zbor Zveze stomatoloških društev Jugoslavije. Vabimo toplo vse tovariše, da se tega občnega zbora udeležijo. Odbor društva zobnih zdravnikov za dravsko banovino.

— Nova šola v Rudniku. V nedeljo, 16. t. m. ob 3 popoldne bodo v Rudniku blagoslovili novo šolsko poslopje. Z novo šolo bo ustrezno šoli in prebivalcem Rudnika in Orlega, ki so še polnih 30 let čakali na zgraditev nove šole v Rudniku. Šolska mladina vabi vse prijatelje šole k tej do-mači slovesnosti, da se zahvali vsem, ki so pri-pomogli do novih sončnih in zračnih šolskih prostorov.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem opti-ku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Vsi, ki posedujete lastni potni list z veljav-nim vizumom, se lahko udeležijo Putnikovega izleta s posebnim vlakom v Tret dne 16. okt. po znižani ceni. Prijave do sobote zvečer sprejemajo bilje-tarnice Putnika.

— Joj, Minka, kako krasno obleko imaš! — so je začudila moja prijateljica. Odrnila sem ji: Pojdi v manufakturno trgovino Janko Česnik, Ljubljana, Lingarjeva ulica! Tam dobiš vse, kar ti srce poželi: krasne modne blagove za obleke in plašče. Nizke cene in dobra postržba so tam doma.

Huda nesreča s tovornim avtomobilom v Baški dolini

Gorica, 13. oktobra.

V sredo okrog 1 popoldne je vozil težak to-vorni avtomobil po državni cesti z Grahovega proti Koritnici v Baški dolini. Kmalu za vasjo, ko je zavil na prvi ovinek, šofer iz do zdaj nepojas-njenih vzrokov, najbrže radi nenadne odpovedi krmila, ni mogel več okreniti voza, ki je zdrčal naravnost čez rob ceste po najmanj 50 metrov vi-soki strmi grivi v Baško grapo. Pri tem se je nekaj krat prevalil in oblezal razbit na pradu. Tovornik je bil prazen.

Sofiral je Mirko Podgornik iz Vrat pri Čepo-vanu. Z njim se je vozil g. Bože Mikuš, trgovec in hotelir iz Sv. Lucije, po čigar naročilu je šel kamion nalagat les v Baško dolino. G. Mikuš je še pravočasno in srečno skočil z voza, ubogega Mir-kota je pa vrlo iz kabine, da se je trikrat v zraku prevrgel in oblezal z zlomljeno hrbenico v neza-vesti. Pripeljali so ga v goriško bolnišnico, nje-govo stanje je zelo nevarno. Ker je mlad in zdrav, upamo, da bo okrevale. To mu tudi iskreno želimo. Tovornik je bil last Mirkotovega brata, g. Stanka Podgornika, ki ima svoje prevozno podjetje pri Sv. Luciji. Ta je prišel dve uri kasneje z vlakom od vojakov, kamor je bil poklican na vaje. Škoda je velika, ker je stal kamion okrog 150 tisoč lir.

napadla in oropala. Eden se piše Milorad Su-botič, drugi pa Tihomir Furtula. Toda Tihomir in Milorad sta bila hudo ogorčena, da jim kdo očita rop. Priznala pa sta, da sta »dukatarila«. Milorad je takole povedal sodnikom: Jaz, Furtula in še nekaj drugih »dukatarjev« nas je šlo zvečer po cesti, ko smo srečali dva Črnogorca. Furtula se jima je približal, jaz pa sem šel pred njimi ter jim podvrkel »divji dukate«, ki so ga takoj pri-jeli. Furtula je začel z onima dvema barantati, nakar sem prišel mimo in me je Furtula kot tujeja človeka prosil, naj pregledam, koliko je »dukate« vreden. Dejal sem, da 400 din, pa sem zanj po-nudil takoj 370 din. Ker pa sem se delal, da ni-mam pri sebi denarja, je Furtula Črnogorcu pro-dal dukat za 150 din. Potem sva midva izginila. Jaz sem res dukatar, vendar ne jaz ne nobeden nas dukatarjev ni razbojnik! Nikdar!

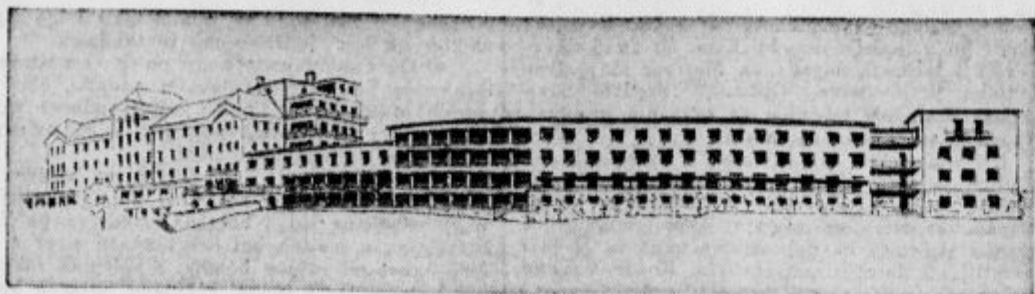
Podobno je pripovedoval tudi T. Furtula; nakar mu je sodnik dejal, da Črnogorec trdi, da sta ga napadla in ga oropala. Tihomir je odločno dejal: »Bog ne daj, da bi bil kaj takega storil! Mi ne jemljemo s silo, ampak stavimo le na ne-umnost drugih!«

Škoda, da je razprava preložena.

Križem po Palestini, spisal dr. Andrej Snoj, 1938, je naslov knjigi, ki je te dni izšla pri Mo-horjevi družbi. Ze petdeset let je, odkar je iz-šel »Jeruzalemski romar« Fr. Lampeta, ki se je širokemu občinstvu zelo priljubil ter bil bran po vsej naši domovini. Od tedaj smo dobili nekaj ča-sopisnih poročil o posameznih romarjih v Palesti-no ter tudi knjigo Mirka Javornika »Palestina«, ki kaže politične perspektive današnje Palestine in opisuje njene ljudi s peresom pravega polno-krvnega pisatelja. Toda to je impresionistični opis bežnega potopisca. Dr. Snoj pa hoče podati oris Palestine z očmi znanstvenika, ki se je poglabljal v svete zgodbe te zemlje in iskal Jezusove stopi-nje v sedanosti. O knjigi, ki je ilustrirana z mno-gimi fotografijami iz Svete dežele, bo v našem listu poročal še strokovnjak, ki je že sam bil v Palestini in jo pozna podrobno tudi iz Svetega pisma. Knjiga velja broš. 32 din, vez. 48 din. Udje Mohorjeve družbe jo dobe 25 odstot. ceneje.

Velikonjeva povest »Višarska polena« dra-matizirana. — Pisatelj Narte Velikonja je dra-matiziral svojo povest »Višarska polena«, ki je bila med najbolj priljubljenimi ljudskimi povest-mi, izišli pri Mohorjevi družbi. Drami je dal novo ime »Nijac« ter so jo iz rokopisa igrali že po več naših domovih z velikim uspehom. — Izdala jo bo založba »Ivica« na povsem originalen način: kot dodatek k ineratrom posameznih iz-branih tvrdk, ki bi bile pripravljene inserirati v knjigi, ki bi izšla v 3000 izvodih in bi jih pi-satelj poslal brezplačno naročnikom. Tako bi bila reklama v rokah igrancev vso zimo na vidnem mestu, kar more ineratru samo pripomoči do uspeha. To je zopet nov iznajdljiv način, kako si slovenski pisatelj išče poti v svet, tudi če je pri-znan in visoko cenjen. Znamenje, da oficijelne za-ložbe ne izpolnjujejo več svojih obveznosti do slo-venskih pisateljev, ali pa so okostenele ter si ne znajo poiskati dovolj odjemalcev in se boje rizika. Radovedni smo, kako bo uspeha taka privatna iniativnost novega zalaganja knjig.

Nova zgradba na Golniku



V nedeljo, 16. t. m. ob 11, bo na Golniku pomembna slovesnost. Gosp. ban dr. Natlačen bo zasidil prvo lopato za zgradbo velike moderne depandance pri sedanjem sanatoriju na stroške bolniškega fonda za prometno osebje. Uresničila se bo dolgoletna zahteva železničarjev, ki so jo utemeljevali in ponavljali na vseh skupščinah bolniškega fonda. Že v septembru 1930 je bil iz likvidacijske mase bivše Gospodarske poslovalnice za železniško osebje v Ljubljani s posebnim zakonom določen znesek 1.500.000 din za zgradbo sanatorija za bolne na pljučni in izročen bolniškemu fondu za prometno osebje. Ta znesek je čakal celih 8 let, ki je z obrestovanjem precej narasel, da bo sedaj porabljen za namen, kakor ga je zakon določil.

Moderen sanatorij za pljučne bolezni je treba zgraditi in opremiti točno po zahtevah sodobnega načina zdravljenja te nalezljive bolezni, zato pa ni zadostoval že odobren in angažiran kredit v znesku 3.000.000 din. Končni načrti in proračuni za zgradbo so bili gotovi šele letos tik pred glavno skupščino bolniškega fonda za prometno osebje in so znašali 5.500.000 din, t. j. 2.500.000 din več, kakor je bilo že odobreno za novo zgradbo. Na utemeljeni predlog ljubljanskih delegatov je zato glavna skupščina dne 30. avgusta t. l. soglasno odobrila še naknadni kredit 2.500.000 din, ki ga

je gospod minister tudi potrdil. Bilo je nato treba še urediti razne formalnosti bolj tehničnega značaja, izvesti licitacijo, odobriti oddajo dela, ker se je vse izvršilo v primeroma zelo kratkem času.

Banska uprava je pa v zvezi z načrti za novo zgradbo sklenila, da se takoj razpiše obsežna adaptacijska dela pri stari zgradbi, ki so že odana in morajo biti gotova hkrati z novo depandanso.

Prav je, da se ta veseli dogodek poudari s primerno slovesnostjo in da so nanjo povabljeni tudi zastopniki raznih organizacij in ustanov, ki se zanimajo za napredek v boju proti največji morilki človeškega življenja. Najbolj bodo pa veseli železničarji, ki so po tolikih letih le dosegli, da se bo marsikatero dragoceno življenje, ki je bilo že zapisano smrti, rešilo. Hvaležno se bodo spominjali našega ljudskega bana g. dr. Natlačen, pod čigar smotrnim vodstvom so se odstranile vse zapreke, da se je mogla zaključiti za obe strani zadovoljiva pogodba. Hvaležni so pa tudi novi centralni upravi bolniškega fonda za prometno osebje, ki je v tako kratkem času enega meseca rešila in odobrila še razne predloge ljubljanskega odbora bolniškega fonda.

Na gornji sliki se vidi nov del sanatorija, t. j. vsa desna — nižja — zgradba sanatorija.

Predavatelj, ki je prepotoval štiri celine

Zanimivo predavanje dr. Konstantina Kostiča v frančiškanski dvorani

Ljubljana, 14. oktobra.

Fotografiranje v barvah je posebna stroka fotografije, za katero so se začeli zanimati šele pred nekaj leti. Črno-bela slika ne more nikdar tako natančno podati fotografiranega predmeta, da bi se na sliki odražale vse podrobnosti. Nasprotno pa ima fotografiranje v barvah to prednost, da poda posnetek v naravnih barvah, obenem pa je posnetek tudi neprimerno bolj plastičen kakor na naravnih fotografijah. Vendar pa je fotografiranje z barvami zaenkrat še zelo komplikirano in si ga navadni amaterji ne morejo privoščiti. Ker je treba predvsem veliko tehničnih priprav, ki stanejo težke denarje, je fotografiranje v barvah za zdaj še monopol nekaterih izvoljenec. Fotografiranje v barvah se zlasti razvija v Ameriki in ameriška filmska produkcija je izdelala tudi že nekaj filmov v naravnih barvah. Predvsem pa je barvna fotografija velikega pomena za reklamne in propagandne namene.

Eden najbolj slovečih strokovnjakov v tej stroki je Jugoslovčan dr. Konstantin Kostič, ki je po rodu Novosadčan, a je večino svojega življenja prebil v Ameriki in je tam dokončal tudi svoje študije. Nekaj časa je bil uradnik v National City Bank, nato pa je bil v službi pri Jugoslovanskem konzulatu v New-Yorku. Že od mladega pa se je zlasti zanimal za fotografijo in ko je pustil službo pri konzulatu, si je posvetil izključno temu poklicu. Ustanovil je svoje podjetje za reklamo in propagando in kmalu je opravil podjetje na tako visoko, da je tudi za ameriške pojme vredno zavdanja. S svojimi turističnimi in propagandnimi filmi in fotografijami si je v ostri konkurenci pridobil več nagrad, kar mu je odprlo vrata v najrazličnejše države sveta, ki so ga prosile, da izdela zanje propagandne filme in fotografije. Veliko slavo in ugled si je pridobil zlasti s svojimi posnetki v naravnih barvah. Pred dvema letoma se je posvetil izključno tej stroki in njegov film »Jugoslavija« je dobil letos prvo nagrado potopisnih filmov v New-Yorku.

Na svojih popotovanjih je prehodil mnogo sveta. Bil je na štirih kontinentih in povsod je fotografiral in filmal. Pred nekaj tedni je prišel tudi v Jugoslavijo in to priliko je porabila naša banška uprava in ljubljanska ter mariborska Tujsko-prometna zveza in prosila dr. Kostiča, da izdela dva filma Slovenije v naravnih barvah. To delo je dr. Kostič končal pred kratkim. Pred svojim odhodom v Ameriko pa je hotel ljubljanskemu občinstvu pokazati nekaj svojih posnetkov z vsega sveta. Priredil je snovi egiptišno predavanje v frančiškanski dvorani, na katerega je prišlo zelo veliko ljudi.

Gospoda predavatelja, ki je bil že večkrat v Sloveniji, o kateri trdi, da je ena najlepših dežel na svetu, je občinstvu predstavil in ga pozdravil predsednik Zveze za tujski promet dr. Marn, ki je na kratko opisal tudi njegovo življenje, delo in uspehe.

Gospod Kostič je nato pred predavanjem naredil kratek uvod in je poudaril, da je izredna vesel, ker ima spet priliko bivati v Sloveniji, nato pa povedal nekaj zanimivosti o snemanju filmov o Sloveniji, ki bodo, kakor upa, prav dobro uspeši.

Zatem je občinstvo v lepi erbohrvaščini, ki je bila zabeljena z duhovitimi domislicami, vodil s pomočjo slik od Belgrade skozi Južno Srbijo in preko Madžarske na Poljsko, od tam pa v Estonijo, Finsko, Švedsko in Norveško. Preko Atlantika je peljal potem poslušalce v Ameriko, zlasti New-York, Washington in Chicago, nato skozi Narodni park v Severno Ameriko, razkazal gredeč Hollywood in letovišče Bermudo, odtoč na Kubo, Trinidad in Martinique ter preko Jamajke v Brazilijo. Iz Rio de Janeira je vodila pot v Boteton, nato pa na Azorske otoke, Gibraltar, Lisabono in Alžir. Podrobno je nato razkazal nekatera italijanska mesta, nato pa se vrnil preko Grčije v

Tržaški ribiči ujeli čudno »ribo«

Trst, 12. oktobra.

Dva ribiška motorna čolna sta v turek zgodaj zjutraj odplula na ribji lov. Ker je bilo vreme ugodno, sta si obetala bogato žetev. Na višini avetlinika, oddaljena približno 4 milje od barkovljanskega priistanca, sta vrgla mreže. Nepričakovano mreže zastanejo, uloviti so morali izredno težko ribo. In res! Ko začnejo ribiči mreže počasi in previdno dvigati, vidijo, da je »riba« — tri kvin-tale težka avstrijska mina, ki jo je gotovo vodni tok zanesel v sredino tržaškega priista. Ker je bil nevarni vojni »stroj« še nerazstreljen, so ribiči o svojem posrečnem »lovu« takoj obvestili priista-niško poveljstvo, ki je potem spravilo svojevrstno »ribo« na varno.

Blagoslov temeljnega kamna Baragovega semenišča

V nedeljo 16. oktobra bo prevzvišeni gosp. škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil temeljni kamen novega bogoslovnega semenišča. Slovesnost se bo začela ob 4 štirih popoldne z rožni-vensko pobožnostjo v župni cerkvi sv. Cirila in Metoda. Po tej pobožnosti pojdejo škof, duhovščina in bogoslovci v sprevedu do mesta, kjer se gradi semenišče. Pri blagoslovu temeljnega kamna bo pel zbor bogoslovcev.

Nad 400 slovenskih obrtnikov se je odpeljalo v Belgrad

Ljubljana, 14. oktobra.

Nocoj je odpotovalo nad 400 slovenskih obrtnikov, včlanjenih v Zvezi slovenskih obrtnikov, v Belgrad na prvo državno obrtno razstavo. Iz Belgrada bodo odšli tudi na Oplenac, kjer se bodo poklonili manom blagopokojnega kralja Aleksandra I. Za časa bivanja v prestolnici bodo predstavniki Zveze stopili v stik z voditelji srbskih obrtnikov in bodo imeli posvete o raznih perečih obrtniških zadevah in vprašanjih. Imeli bodo tudi družabni stestanek z belgrajskimi obrtniki in belgrajskimi Slo-

Ljubljančani pojdejo jutri na prleško bratev

Jesen je za Prlekijo to, kar je morda za morje ali planine poletje, to je najlepši letni čas. In najbolj značilna je v jeseni za ta pete-rokoti med Dravo in Muro, ki se dotika Maribora in Radgone ter sega čez Ptuj, Ormož in Ljutomer, pač trgatve ali bratva (tudi branje), kar je menda prav tako dober izraz in ga ni treba takoj spravljati v zvezo z nemškim Weinlese. Čeprav vseh pet oglišč daje bližnjim krajem še sovji posebni značaj v običajih in celo narečju, imajo Slovenske gorice ali Prle-kija mnogo skupnih potez, tako da radi posebej govorimo o kosu te zemlje in značaju teh ljudi. Šaljivi Prleki nimajo samo najstarejših slovan-skih korenov kot Bolgari, temveč so ostale pri njih celo vezi s starimi Grki... Primer: Paj, si ga vidja... Seveda, saj so oni »prlec (prej) prišli sem kot vsi drugi Slovenci in Slovani...

Sicer Ljubljančani nimajo daleč do vinorod-nih krajev na Dolenjskem in v Beli krajini, kjer lahko na lastne oči dožive jesen v gorcih in trgatve, vendar berem med trdimi purgari, ki le redko odresejo mestni prah s sebe, iz oči mnogo začudenja, ko začnem pripovedovati o prleški bratvi. Za njih je seveda največje čudo, da je

Izšla je Družinska Pratika za leto 1939

z zelo bogato vsebino in obilico kras-nih slik v bakrotisku.

Dobiva se za ceno D'n 5.— (po pošti 50 par več) v vseh knjižarnah in mnogih trgovinah širom Sloveni.e. Preprodajalci velik popust.

»Družinska Pratika« naj najde pot v vsako hišo!

venci. Predstavniki Zveze slovenskih obrtnikov bodo prosili za sprejem v resornih ministrstvih, kjer bodo posredovali v raznih obrtniških za-dedah.

grozdje tam kar na trsu, da sežeš po njem, ga trgaš in... (dalje zna že vsak sam), torej prav kakor v deželi kanaanski. Ti ljudje se kar raz-nežijo, ko jim razlagaš, kako prijetno je hoditi med goricami in prisluškovati jesenskemu miru, ki je tolikšen, kot da se je ustavil čas, ozračje dehti po zrelem grozdju, tu in tam utrgaš jagodo, ker si že pozabil, da kmetki človek kaj takega ne dela; saj je to smrten greh, za katerega se moraš pokoriti v vseh celih sedem let... Kje imajo taki ljudje potem kaj pojma, kakšno drevo je ta čudežna trta v resnici in koliko truda in ne-ga zahteva zase! Kolikokrat je treba na spro-toletje zamahniti z motiko, koliko obrezovati, rav-nati kolje, vezati, potem škropiti, škropiti in znova škropiti, žeti travo, koliko strahu je treba pre-stati pred točo, streljati v megle, preganjati trsne bolezni, preden res pride do bratve, Malokateri mešan ve za to križevno pot, le redki izletnik bo spomladi opazil nežno popje in lističe na nizkih trslih, redki je tudi oni, ki v juniju ujame nena-vadni, omanljivi vonj cvetja z brajre in trsa. Kaj ve naš purgar, ki ima zrelo grozdje že od ju-lija naprej na trgu, o tem, da se v nezrelem grozdju kače, ki jih morajo streljati, in da šele Veliki Šmaren s klopčici začne mehčati jagode in preganjati kače (in kokoši seveda)...

Vendar naš Prlek mešancom vsega tega ne zameri. Nič ne zameri celo, če ga obiščejo tako rekoč šele ob žetvi, saj med letom ob delu itak nima časa za zabavo. Sedaj nas pa prav rad sprejme in nam postreže s svojim pridelkom, ki poje hvalo njegovemu znoju. Da se vsaj nekoliko oddolžimo našim Prlekom, zato bo Društvo pri-jateljev Slovenskih gorice priredilo 16. oktobra za vse člane prijatelje Prlekije in prijatelje dobrega pristnega ljutomerčana in prijatelje sladkega grozdja izlet v Ljutomer — na prleško bratvo.

L. S.

Deček, ki že 29 dni spi

V vasi Novakoviči, občina Budjak pri Banja-luki je nastopila nekaka spalna bolezen, kar je vso okolico močno vznemirilo. Tamkajšnji kmet Joze Paštre ima 5 let starega sinčka Marka, ki je pred mesecem dni zaspal in sedaj spi že celih 29 dni, ne da bi se bil medtem prebudit. Fantek je pred 29. dnevi, kakor navadno, čisto mirno in lepo šel spat ter je hitro zaspal. Toda drugo ju-tro ga starši nikakor niso več mogli prebuditi. Starši so čakali deset dni, da bi se fantek sam od sebe prebudit in so ga vmes seveda tudi sami tresli in dramili, pa vse ni nič pomagalo. Čez 10 dni so nato poklicali zdravnike, ki so se za dečka močno zavzeli, pa ga vendarle niso mogli prebu-diti. Deček kar naprej spi. Po naročilu zdrav-nikov so dečka začeli umetno hraniti s mlekom. Zanimivo je, da se medtem dečko ni prav nič spremenil ter je prav tak, kakršen je bil tisti večer, ko je šel spat.

mento nacionalne). Zaradi tega ima mnogo obisko-valcev. Kaj se le-ti mislijo, ko vidijo naše neure-jena, zanemarjena pokopališča? Občinarji bi radi z delom in magari tudi z manjšimi prispevki po-magali, da se ta nedostojnost odpravi, toda ne smejo, ker občina ne da ali ne more dobiti toza-devnega dovoljenja. Gospodje, ganite se!

Velike Zablje v Vipavski dolini. Naša zlahtna vinoka trta nam je dala prilično toliko kot lani. Kleti pa imamo bolj polne, ker smo izkopali mno-go novih nasadov. Po kakovosti je pa letošnji pri-delek mnogo boljši kot lanski; kapljica je sladkejša in močnejša, ima 10 in več stopinj. Bog nas varuj prehudih skušnjav! — Veseli smo, ker smo dobili mladega vnetega g. župnika. Njegova beseda nam gre res do srca. Našo radoost kali sama misel, da ga ne bomo dolgo imeli. Mi želimo, da bi ostal vedno med nami, a vemo, da ga bomo izgubili. To je hudo! — Naš gospodarski položaj je teža-ven. Deloma radi vojne odškodnine, deloma radi naše nemarnosti in lahkomišelnosti smo se zadol-žili. Sedaj pa od časa do časa poje boben. Sicer pa nas je precej spametoval. Kadar nam goriški Mont spravi kakšno posestnika na dražbo, pri-skoči na pomoč naša Posojilnica in tako rekoč s sodelovanjem vse vasi skuša ohraniti neeščetno vsaj skrceno domovanje. Ta medsebojna zvestoba naj se ohrani tudi v bodoče!

Za brezposelne delavce z opuščene dnevnega kopa v Trbovljah

Ljubljana, 14. oktobra.

Dolgo vrsto let je obstojal v Trbovljah dnevni kop Dobrna, kjer so kopali premog kar na vrhu zemlje. Treba je bilo odstraniti le plast zemlje in pokazalo so se debele plasti izvrstnega trboveljskega premoga. Ta dnevni kop je Trboveljska premogokopna družba, katere last je bil, dala v najem trdnji Dukič in drug. Sedaj se je izkazalo, da plasti premoga na tem dnevnem kopu niso ne-izčrpne, temveč da bodo kaj hitro izčrpane. Zato podjetje Dukič postopno likvidira svoj dnevni kop na Dobrni in bo sčasoma odpustilo vse delavstvo. Delavstva je okoli 700, z družinskimi člani pa natančno 948, ki bodo tako izgubili svoj sicer trdi, toda vendar zanesljivi kruh in zaslužek.

G. ban dr. Marko Natlačen je naročil, naj se skliče v Ljubljano sestanek, na katerem naj se obravnava vprašanje, kako primerno rešiti to gro-zoče socialno vprašanje. Ta sestanek je bil danes ob 10 dopoldne na VI, to je oddelku za socialno politiko in narodno zdravje, v palači banovinske hranilnice. Sestanek je vodil načelnik tega od-

delka g. Anton Kosi. Udeležili pa so se ga med drugim trboveljski župan g. Klenovšek, za ru-darsko glavarstvo inž. Julij Kubias, za Delavsko zbornico g. Jože Golmajer, član banskega sveta g. Filip Križnik iz Trbovelj, načelnik II. rudarske skupine g. Frane Pliberšek, ravnatelj trboveljskega rudnika inž. Vitold Biskupski, ki je zastopal tudi TPD, trdnjo Dukič in drug je zastopal dru-žabnik g. Stern, brezposelno delavstvo pa g. Aloj-zij Hochkraut.

Sestanek je imel pozitiven uspeh v korist de-lavstva. Obravnavali so predvsem vprašanje za-poslitve odpuščenih delavcev in pa stanovanjsko vprašanje, ker bi morali mnogi delavci, ki stanu-jejo v hišah, ki so last TPD, takoj zapustiti sta-novanja tik pred zimo. Bilo je tudi mnogo govora o javnih delih, ki naj bi se izvedla v bližini, tako da bi bila brezposelnost omiljena. Vse sodelujoče stranke in oblasti so pokazale dovolj razumevanja ze težavni položaj rudarjev z Dobrne in je upa-nje, da bodo odpuščeni delavci obvarovani pred najhujšo bedo.

Gorica, 13. oktobra. Koliko je pri nas Judov? V vsej državi je okrog 58 tisoč Judov. Juljska krajina z Zadrom vred jih ima po uradnih podatkih 9285. V tržaški pokrajini jih prebiva 6085, v goriški 239, v istrski 130, v furlanski 120, v zadreki 49, drugi bodo na Reki.

Nova župna cerkev v Šklednju. V nedeljo 16. oktobra bo novi tržaški škof msgr. Santin sloves-no blagoslovil temeljni kamen za novo župna cer-kev v tržaškem Šklednju. Cerkev bo posvečena presv. Srcu Marijinemu in bo stala v ulici sv. Ana-stazija (Via S. Anastasio). Dolga bo 40 metrov, široka 26 m, zvonik bo pa 50 m visok. Stroški za stavbo so proračunjeni nad 1 milijon lir.

Boj proti jetiki. Presedstvo protijetičnega konzorcija za goriško pokrajino sporoča, da je le-tošnja zbirka prostovoljnih prispevkov za boj proti jetiki zelo povoljno uspeša. Zbirka je prinesla preko 139.000 lir čistih, nad 8.000 več kakor lan-eko leto. Presedstvo izraža svoje veselje, da se je celokupno prebivalstvo odzvalo pozivu na boj proti tej nevarni morilki našega ljudstva in se to-plo zahvaljuje vsem, ki so žrtvovali in ki so po-žrtvovalno pomagali, da je imela zbirka tako lep uspeh.

PREDNAROČILO MLAKARJEVIH SPISOV

le do 15. X. 1938 v pisarni

Slovenskega planinskega društva

Ljubljana, Aleksandrova c. 4.-I.

Duhovne vaje za može in fante. Od 16. do 20. oktobra bodo v samostanu na Sv. gori duhovne vaje za može in fante.

»Svetogorska kraljica« za oktober ima prav raznoliko vsebino. Od uvodnika »Marija, kraljica apostolov«, mimo poročila o »Skribi za sirote v misijonjskih deželah«, so vse rubrike pestre in za-nimive. Razveseljivo je, da prosi uprava vse vele-častite gospode, ki imajo še kaj izvodov 2. in 3. številke, da naj jih vrnejo.

Kojko v Brdih. Z letino smo prav zadovoljni. Od prvih dni oktobra sem trgamo. Grozdje je

V Veliki Ljubljani bo kakih 24.000 volilcev

Čas za reklamacije pa traja le do 25. oktobra

Ljubljana, 14. oktobra. Priključitev okoliških občin k mestni občini Ljubljani je bila izvršena leta 1936. Domovinski urad mestnega poglavarstva je imel takrat nad glavno dela tudi s sestavljanjem novih volivnih imenikov, odnosno s določitvijo novih volivnih okrajev in volišč. Po volivnem zakonu je vsaka občina obvezana do konca januarja letno predložiti pristojnemu okrajnemu sodišču popravljene volivne imenike. Ta služba potem za podlago vsakim, pozneje razpisanim skupščinskim, odnosno občinskim volitvam, Velika Ljubljana bo letos prvič stopila na volišče.

Po Ljubljani je že postalo živahnije politično življenje. Ljubljanačana še vedno zanimajo veliki svetovni dogodki, toda zabel se je že spuščati tudi v krajevno volivno politiko. Tako imenovana združena opozicija se je v Ljubljani pojavila pod reklamno vedomo firmo »Blok narodnega sporazuma«. Gospodje, generali brez armade, so si že razdelili vloge in pripravljajo težke kanone, ki pa ne bodo nikogar podrli. Generali štab tega bloka se je etabliiral nekje v Beethovni ulici. Njih soldatije in podrejani oficirji že pridno pišejo in prebirajo volivne imenike. Ljubljanci pa so napravili kratko šalo: »JNS ima mačka! Drugi pa: »Blok je mačkov!«

Na ljubljanskem okrajnem sodišču je že začela posloovati posebna pisarna za volitve. Ta pisarna

je nameščena v prav skrivnem prostoru. Treba je iti po hodnikih okrajnega sodišča in nato zaviti v hodnik, ki je svoj čas vodil v porotno dvorano in ki se je končal s posvetovalnicami za sodnike in porotnike. Tam so bile napravljene tudi celice za obtožence, težke zločince. Tam blizu je bilo tudi stranišče. Iz tega so nedavno adaptirali sobo za pisarno.

Na okrajno sodišče so prišle že prve reklamacije. Poslala jih je šentviška občina. Reklamacijski rok bo končan 25. t. m. in s tem tudi končan prvi del volivne borbe, ko vsakdo skrbno preišče volivnim upravičencem jetra in obisti, ali imajo volivno pravico.

Okrajno sodišče hrani za Veliko Ljubljano 39 prav čedno vezanih imenikov, sestavljenih za posamezna volišča. Najmanj volivcev ima 38. volivni okraj, ki obsega Ilzansko cesto. Steje le 809 volivnih upravičencev. Največ volivcev pa šteje 14. vodmatški volivni okraj, namreč 743. Drugi volivni okraji štejejo od 500—650 volivnih upravičencev.

Po dosezanjem stanju je v Ljubljani zaenkrat v vseh 39 volivnih imenikih vpisanih 22.799 volivnih upravičencev. Računati je treba, da bo vložnih od raznih strani prav mnogo reklamacij za vpis, odnosno izbris. Končno je mogoče, da bo v Ljubljani na dan 11. decembra do 24.000 volivnih upravičencev.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzemne zavarovalnice ob 4.15, pred odhodom turistovskih vlakov.

1 Na Rocenj pod Šmarno goro poromajo v nedeljo, 16. t. m. popoldne člani križanske moške in mladeniške kongregacije. Tam bo v kapeli sv. Antona rožni venec, kratek nagovor in pete litanije M. B. Prijatelji družbe in njih sorodniki vladno vabljeni! Odhod iz Ljubljane s tramvajem izpred »Evropce« najkasneje ob pol dveh.

1 Redkosti in zanimivosti ribjega trga. Petkov ribji trg je bil močno založen z ribami. Pravi naval je bil na Ogrinčevu stoletniku, kjer so prodajali lepe ščuke po 12 din kg. Iz okolice Siska je trdka »Riba« dobila do 150 kg ščuk, nalovljenih v Savi. Ščuke se bodo prodajale tudi na sobotnem trgu. Prav znatna izbira je bila pri morskih ribah. Le kuš ni bilo, kajti zanje je nehala sezona. Na trgu ni bilo niti ene kuške na prodaj. Pred 14 dnevi, ko so ribiči na gornjem Jadranu samo eno noč nalovili nad 5000 kg skuš, je bil ljubljanski trg bogato založen z njimi. Pripeljal je bilo 500 kilogramov samo v Ljubljano. Naprodaj so bile za Ljubljano prav redke morske ribe. Rdeče barvani skopci je bil 24 din, kamenice, ki so v Ljubljani velika redkost, in pasare po 30 din, morski list, orade, lubni in trljje po 40 din kg. Tuna 30 din. Male sardele do 30 kg po 16 in girice po 14 din. Poleg ščuk je bilo naprodaj tudi mnogo postrvi in drugih sladkovodnih rib. Neki ribič iz Kresnice je na trgu prinesel 30 lipanov, ki so bili po 32 din kg. Bosanski in južnosrbski raki, veliki in lepi so bili po velikosti od 2 do 7 din kg. Raki bodo naprodaj še do konca t. m.

Odlična po okusu in kakovosti

MOTOHOVA KAVA

Vodnikov trg 5 tel. 23-48 Krekov trg 11 tel. 25-77

1 Stara ropotija na prodaj. Renomirana trdka I. C. Mayer sedaj v svojih nekdanjih trgovskih prostorih v Kresiji prodaja najrazličnejše staro ropotijo, stare mize, stole, stare telefonske aparate, razno železje, mnoga modelov in še druge stvari. Včeraj je bil velik obisk interesentov. Neki trgovec s starim železjem je naložil prav vrhan voziček železnine in drugih stvari. Zenske so se pulile za stole in staro kramo. Nekdo je kupil lep damski model, drugi pa je pobral steklen napis trdke »I. C. Mayer, Bank- und Wechselgeschäft«. Ta banka je poslovala takole pred 70 leti.

1 Posestne spremembe. Kupčije z zemljišči in hišami v mestu in okolici so prav živahne, kar je očitno tudi v zemljiški knjigi, ki dnevno izvrši po več prenosov lastniške pravice na kupce. Kakor znano, je Mestna hranilnica ljubljanska v začetku l. 1933. kupila na sodni dražbi Pollakovo tovarno z mnogimi parcelami in hišami v šempetškem predmestju. Na novo ustanovljena trdka »Indus«, tovarna uenja in usnjatih izdelkov, družba z o. z. v Ljubljani je nato od nje kupila celotno tovarno z vsemi poslopiji, hišami in parcelami. Trdka »Indus« pa je sedaj prodala nazaj Mestni hranilnici ljubljanski od vl. št. 796 k. o. Petersko predmestje l. del parc. št. 37/2 (hiša št. 65) z dvoriščem in vrtom, parc. št. 17/1 vrt, parc. št. 38 (hiša št. 76), parc. št. 36/1 (hiša št. 70 z dvoriščem). Celoten kompleks meri 4085 m². Kupnina je znašala 2.202.000 din. Zadevna pogodba je bila podpisana 8. avgusta, prenos je bil izvršen na sodišču te dni. — Pust Jožica, stanujoča v Švabičevi ulici št. 7 je kupila od Marije Lize Jurmanove in dr. Ernesta Hammerschmidta parc. št. 350/10 k. o. Trnovsko predmestje v izmeri 694 m² za 24.984 din.

Dr. V. Stacul

od 16. oktobra do 1. novembra ne ordinira.

1 Važno za trafikante! Od davčne uprave za mesto Ljubljano smo prejeli dopis sledeče vsebine. Uprava drž. monopolov, oddelek za prodajo, razglasa, da pridejo s 1. oktobrom tega leta v promet novi tovarni mednarodni navadni in brzovozni listi po 2.50, 20, 50 in 25.50 din, ki se morajo uporabljati od tega dne. Prejtnje navadne mednarodne in brzovozne tovarne liste zamenja tukajšnja uprava po 1. oktobru tega leta. Rok zamenjave bo trajal 90 dni, to je do 29. dec. — Šef davčne uprave Predikaka.

1 Sladkor za čebele. Cebelarjem-članom ljubljanske podružnice sporoča društvo, da bo v nekaj dneh prispel sladkor za prehrano čebel, kakor je bilo objavljeno v zadnji številki Cebelarja. Člani, ki žele dobiti sladkor, naj se zgledajo v društveni Cebelarji, da bo podružnični odbor mogel preskrbeti potrebno dovoljenje finančne kontrole skupno za vse prigašene člane.

1 V nedeljo se prične redna akademska služba božja pri oo. franciskanih. Pevska vaja za to službo božjo bo danes ob 18 in jutri ob 10. Najvjudneje vabimo vse nekdane pevke in pevce, da se udeležijo vaje v čim večjem številu. Novinke pevke in novinci pevci prav dobrodošli.

1 Francišanska prosveta M. O. v Ljubljani uprizar v nedeljo, 16. t. m. ob 8 zvečer igro s petjem in godbo v 5 dejanjih »Deseti brate« po Jurčiču dramatičar Fran Govekar. Igra je v režiji Milana Skrbinška. Pri predstavi in med odmorom igra lasten šramel-kvartet. Vstopnice so v predprodaji pri »Pax et bonum« v francišanski posazi. Člani imajo popust.

1 Mestno zdravniško službo od sobote 20. ure do ponedeljka do 8 zjutraj ima dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15, tel. št. 32-84.

1 Koncert trboveljskih slavkov v ponedeljek zvečer ob 20 v veliki filharmoniji dvorani. — Spored: 1. himna trboveljskih slavkov — Emil Adamič (besedilo: »Mi smo pa od tam doma«); 2. Vrhovski: »Mamica naša«; 3. uvodna beseda. 4. Lajovic: Veseli koledniki; 5. Adamič: Uspavanka; 6. Osterc: Kvartet; 7. Pahor: Bendimači; 8. G. Ipavie: Zvečer; 9. Grbec: Jezusu pušeljček; 10. Mirk: Jutranji zvon; 11. M. Tome: Otroci igrajo. Na koncertu nastopijo solista trboveljskih slavkov R. Koritnikova, gojenka ljublj. drž. konservatorija šole ravnatelj Betetta, in zapoje s spremljevanjem klavirja Adamičev: Pri zibel in Benjamin Ipavčeva Božjega volka. Skupno s Pepco Vigerjevo pa v duetu Vodopivčev: Poj-dimo spat, in Kogojevo: Kaj ne bila bi vesela. Zbori koncertnega sporeda, ki so s spremljevanjem klavirja, so: Premir: Rože za Marijo; Bravničar: Dva polža; Svara: Moj očka ima konjčka dva; Adamič: Sestrica in Izpraševalnica. Pri klavirju je dr. Danilo Svara. — Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve čaši naravnega »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Gledališče

Drama:

Sobota, 15. oktobra: »Žene na Niskavuoriju. Red A.

Nedelja, 16. oktobra: »Potopljeni svet«. Izven.

Opera:

Sobota, 15. okt.: »Trubadur«. Gostovanje ge. Ljubice Karene. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 16. oktobra: »Kaplje za ljubezen«. Izven. Gostovanje tenorista Christy Solarija.

Predavanja

Današnji prosvetni večer je posvečen »važnim dogodkom v zgodovini slovenskega naroda«. Predaval bo g. prof. Silvo Kranjec o najvažnejših mejnikih naše zgodovine. Predavanje bo opremljeno s skioptičnimi slikami. Vrši se v beli dvorani hotela Uniona ob 8 zvečer.

Sestanki

»Združenje gledaliških igralcev« ima v nedeljo, 16. t. m. svoj redni občni zbor ob 10 dopoldne v operi.

Organizacija tekstilnih tehnikov, absolventov tekstilnih šol, vabi vse svoje člane, da se udeležijo članskega sestanka, ki bo danes (v soboto) ob 20 v Ljubljani, Tyrševa cesta (pri Sestici), in dne 16. t. m. ob 10 dopoldne v Kranju v restavraciji »Kranjski dvorec. Sestanek strogo obvezen.

Lekarne

Nočno službo imajo: mr. Leustek Resljeva 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Avto-cesta do Županove jame

Do Županove jame pri Grosupljem je speljana nova avtomobilska cesta. Od vasi Lipljenje je narejena z do Tabora. Delala jo je banovina. To je za ta del Dolenjske velika pridobitev, ker je tako ta podzemna jama sedaj od Lipljenj z avtomobilom dostopna. — Kakor slišimo, bo prihodnjo nedeljo več Ljubljancev po novi cesti šlo v Županovo jamo. Vračali pa se bodo na Ponovo vas, kjer bodo lahko deležni gasilske trgovce.

Posebni vlak Zveze za tujski promet v Trst — 16. oktobra

Ker se je za izlet v Trst dne 16. X. prijaviło zadosti udeležencev, je posebni vlak zagotovljen. Odhaja iz Ljubljane ob 6.15. Do državne meje bo postanele na Verdu ob 6.45, v Logatcu ob 6.57 in na Rakeku odhod 7.20. Prihod v Trst bo ob 9.40. Vsi izletniki naj v vseh primerih upoštevajo navodila Zveze za tujski promet, izdana v namen ugodnega in prijetnega potovanja ter rednega prehoda državne meje. Izletniki naj bodo na glavnem kolodvoru v Ljubljani najkasneje do 6.

Vsak izletnik poseduje vozno karto. Njen prvi del je oddati v vlaku železničarju pri vožnji v Trst, drugi del pa pri povratku v Ljubljano. Na vozni karti je označena številka sedez, zato sme vsak potnik zasedeti le svoje, vnaprej določeno mesto v vagonu.

Ista so razdeljena, kakor sledi: Vagon A Ljubljana od št. 81—104 in od št. 161—207; vagon B Ljubljana od št. 208—278; vagon C Zagorje od št. 279—296 in Ljubljana od št. 297—345; vagon D Ljubljana od št. 346—405, in uradni prostori vodstva; vagon E Škofja Loka od št. 406—437. Kranj — vsi prijavljeni; vagon F Ljubljana od št. 438—505, Laško od št. 509 do 512; vagon G Maribor od št. 1—23, Jesenice od št. 1—39; vagon H Ljubljana od št. 544—615.

Uradni prostor vodstva bo v vagonu D ter

Letalski napad na Maribor

Po nalogu komandanta dravske divizijske oblasti ba v nedeljo dne 16. t. m. ob 16.15 dnevna vaja letalskega napada na Maribor in pasivne obrambe prebivalstva. Občinsko predstojništvo razglasa naslednja navodila za ravnanje prebivalstva za časa napada na mesto:

1. Prebivalstvo, ki ga preseneti znak »vzbune« na ulici, se mora skriti v najbližnje hišne veže, hodnike, javne lokale itd. Avtomobili in druga prevozna sredstva se morajo takoj umakniti v stranske skritejše in neprometne ulice in se tam razvrstiti ob desni strani cestišča. Ročne vozičke in slično je treba spraviti v najbližja dvorišča, to- da tako, da ne bodo ovirali vhoda v dotične hiše. Nihče ne sme ostati na ulici ali kje drugje, da bi od tam opazoval kretanje aeroplanov.

2. Oni, ki bodo ob znaku »vzbune« v javnih lokalih, uradih itd., naj ostanejo tam, toda ne smejo biti v bližini oken, vrat ali celo pred vrat.

3. Stanovalci, ki bodo ob znaku napada doma, naj zapro vsa okna, epuste zavese in se naj umaknejo v notranjost sob, da ne bi bili izpostavljeni nevarnosti od razstrelkov bomb. Zabrano je gledati in opazovati skozi okna.

4. Vse trgovine morajo pri znaku »vzbuna« zapreti lokale, spustiti roloje, vsak, ki se pa nahaja v trgovini, mora ostati tamkaj. Lastniki stojnic lahka ostanejo na svojih mestih zaradi čuvanja blaga.

Posebno se opozarja na to, da se morajo otroci umakniti iz vseh ulic in odprtih prostorov.

5. Deli ulic, označeni s posebnimi tablicami

m Zetev smrti. Na Kralja Petra trgu št. 4 je umrla Jerica Soršak, stara 77 let. V bolnišnici je pokosila smrt 57letno soprogo železničarja Marijo Krašovic. Naj počiva v miru.

m Trgatev je okrog Maribora in v Slov. goricah že po večini končana. Samo oni vinogradniki, ki imajo zelo velike vinograde ter ne morejo tako kmalu končati in pa tisti, ki imajo izbrane sorte, bodo zaključili trgatve prihodnji teden. Čakanje s trgatvijo se je letos zelo obneslo, saj imajo sedaj mošči iz navednega gradnja z 19—20 stopinj sladkorja, finejše vrste pa primerno več. Povprečno bo kvaliteta letošnjega vina izborna. Vinogradniki pravijo, da že od leta 1929. ni bilo take trgatve in tako sladkega mošta. Kupčija z moštom postaja živahnjša ter se sedaj giblje cena med 4.50—6 din.

m Z deli na stolnici so pričeli. Kakor znano, se je končenčni odbor odločil mariborsko stolnico temeljito popraviti. Te dni so pričeli s postavljanjem odrov, nato pa bodo najprej preklili streho, popravili osterše in odstranili zunanji omet. Zidarska dela bo izvršila trdka inž. Šlajmer & Jelenc, kleparska Romih in ključavničarska Kumerc. Če bo vreme ugodno, bodo dela mogoče dokončana do zime.

m V mariborskih meščanskih šolah, katerih poslopja so last mestne občine, je 45% mestnih otrok, 55% pa iz okoliških občin, ki prispevajo k vzdrževanju šol, stroške za amortizacijo pa nosi mestna občina sama. Če ne bi bila otrok iz okoliških občin, bi mestni občini ne bi bilo treba graditi nove meščanske šole v magdalenskem predmestju.

m Zvišane in znižane kazni. Mariborsko okrajno sodišče je dne 9. avgusta obsodilo 34 letnega posestnika Alojza Kranerja iz Oseka na 20 let robije, ker je usmrtil 5. maja t. l. svojega brata Vinka. Stot sedmoroce v Zagrebu pa je Kranerju znižal kazni na 14 let robije. Isto sodišče je pa zvišalo kazni zakoncemu Antonu in Mariji Pongrac & Planine pri Slov. Bistrici, ker sta umorila 84 letnega očeta Martina Pongraca. Antonu Pongracu je kazni zvišana od 10 na 15 let, Mariji Pongrac pa od 12 na 16 let robije.

m Občni zbor Glasbene Matice se bo vršil v ponedeljek 24. oktobra ob pol osemih zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red običajen.

m V srce zaboden umrl. Pred nekaj dnevi so pripeljali iz Leskavca pri Pragerskem 20 letnega hlapca Ivana Čerčiča v mariborsko bolnišnico. Pri kuhanju mu je neki fant zasadil žepni nož v prsi ter ga je ranil tik pod srcem. Zaradi te rane je viselo življenje mladega Heriča nekaj dni na nitki, v četrtek zvečer pa je ugasnilo.

m Na Ljudskem odru jutri ob 17 romantična igra »Zakleti grad«. Predstavi prisostvuje tudi avtor — ptujski župan dr. Remec.

m Izlet Združenih zasebnih in trgovskih namenečev. Odhod jutri v nedeljo ob 13 izpred Zadrzne gospodarske banke. Vsak naj vzame s seboj primeren prihrizek, ker bo na meji preskrbljeno samo za grozdje in vino.

m Šahovske novice. V četrtek je bilo 3. kolo tekmovalca za šahovega prvaka kluba UJN2B. Skala je premagal Karla, Kuster Geigerja, Mišura Šketa, Peče Lukeža jun., Lukež sen. pa Ru-parja. Partiji Vodusek: Neiberger in Mavrin: Ante eta bili prekinjeni.

m Zopet ni dovoljena tekma. Nogometna tekma, ki bi se morala vršiti v nedeljo na Rapidovem igrišču, oblast zopet ni dovolila.

m Srednješolski lahkoatletski miting se vrši danes v soboto in jutri v nedeljo na Železničarskem igrišču ob Tržaški cesti. Danes se pričenja tekmovalstvo ob 15, jutri pa ob 9.30. Nastopajo v skokih, metih in tekih lahkoatletski in lahkoatletke klasične in realne gimnazije ter trgovske akademije in učiteljske šole.

vodi g. Štrukelj. Izletniki so vpisani v kolektivnem potnem listu po zaporedni številki vozovnic, po katerih so tudi dodeljeni sedez. Na meji mora biti vsak na svojem mestu zaradi hitrejši odprave po vrstnem redu kolektivnega potnega lista, po katerem so dodeljeni sedez.

Ker se potuje s kolektivnim potnim listom, je povratek mogoč le s Putnikovim posebnim vlakom. Odcepilov od skupine ali individualen povratek ni dopusten. Kdorkoli bi se izločil od skupine, odgovarja sam za vse nastale posledice, in event. materialno škodo nosi sam.

Izletniki lahko naroče kosilo in večerjo v vlaku pri spremiljevalcu.

Spremljevalce bo med vožnjo zbiral tudi prijava za ogled trdnjave Sv. Justa (vstopnina 1.50 lire), akvarija (vstopnina 1 liro) ter popoldanske izlete v Koper (vožnja 4 lire), Miramar (vožnja 3.50 lir) ali Barcolo (vožnja 1 liro).

Izletniki smejo pri prehodu državne meje imeti le 300 lir in 300 din v gotovini. Pri prestopu državne meje je prijavit vse carini podvržene predmete carinskim organom. Vsak potnik bo na dan potovanja in od vde izleta prejel točna navodila z voznim redom. Vskemu vagonu bo dodeljen spremiljevalec, na katerega naj se potniki obračajo za vsa pojasnila. V posebnem vlaku bodo tudi uradni prostori, kjer bo mogoče dobiti vsa pojasnila in navodila in kjer bodo mogli izletniki izražati svoje želje.

Zbirališče za povratek je v Trstu na glavnem kolodvoru ob 19, kar naj zlasti upoštevajo potniki, ki se bodo ločili od skupin z vodstvom. V Ljubljano pride vlak ob 23.15 z zvezo na Gorenjsko ob 23.35 in Maribor 0.35.

»strupeni plini«, bodo za promet tako dolgo zaprte, dokler ne bodo odstranjene te tablice.

6. Ob času napada bodo poleg varnostnih organov na ulici samo reševalni oddelki, člani požarnih bramb in službujoči organi odbora za zaščito mesta od letalskih napadov, ki se pa morajo izkazati z legitimacijo OZAM.

Pri vaji se bodo uporabljala vsa aktivna padalna in obrambna sredstva, t. j. obrambni topovi, strojnice itd., bombna sredstva pa bodo markirana s svetlobnimi raketami, in sicer z rdečimi raketami rušeče bombe, z zelenimi raketami bojni strupi ter z belimi raketami požarne bombe na različnih delih mesta.

Pasivna obramba bo sestavljena iz sanitetnih oddelkov za prvo pomoč ranjenecem in zastrupljenecem, oddelkov za ugotavljanje in uničevanje bojnih strupov, požarnih oddelkov in tehničnih oddelkov za odkopavanje ruševin ter popraviljanje električnih, vodovodnih in plinskih naprav.

Ker naj bo ta vaja vezbanje prebivalstva, kako naj postopa v primeru reničnega napada, je v življenjskem interesu vsakega posameznika, da se strogo ravnava po zgornjih navodilih.

Znaki za ubuno so sledeči: 1. zvonjenje vseh zvonov, 2. piskanje tovarniških siren v presledkih od 3 minut, 3. trije topovski strel.

Vsakdo je dolžan ravnati se točno po gornjih navodilih. Prekršitelji bodo strogo kaznovani na osnovi čl. 69 zakona o notranji upravi z denarno globo od 10—1000 din, a v primeru neplačila globe v odrejenem roku z zaporom 1—10 dni.

Gledališče

Sobota, 15. oktobra, ob 20: Hudčev učenec. Red D. — Nedelja, 16. oktobra, ob 15: Divji lovec. Znižane cene. Ob 20: Pokojnik.

Mladi požigalci

Maribor, 14. oktobra.

V Malem vrhu pri Sv. Ani je nastal požar na gospodarskem poslopuj posestnice Marije Fras. Povzročil je 10.000 din škode. K sreči je pihal veter v tako smer, da ogenj ni ogrožal ostalih poslopij, ker bi bila drugače nesreča veliko hujša. Ugotovilo se je, da sta zažgala dva mlada fanta, 8letni domači sin Jožef in njegov 11letni prijatelj Adolf Kegl. Fanta sta že letos poleti zažgala kopico žita, pa jima je takšna zabava očitno ugaljala. Ko sta bila zdaj sama doma, sta vzela vsak po eno vžgalico ter sta zažgala seno. Pri tem sta drug drugega vzpodbujala, ko pa sta videla, da zares gori, sta zbežala in se skrila, da so ju komaj našli.

Tako je tudi nastal požar na gospodarskem poslopuj trgovca in posestnika Antona Golenka v Sv. Miklavžu. Svinjski pastir 13letni Franc Jerebič je spal na sonu, pa si je tam ponoči skrivaj svetil s svečo, dasi mu je gospodar strogo prepovedal nositi s seboj vžgalice ali luč. Fant je zvečer pritrtil svečo poleg svojega ležišča, potem pa je zaspal in je pozabil luč ugasniti. Zbudil se je, ko je bilo že vse okrog njega v plamenih. Zadolbil je pri tem močne opekline na desni nogi. Požar je povzročil Golenku 140.000 din škode.

Celje

c Nocoj v Ljudsko posojilnico! Drevi ob pol 9 priredi Katoliško prosvetno društvo s sodelovanjem članic Poselske zveze v Celju v veliki dvorani Ljudske posojilnice znano veseligr »Dva para se ženita«. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Lepa Vida« v mestnem gledališču. V spomin na dvajsetletno Cankarjevo smrti bodo uprizarili dijaki FS s klasične gimnazije v Mariboru v soboto, 22. oktobra ob pol 9 zvečer v mestnem gledališču v Celju »Lepo Vidoc.

c Stroga kazen za tatove iz Trnovel pri Celju. Celjskim orožnikom se je posrečilo, da so razkrinkali znana prijatelja tuje lastnine brata M. Karla in Franca, ki sta se zadnji dve leti obrtno pečala s tatvino. Včeraj sta se zagovarjala pred trilateralnim senatom okrajnega sodišča v Celju. Sodišče je obsodilo starejšega, kateremu je že 34 let, na eno leto in 10 mesecev robije in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo štirih let, mlajšega brata po v poboljševalnico. Kradla sta denar, kure, vlamljala v hiše in postala že prava nadloga in strah širši celjski okolici.

c Pet let se bosta pokorila v zaporih za svoje grehe. Celjsko okrajno sodišče je včeraj popoldne obsodilo 28 letnega delavca brez stalnega bivališča Kučarja Antona na dve leti robije in na štiri leta izgube častnih državljanjskih pravic, njegovega kompanjona, 80 letnega delavca Kuražija Andreja pa na tri leta robije in na 4 leta izgube častnih drž. pravic. Kučar in Kuražija sta bila pravi strah Gornji Savinjski in Logarski dolini, kjer sta kradla denar, obleko, perilo in vse, kar jima je prišlo pod roko. Večje tatvine sta izvršila v Rečici in Solčavi, kjer so ju zalotili, ko sta hotela vlomiti pri Prelesnikovich. Ukradene stvari sta nato prodajala, denar pa sta si sporazumno porazdelila in navadno vse zapila.

c Predavanje o temeljnih idejah sočasne vzgoje mladine v čehoslovski republiki, je bilo določeno za danes zvečer v risalnici državne deške meščanske šole v Celju, je odloženo.

c Uprava Mestnega gledališča v Celju opozarja vse lanske obiskovalce, ki so imeli abonma pri gostovanjih ljubljanske drame, da si lahko še danes zagotovijo v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge svoje lanske sedez.

Ptuj

Vence in cvetlice za Vse svete bodo na trgu smeli prodajati le tisti, ki imajo za to obrtno dovoljenje. To velja za umetno gojeno cvetje. Kmetje pa bodo lahko prodajali tudi preproste poljske cvetlice in šopke iz teh cvetlic.

Občni zbor Fantovskega odseka je bil v torek s. t. m. in je pokazal, kako odsek dobro napreduje. Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor.

Spodnja Polskava

Fantovski odsek v Sp. Polskavi Pragersko bo imel redni članski sestanek v nedeljo 16. t. m. po rani sv. maši, t. j. ob 9 dopoldne, v posojilniški sobi v Sp. Polskavi. Na sestanku bo govoril član okrožja iz Slov. Bistrice.</

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

V Belgradu zaseda že nekaj časa stalni mešani jugoslovansko-nemški odbor. Naloga tega odbora je preiskati vzroke, ki zavirajo gospodarski promet med obema državama in predlagati svojim vladam ukrepe za izboljšanje trgovinskega prometa med obema državama. Še pred tem sestankom je bil sestanek jugoslovansko-nemškega odbora za les, ki je obravnaval samo en sektor trgovine z Nemčijo. Ta sektor pa je za nas zelo važen, ker je na njem Slovenija zelo interesirana. Zadnje čase se v tem sektorju pojavljajo težkoče, ker smo v dosedanjih mesecih razmeroma mnogo izvozili v Nemčijo in smo črpali v ta namen že devizne kontingente v Nemčiji za naslednje dobe. Ker pa so tako Nemci kot naša država zainteresirani na nadaljnjem izvozu lesa, je gotovo, da tak položaj ne bo mogel dolgo trajati in da bo že sedanje zasedanje odbora v Belgradu prineslo razčiščenje položaja.

Druge stvari v naših trgovinskih odnosih z Nemčijo, ki je gotovo tudi v razpravi v Belgradu, pa je vprašanje tečaja nemške marke. Nemška marka izkazuje na naših tržiščih vldujo intervencijam le prevelike razlike v tečaju od dne do dne, kar povzroča naravno negotovost v naši trgovini z Nemčijo. Tako naša uvozna kot izvozna trgovina sta zainteresirani na stalnejšem tečaju marke. Neposredno pred velikimi pretesljaji proti koncu septembra je kazalo, da bo tečaj marke stabiliziran, vsaj kar se tiče spodnje meje. Toda dogodki so v zadnji deseti septembra ta račun prevrgli in je tečaj marke padel znatno pod 14, kot je bilo računati. Sedaj je vprašanje stabilizacije marke zopet aktualno, ker je nastopilo pomirjenje. Po poročilih iz Belgrada bi se izvajala glede marke v bodoče taka politika, da bi bila odrejena zgornja in spodnja meja za marko 40 par pri tečaju 14, torej bi varirala popolnoma prosto marka od najmanj 13.60 do 14.40, odnosno z uradno maržo: 13.50—13.70 do 14.30—14.50.

O poteku samih pogajanj ni drugih vestí, kot da potekajo ugodno, vendar je po naših informacijah mnogo problemov bilo odloženih. Nemška delegacija je sicer predložila za pogajanja nekatere zahteve glede n. pr. industrijskih carin, vendar se o teh zopet ne da dokončno razpravljati, saj se je medtem položaj za Nemčijo zopet izpremenil in ima sedaj za pogajanja Nemčija zaradi priključka sudetskoneških pokrajin z nekaterimi važnimi pokrajinami drugo pozicijo v pogajanjih z našo državo. Nemčija je z novimi pokrajinami veliko dobila, vendar tega ne smemo razumeti tako, da bodo te nove industrije igrale prav znatno vlogo v nemškem gospodarstvu, ki je že itak hiperindustrializirano. Povečal pa se bo zaradi priključka teh industrij delež Nemčije v naši uvozni trgovini, kar daje nemškimi zahtevam veliko večji podudrek, kot smo ga doživljali dosedaj.

Sicer pa kaže tudi Nemčija veliko dobre volje, da uredi na ugodni podlagi razmerje v trgovinski izmenjavi. V zvezi s potovanjem gospodarskega ministra dr. Funka v naši državi in Turčiji se pojavljajo kombinacije, da bi tudi naša država dobila večji kredit za nabave v Nemčiji. Toda tega ne potrebujemo, ker je možno, da naš uvoz plačamo takoj z našimi deželnimi pridelki, posebno pa z rudi. Na to slednje pa polaga Nemčija največjo važnost in skuša dobiti od nas v kliringu čim več rud.

Izvoz lesa v Nemčijo

Ministrstvo trgovine in industrije je izdalo naslednja navodila za izvoznike lesa v Nemčijo:

Na podlagi odredbe v protokolu nemško-jugoslovanskega lesnega odbora od 27. avgusta 1938 so nemške oblasti objavile dne 21. septembra navodilo, po katerem morajo nemški uvozniki lesa iz Jugoslavije:

1. takoj po zaključku kupoprodajne pogodbe z jugosl. prodajalcem zahtevati dodelitev potrebne nemškega deviznega uvoznega dovoljenja;
2. takoj po predložitvi prošnje obvestiti jug. prodajalca, da je prošnja vložena in
3. o sprejetem odloku brezpogojno obvestiti jugosl. izvoznika.

Zato obvešča ministrstvo vse izvoznike, da morajo brezpogojno prijaviti Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine vse one zaključke glede dobav lesa za Nemčijo, za katere v teku 4 tednov po zaključku pogodbe ne bi prejeli od svojega nemškega kupca obvestila o rešitvi predložene prošnje za dodelitev deviznega dovoljenja.

Prijava mora vsebovati točno ime in naslov jugoslovanskega prodajalca, datum, kdaj je bila pogodba sklenjena, vrsto in količino lesa, dogovorjeno ceno in pogoje dobave ter plačila. Namesto prijave teh podatkov se lahko pošlje prepis originalne pogodbe. Posebej je v treba navesti, če je nemška tvrdka zadovoljila zgornji obveznostim po 1. in 2. in kdaj je v Nemčiji vložila prošnjo za devizno dovoljenje.

Ta odlok se nanaša na vse vrste okroglega, tesanega in rezanega lesa, kakor tudi na furnirje in deske, nanaša pa se na vse pogodbe, ki so bile sklenjene po 1. oktobru 1938.

Vsi oni izvozniki, ki se ne bi držali teh navodil, bi izgubili pravico za zaščito njih interesov za izvoz v Nemčijo po naših pristojnih oblastih in bi se izpostavili nevarnosti, da pretrpe škodo v svojih sklepih z nemškimi uvoznimi tvrdkami.

Prijave je treba poslati s priporočenim pismom Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, odsek za gozdne proizvode, Ratniški dom.

Pred pogajanj z Italijo

Iz Belgrada poročajo, da se bo še ta mesec sestal v Rimu mešani jugoslovansko-italijanski odbor, ki bo pregledal sedanje stanje trgovine med obema državama. Ta odbor se sestane takoj, ko bodo končana pogajanja z Nemčijo, ki se vodijo sedaj v okviru mešanega jugoslovanskonemškega odbora v Belgradu. Računajo, da bo prvi sestanek v Rimu že 24. oktobra.

Kakor čujemo, bo na razpravi posebno vprašanje našega plačilnega prometa z Italijo. Naš kliringški saldo je bil aktiven dne 8. oktobra za 95.46 milij. din. Narodna banka je v kliringu z Italijo izplačala dne 11. oktobra nakaznico št. 17.341 z dne 7. julija 1938, iz katerega vidimo, da je zastoj že presegel 3 mesece čakalne dobe.

Obtok denarja v naši državi

Dodatno k izkazu Narodne banke, katerega smo včeraj objavili, navajamo še nekatere podatke iz tega izkaza.

Menična posojila banke so narasla od 30. septembra do 8. oktobra za 20.1 milij., istočasno pa so se zmanjšala lombardna posojila za 15.05 milij. din, tako da so per saldo posojila vendar narasla za 5.03 milij. din na 1.952.6 milij. din. To pomeni, da so denarni zavodi predvsem vračali lombardna posojila, ki so dražja kot menična.

Nadalje so se zaloge kovanege denarja Narodne banke povečale za 0.24 na 386.03 milij. din. Na osnovi teh števil je obtoka bankovcev dobimo, da je znašal obtok denarja: bankovci 7.241.1 milij., kovanci 814.0 milij. din, skupno 8.055.1 milij. din.

Vsak pazljivi opazovalec, ki se zanima za motorna vozila, je opazil, da na področju srednjih in težkih tovornih avtomobilov DIESLOVIM vozila prihajajo od leta do leta bolj v poštev in se po njih bolj povprašuje kot po vozilih na bencinski pogon. To dejstvo je tako jasno in splošno, da je vredno preiskati razloge takega stanja. V Nemčiji, domovini DIESLOVIH motorjev so delali kakih 40 let, odkar so iznašli ta motor, neprestano na to, da bi ga izpopolnili. Sistematično preiskovanje izgorevalnega procesa v DIESLOVIH motorjih je dovedlo do popolne tehnične oblike prostora za izgorevanje. DIESLOVA brizgalka za vbrizgavanje, ki je že sama zase malo tehniško čudo, nadomešča sedaj tisti kompresor, ki je bil prej potreben ter s tem povzroča prihranek na teži in potrošnji energije. Tako je s časom nastal iz parniškega pogonskega stroja s počasno silo stroj hitrih obratov, ki deluje tako nalahko, tako hitro in tako zanesljivo, da ni ostal samo pri tovornih in težkih omnibusnih vozilih, ampak je našel pot tudi do letalskih motorjev in osebnih avtomobilov, v katere ga danes že kar v serijah vdelujejo (na primer v nemških avtomobilskih tovarnah).

V Nemčiji uporabljajo DIESEL motorje pri tovornih avtih do spodnje meje nosilnosti, do poldruge tone, pri težkih tovornih vozilih pa njegov delež presega danes že 90%. V Angliji, kjer so pri širjenju DIESLOVIH tovornih motorjev upravne oblasti delale zapreke, kakršnih pri omnibusih niso delale, se po odstranitvi teh zaprek kaže nov razvoj in pollet. Samo v času med oktobrom 1936 in julijem 1937 odpadeta na omnibuse, ki so jih ponovno spustili v promet, dve tretjini z DIESLOVIMI motorji, samo ena tretjina pa z motorji na bencin. V Združenih ameriških državah,

kjer nenavadno ostro računajo, se obračajo, kakor nam statistika enoglasno potrjuje, od leta do leta bolj in bolj tamošnji podjetniki k DIESLOVIM motorjem, dasi je v Ameriki bencin res poceni. V iskanju razlogov, ki upravičujejo omenjeni razvoj, naletimo na sledeče činitelje:

1. Današnji DIESEL motor porabi znatno manjše količine pogonskih sredstev, kakor motorji iste jakosti na plin. To pravilo velja za DIESEL motorje vseh vrst; Mercedes-Benz tovorni avto treh ton porabi na 100 km z DIESEL motorjem 20 litrov, z motorjem na razplinjač pa 28 litrov pogonskih sredstev.

2. Težka tovorna vozila z DIESLOVIM motorjem ostanejo danes v prometu isto število let kakor ona z razplinjačem, dočim tovorna vozila lažjih tipov trajajo precej dalje. To dejstvo potrjujejo skušnje.

Vzroke tega dejanskega stanja je kaj lahko potrditi. Delovanje DIESEL motorja stavi večje zahteve z ozirom na obteženje posameznih delov motorja. Prav zaradi tega so posvetili nemški tovarnarji DIESLOVIH motorjev tej okolnosti največ pozornosti. Preiskovanje materiala in njegova današnja uporaba so privedli do tega, da material za izdelovanje delov DIESLOVIH motorjev po trdnosti daleč prekaša material motorjev na razplinjač. Dočim motorna vozila na razplinjač izdelujejo po večini v serijah, na tekočem traku, je DIESEL motor še danes plod specialnega dela, kjer se posebno skrbno obdeluje vsak del po intenzivni metodi na komad. Učinek se pokaže v tem, da

preizkusni vodje voznih parkov jemljejo pri odrejanju letne amortizacijske kvote — prav zaradi možnosti večje trpež-

nosti DIESLOVIH motorjev — žetritno višjo kvoto, kakor pri vozilih z razplinjačem, t. j. pri teh zadnjih zmanjšujejo letno amortizacijsko kvoto sorazmerno.

V Nemčiji je veliko DIESLOVIH motorjev v prometu, ki so dokazano prevozili več kot 100.000 km.

V tesni zvezi z vsakim vozilom je vprašanje odmere letne kvote za popravila. Tudi v tem oziru so nemški DIESEL motorji dosegli stanje, kakršno je pri motorjih z razplinjačem ter so sedaj zaradi tega samo še priče, da današnji DIESEL motor potrebuje večjo letno kvoto za popravila. Razlog za to trditev je v prej omenjeni komadni izdelavi DIESLOVIH motorjev in v uspešnem preiskovanju materiala. Danes ni nobena izjema, če se pri DIESEL motorju obrusijo cilindri, oziroma premenjajo škatle za osi šele po 100.000 km vožnje. To je nekaj, v čemer morejo DIESEL motorji tekmovali z vsakim vozilom na razplinjač. Če upoštevamo vsa ta dejstva, se ne smemo čuditi, da dajejo DIESEL motorjem prednost celo tam, kot n. pr. v Angliji, kjer je cena bencinu in nafti ista, da sploh ne omenjamo krajev, kjer je poleg vsega še velika razlika v ceni med pogonskim gorivom za motorje na razplinjač in nafto za DIESLOVE motorje. V Nemčiji je cenena nafta izpodrinila zlasti pri težkih tovornih vozilih vozila z razplinjačem. Se ugodnejši pogoji so n. pr. pri nas v Jugoslaviji, kjer je nafta za 50% cenejša, kot vsa ostala goriva. Zaradi tega je le prejasno, da se majhna razlika v nabavni ceni lahko kaj kmalu nadomesti v najkrajšem času. Čim večja je dnevna povprečnina prevoženih kilometrov, tem hitrejši bo porast prihranka pri DIESEL motorju.

Za primerjavo navajamo še naslednje številke o obtočku bankovcev in kovancev:

	8. okt. 1937	31. avg. 1938	30. sept. 1938	8. okt. 1938
bankovci	5.829.8	6.246.2	7.404.0	7.241.1
kovanci	855.6	798.6	814.2	814.0
skupno	6.685.4	7.044.8	8.218.2	8.055.1
žiro	1.349.6	1.021.2	824.1	1.013.0

Iz tega je razvidno, da je od 30. septembra do 8. oktobra obtok denarja v naši državi nazadoval (kovancev in bankovcev) za 163.1 milij. din na 8.055.1 milij. din.

Izvoz vina iz Slovenije

Iz dravske banovine je bilo od 1. januarja do 31. avgusta t. l. izvoženo vina: v Nemčijo 211.000 l, v Čehoslovako 16.107 l, v Holandijo 1.323 l, v Belgijo 72 l in na Poljsko 3409 l vina.

V septembru je bilo samo v Nemčijo izvoženih 27.880 l vina. Skupaj je bilo letos izvoženih 260.781 l vina. Največ vina je izvozila tvrdka Clotat Bouvier v Gornji Radgoni. V dravsko banovino v mesecu septembru ni bilo uvoza.

Hmeljarstvo nove Češke

Po novi razmejitvi med Češkoslovaško in Nemčijo je pripadlo Nemčiji tudi mnogo hmeljskih nasadov, ki so bili prej v Češkoslovaški. Tako sta pripadla Nemčiji v celoti hmeljska okoliša Ustěč in Duba ter več kot polovico okoliša Zatec, dočim sta ostala Češkoslovaški v celoti okoliša Roudnice in Tršice ter nekaj manj kot polovico okoliša Zatec, vendar zadnjega najboljši del, to je takolimenovano Podlesje, kjer se od nekdanj pridoluje najboljši žateški hmelj. Po zadnji statistiki je imela Češkoslovaška skupno 11.385 ha hmeljskih nasadov, v katerih je pridelala okroglo 120 tisoč stovov hmelja; po novi razmejitvi pa ji je ostalo še okroglo 5.000 ha, v katerih bo še vedno pridelala kakih 50.000 stovov hmelja. Ker je tudi mesto Zatec po novi razmejitvi pripadlo Nemčiji, bo žateško hmeljsko tržišče verjetno za mednarodno hmeljsko izvozno trgovino precej izgubilo svoj pomen, slično kakor svoj čas Nürnberg. Češkoslovaška si bo morala v bodoče urediti vsaj za svoj žateški hmelj novo tržišče, ki bo verjetno v Lounih.

★

Promet v naših pristaniščih. Meseca avgusta je bil promet v naših pristaniščih: 10.450 (julija 10.644) ladij z 2.2 (2.1) milij. tonami. Največji promet je bil v pristaniščih: Split—Vranje 0.36 (0.36) milij. ton, Šibenik 0.088 (0.088), Sušak 0.153 (0.146), Dubrovnik 0.363 (0.287) milij. ton.

Novo posojilo mesta Zagreba. Finančni odbor mesta Zagreba je sklenil predlagati mestnemu svetu najetje posojila v znesku 10 milijonov din pri Mestni hranilnici. To posojilo bi bilo po 7% obrestih. Od skupne vsote bi se porabilo 2.5 milij. din za izpopolnitev sklada za nakup nepremičnin, 7.5 milij. din pa bi služile za izvedbo regulacijske osnove mesta Zagreba.

Dobave. Strojni oddelek ravn. dr. železnice v Ljubljani sprejema do dne 19. oktobra ponudbe za dobavo 200 kg svetlosive barve in 5.000 kg vrbovih šib.

Licitacije. Dne 17. oktobra bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 55.000 kg žebule. — Dne 16. novembra bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 7.500 kg aluminija v prahu in 5.000 m svinčenega štapinca.

Svetovno ladjedelstvo. Po podatkih Lloydovega registra je bilo na svetu v gradbi dne 30. septembra 685 ladij z 2.71 milij. ton (dne 30. junija

1938 801 z 2.83 milij. ton). Največ ladij se gradi v Angliji: 0.88, (1.18) milij. ton, v Nemčiji 0.38 (0.38) in na Japonskem 0.32 (0.32) milij. ton.

Mednarodni borzni indeks je od 1. do 8. okt. narasel od 62.9 na 64.4. Znašal je dne 8. oktobra (v oklepajih podatki za 1. oktober): Berlin 48.1 (47.9), London 61.3 (62.4), Pariz 53.3 (52.0), Bruselj 44.8 (41.9), Amsterdam 59.6 (58.9), Stockholm 27.9 (27.4), Praga 62.8 (61.5), Milan 121.7 (117.1) in Newyork 87.1 (82.7). Skupno je mednarodni borzni indeks narasel v zadnjih treh tednih za približno 8%.

Borza

Dne 14. oktobra.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 237.20—238.80, v Zagrebu na 238 blago. Nemški čeki so danes v Ljubljani popustili na 13.78—13.98, v Zagrebu na 13.76—13.96, v Belgradu na 13.76—13.96. Nadalje so beležili za sredo in konec novembra v Zagrebu 13.90 blago.

Grški boni so beležili v Zagrebu 35.4850 do 36.1850, v Belgradu 34.79—35.49.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.924.023 din, v Belgradu 5.714.000 din. V efekth izkazuje Belgrad prometa 1.932.000 din.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gld.	2395.90—2410.50
Berlin 100 mark	1762.03—1775.90
Bruselj 100 belg.	743.95—749.01
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	207.99—210.04
Newyork 100 dolarjev	4371.00—4407.31
Pariz 100 frankov	116.12—117.56
Praga 100 kron	150.69—151.79
Trst 100 lir	230.95—234.03

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.08, London 20.905, Newyork 441.875, Bruselj 74.70, Milan 23.30, Amsterdam 240.40, Berlin 177.25, Stockholm 107.70, Oslo 105.05, Kopenhagen 93.325, Praga 15.125, Varšava 83, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.22, Buenos Aires 110.50.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99—100, agrarji 59.50—61.25, vojna škoda promptna 470—473, begluške obveznice 90.50—91, dalm. agrarji 89—90.50, 8% Blerovo posojilo 96.50 do 98.50, 7% Blerovo posojilo 92—93, 7% posojilo Drž. hip. banke 98.25—100, 7% stab. posojilo 96.75—97.25. — Delnice: Narodna banka 7.400 denar, Trboveljska 180—200.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50—99.50, agrarji 59.61, vojna škoda promptna 470—472 (470), begluške obveznice 89—90 (91.50), dalmatinski agrarji 90 blago, 4% severni agrarji 60 blago, 8% Blerovo posojilo 98—98.50, 7% Blerovo posojilo 91.50—92 (91.50, 92), 7% posojilo Drž. hip. banke 98 denar, 7% stab. posojilo 96.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7.900 denar, Priv. agrarna banka 215—222, Trboveljska 180—187.50 (185), Narodna žumska 20 blago, Gutmann 50—60, Isis 25 denar, Osječka livarna 160—180, Dubrovačka 350 denar, Jadranska plovba 350 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko pos. 99.25—100 (99.75), vojna škoda promptna 471—471.50 (471.50, 471), begluške obveznice 89.50—90 (90, 89.755, dalm. agrarji 89—89.50

(89.50; 89), 4% sev. agrarji 60 blago, 3% Blerovo posojilo 98.50—99.50 (98), 7% Blerovo posojilo 91—92, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 den. — Delnice: Narodna banka 7.370—7.425, Privilegirana agrarna banka 219—222 (220 drobni kom.).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica srem. 151—152, slavonska 152—153, ostalo prizadove cene. — Koruza bač. in srem. 126—128, ban. 124—126; ostalo neizpremenjeno. — Tendence mirna; promet srednji.

Sombor. Pšenica. Prizadove cene. — Oves bač. srem. in slav. 135—137.50. — Rž bač. 140—142; ječmen bač. in srem. 63—64 kg 148—150; koruza: bač. in srem. 127—130, bač. nova, sušena 105—107. — Moka, otrobi neizpremenjeno. — Fižol bač., beli 300—310. — Ostalo neizpremenjeno. — Promet 45.5 vag.

Hmelj

Zalec, 14. oktobra.

Hmeljarska zadruga poroča, da je razpoloženje v hmeljski kupčiji nespremenjeno čvrsto. Vkljub že zelo pičlim zalogam je še vedno mnogo zanimanja in povpraševanja za naš letošnji pridelek. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in se plačuje za boljše in najboljše blago do 30 din za kg, izjemoma z napitnino vred pa seveda tudi več.

Iz Češkoslovaške poročajo, da je kupčija zopet oživila in da je razpoloženje zelo čvrsto. Pri prav živahnem zanimanju in povpraševanju so se tudi cene zopet uvrstile in lanski pridelek notira Zatec 16—20 Kč, to je 24—30 din za kg. Zaključna tendenca je zelo živahna in čvrsta.

Slovenski hmeljar poroča: Dočim je v začetku zadnjih 14 dni zaradi zunanje politične napetosti bila hmeljska kupčija docela ustavljena, se je že pretekli teden začelo z nakupovanjem, ki je sedaj v večjem ali manjšem obsegu nepretrgoma. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in se plačuje za boljše in najboljše blago 28 do 30 din, izjemoma pa tudi nekaj več za kg. Sicer pa so še preostale zaloge lanskega hmelja v prvi roki že zelo pičile in je letošnja sezona v glavnem skoraj zaključena.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Svinjski sejem v Ptuj 12. septembra 1938. Prignanih je bilo 97 svinj in 100 prascev, skupno 197 glav, od tega prodanih 127. Cene: prasci od 6—12 tednov stari 85—150 din za komad, pršutarji 7.50—8 din za kg žive teže, debele svinje 8.50, plemenske 7—7.25 din. — Prihodnji svinjski sejem bo 19. oktobra.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Črnomlju, dne 8. oktobra t. l. Voli I. vrste 5 II. 4, III. 3.50 din; telice I. 5.50, II. 4.50, III. 3.50 din; krave I. 4.50, II. 4, III. 3 din; teleta I. vrste 6, II. 5 din; prašiči špeharji 8 din, prašiči pršutarji 7 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso II. vrste 10 din, svinjina 14 din, slanina 16 din, svinjska mast 18 din, čisti med 16 din; goveje surove kože 12 din; telečje surove kože 10 din; evinske surove kože 5 din za 1 kg. — Pšenica 175 din, ječmen 175 din, rž 150 din, avas 200 din, koruza 175 din, fižol 300 do 400 din, krompir 100 din, seno 50 din, slama 30 din; jabolka I. vrste 400 din, II. 350, III. 250, hruške I. 500, II. 400, III. 300 din; češnje, auhe I. vrste 500, II. 300, moka 300 do 350, koruzna moka 200 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4 din za liter, finejšje sortirano vino pri vinogradnikih 5 din za liter, vinaki mošt 4 din za liter, mleko 2 din za liter.



V Hendaye je prispelo 14 Američanov, ki so se bojevali na strani komunistov v Španiji in so jih ujele Francove čete. Francova vlada je zamenjala te Američane za 14 italijanskih letalcev, ki so bili ujetniki komunistov

Pridnost ustvarja velika dela

V včerajšnji številki smo priobčili prvi del članka »Nadarjenost in pridnost pri boju za znanje«, ki ga je napisal pokojni kardinal James Gibbons. V naslednjem objavljamo drugi del članka.

Francoz Bossuet, »orel iz Meauxa«, kot pridiigar skoraj nima sebi enakega. Njegovi govori združujejo na čudovit način silo in milino, visoke misli in preprost jezik ter obenem bleste z erudicijo, ki hkrati navdušuje in uči. Zgodovinar Gibbons pravi o njem: »Angleški prevod dveh odličnih del Bossueta, škofa iz Meauxa, je privedel do moje konverzije in jaz sem prepričan, da sem se vdal plemeniti roki.« Njegova pridnost in marljivost je bila silovita, naravnost zagrizena, tako da so ga sošolci obkladali z zafrkljivimi priimki.

Pisatelj Fenelon je za svojega »Telemaha« napisal 18 rokopisov, od katerih je bil vsak preplevjen s popravki, preden ga je dal založniku.

Znani cerkveni pisatelj kardinal Newmann je leta 1869 pisal: »Vse, kar sem napisal, sem napisal z velikim trudom; često sem spisal cela poglavja znova in znova ter jih spet in spet popravil. In kljub temu dolgotrajnemu večanju ne pridem na boljše. Se danes moram prav tako na novo pisati in popravljati kakor pred 30 leti.« Kardinal tudi pripoveduje, da je porabil nekoč celo leto za kratko razpravo, ki je vsebovala inspiracijo iz sv. pisma, čeprav se je s tem predmetom bavil tako rekoč vse življenje. Kdo bi to verjel, ako ne bi kardinal tega sam trdil. Slog v njegovih delih ne očituje prav nič prisiljenosti, jezik mu teče gladko, nikdar ni v zadregi za pravo besedo in zmerom uporablja pravi izraz na pravem mestu.

Dante je svojo »Božansko komedijo« pesnil celih 30 let. Preden je Milton napisal svoj »Izgubljeni raj«, je preživel pet let v samotni občanju starih pisateljev. Aleksander Pope pravi sam o sebi: Bil sem otrok, prav nič nisem vedel o slavi in imenih ter sem ječal verze, ki so mi prihajali na misel. Toda ta izredna pesniška nadarjenost ni nikdar uspavala njegove pridnosti in vztrajnosti. Dr. Johnson piše o njem: »Njegov duh je bil stalno v poletu, na vse strani oprezujoč ter silen; stalno pripravljen, da si je osvajal nova znanja. Svoje naravne talente je izpopolnjeval z neutrudljivo vztrajnostjo. Obrnil se je na vsak vir znanja in ni pustil neizkoriščen nobene priložnosti za nova dojetanja. Nikdar ni bil zadovoljen s srednjo kakovostjo, če je bilo mogoče doseči popolnost. Če je razgovor nanese na kaj takšnega, kar je mogel uporabiti, je takoj zapisal. Če mu je nenadno prišla kaka srečna misel ali dober izraz, je tudi takoj zapisal. Bil je sploh eden tistih, ki jim je delo zadovoljstvo. Vsako vrsto, vsako besedo svojega rokopisa je preizkušal z naravnost bojazljivo natančnostjo in popravil vse z nepremagljivo pridnostjo, dokler se je dalo še kaj oporekati.«

Zaradi tega je svoja dela zelo dolgo obdržal v rokah in jih znova ter znova popravil. Navadno je svoje rokopise napisal štirikrat, preden jih je oddal v tiskarno.

»Spektator«, umotvor Addisona, po pravici uživa vzdevek — vzor angleške klasične literature. Addison je bil neskončno pridn mož. Či-

tatelj tega dela domneva pri branju, da je vsak list napisan na datum, ki je gori označen. Zdaj pa je splošno znano, da je končal prej tri velike folije rokopisov, preden je dal končni rokopis v tiskarno. — Trdijo, da je pesnik Gray pesnil svojo znano »Elegijo« polnih sedem let. Za to dolgo dobo, ki jo je porabil za svojo pesnitev, pa je bil izdatno nagrajen z občudovanjem, s katerim je svet sprejel njegovo delo. Kar na papir vržene stvari je navadno težko brati, nasprotno se pa opazja, da nam s skrbnostjo pisane stvari nudijo prijetno in bogato branje. — V kvartni izdaji pesniških del lorda Byrona je tudi faksimile nekaterih stihov iz pesmi »Childe Harold«. Popravljenega in prečitanega je ogromno. Opaziti je, da je mnogo besed po večkrat spremenjenih. Ta faksimile, ki je zaradi tolikšnih popravkov komaj čitljiv, je verna podoba celotnega rokopisa. Za svoji dve prvi večji pesnitvi je avtor porabil prosti čas štirih let. — Pesniku Tennysonu je neki prijatelj pripomnil, potem ko je prečital eno kitico neke njegove pesnitve: »Tale stih vas gotovo niso veljali mnogo premišljevanja. Besede teko zelo gladko in so tako naravno razvrščene, kakor da so se na lepe utrgale iz vašega duha.« Mirno je odvrnil pesnik: »Nad temi štirimi stihmi sem pokadil cel zabojček cigar.« Ko je njegovo prvo delo zagledalo beli dan, se je Tennyson za deset let zakopal med knjige in ves ta čas občinstvo ni ničesar slišalo o njem. Šele potem je zopet nastopil.



V Berlinu so se te dni zbrali letalci iz 24 držav, ki so se udeležili glavne skupščine družbe za pospeševanje letalstva »Lilienthal«. Na sliki so od leve na desno: francoski letalec Detroyat, polkovnik Lindbergh in generalni major Udet

Na Francoskem so videli čudno nebesno prikazen

Iz Pariza poročajo: Na ozemlju Bretagne so pretekle dni opazovali naravni pojav, ki so ga nekateri imeli za komet, drugi pa za aerolit. Nad Lorientom so videli v vzhodno-zahodni smeri plavati izredno močno se svetlikajočo ognjeno kroglo s svetlobelim repom, ki pa je hitro obledel. Minuto nato pa so začeli zamolklo detonacijo, kakor bi daleč proč grmelo. V Charhaixu so, čeprav je bila noč oblačna, opazovali isto ognjeno kroglo, belo in svetlo kakor polna luna, ki je celo na zemljo svetila. Po drugih krajih so videli nočni pojav v različnih barvah.

Hlače so eksplodirale

V Gommernu na Saškem so doživeli v tamkajšnji ljudski šoli čuden dogodek. Neki učencec se je hudo pregrešil in bi moral biti za to v sporazumu z očetom kaznovan. Ko je učitelj položil dečka čez koleno in ga krepko udaril po zadnjici, je naenkrat silno počilo, skozi razred je šinil ognjeni žarek in nastal je peklenški smrad. Učitelj je spustil učenca, ki se je ves tresoč zgrudil na tla. Po razredu je zavladal velik strah, dokler ni izbruhnil glasen smeh in krah. Učenec je imel v zadnjem hlačenem žepu raketo, ki je že po prvem udarcu močne učiteljeve roke eksplodirala. K sreči ni bil nihče poškodovan.



Vedno nova poročila obračajo pozornost vsega sveta na Palestino, kjer se po vseh krajih pojavljajo krvavi nemiri. Na sliki vidimo motorizirano angleško strojnico, ki straži hišo arabskih voditeljev v Betlehemu, ki jih ravno preiskujejo

Lev dve uri strahoval celo mesto

Ameriško mesto Wildwood v državi New York je bilo v silnih skrbih in strahu, ko je ušel cirkuski lev in se dve uri potikal po mestnih ulicah. Kdor je prišel tisti dan, ko je dveletni cirkuski lev »Tuffy« pobegnil iz svoje gajbe, je doživel silno presenečenje. Sicer živahne in prometne ulice so postale lovski revir za policijo in gasilce. Vse trgovine so bile zaprte, na asfaltiranih cestah nisi razen oboroženih gasilcev in policistov videl nobene človeške duše. Samo skozi okna višjih nadstropij so ljudje skrbeče gledali na cesto, in nestrpno čakali, kdaj se bo končno posrečilo ustreliti leva, ki je dve uri vse prebivalstvo teroriziral in se plazil po cestah.

Pred dnevi je bil »Tuffy« ljubljenelec vseh prijateljev živali in otrok. Bil je izredno nadarjen in je spretno in dostojanstveno znal sedeti v prikolici motornega kolesa, ki ga je žena cirkuskega ravnatelja Dobisha s silno hitrostjo vozila okrog lesenega droga. Na dan, ki bo ostal mešanom Wildwooda še dolgo v spominu, je bil Dobish na policiji, kjer je moral plačati neko kazen. Svoji ženi je prepustil, da nadzoruje krmljenje »Tuffya« v gajbi. Ko je Dobisha žena stopila v gajbo, je »Tuffy« smuknil mimo nje in hitel na cesto. Tam je našel svojo prvo žrtev, japonskega šoferja Saito. Saito je hotel pravkar sesti za volan svojega vozila, ko ga je lev zagledal. Avtomobil je postal njegova usoda, zakaj »Tuffy«, ki je od dresure vajen motornih vozil, se je poglaval v silnih skokih nad moža v avtomobilu. Sledil je brezupen boj slabotnega in neoboroženega človeka s silnimi močmi roparice, ki se je pravkar osvobodila. »Tuffy« je strašno mrčvaril nesrečnega šoferja. Ni ga pustil iz svojih krempljev. Vsi naporci Japonca, da bi se osvobodil, so bili zaman. Ljudje na cesti so prestrašeni zbežali v hiše in morali gledati, kako je divja zver neusmiljeno mesarila Japonca. Poslušati so morali, kako je nesrečni mož klical na pomoč, ki je pa prišla prepozno. Ko so se približali policisti in gasilci, je že izdihnil svojo dušo. »Tuffy« pa se je medtem skrival po ulicah.

Dve uri je trajal lov. Starši so ta čas iskali po ulicah svoje otroke, ki so se brezskrbno igrali na asfaltu, in jih spravili na varno. Trgovci so v strahu pred levjim obiskom zaprli svoje trgovine in zabarikadirali vhode. Po dveh urah se je »Tuffy« zopet prikazal na asfaltu glavne ceste in se je poglaval proti vrsti oboroženih policistov. Pustili so ga, da se je približal na nekaj metrov. Nato ga je pogodil strel in »Tuffy« se je mrtev zgrudil na tla.



Načelnik bolgarskega generalnega štaba generalni major Jordan Pejcev, ki je bil te dni ubit

Z navadnim čolnom čez Tih ocean

Iz Los Angelesa poročajo, da sta dospela v San Pedro (Kalifornija) dr. Allen Petersen, ameriški učenjak, in njegova žena, ki sta se z 12 metrov dolgim kitajskim čolnom pripeljala čez Tih ocean. S svojim moštvom, ki je obstajalo iz dveh mladih Rusov, sta preplula daljavo od Sanghaja do San Pedra, okrog 7000 morskih milj, v 85 dneh. Njihova glavna hrana je bil riž. Cel mesec so se vozili skozi gosto meglo, da niso videli niti podnevi sonca niti ponoči lune. Orientirati so se mogli samo s pomočjo kompasa. Doživeli so najrazličnejše dogodivščine. Pogosto so plavali kiti, ki so bili še enkrat tolikšni kakor čoln, ob čolnu; bila je velika nevarnost, da ga ne prevrnejo. Nekoč je tajfun komaj miljo daleč pred čolnom spremenil svojo smer, sicer ne bi nikoli videli ameriškega obrežja.

Anekdoti

Ko se je Wellington l. 1805 v Indiji bojeval proti Maratom, so ujeli vohuna, ki je priznal, da mu je berarski radža ukazal, naj poizve število in moč Angležev.

Wellington ga je peljal po vsem taborišču in mu nato dejal: »Sedaj si lahko vse videl. Pojdi k tvojemu radži in mu sporoči, da ga bom jutri zjutraj ob 5 napadel in premagal, ob devetih bo ujet in ob desetih obešen.«

Ob 5 zjutraj je Wellington napadel in premagal sovražnika. Radža je bil res ujet.

»Koliko je ura?« je vprašal Wellington svojega pobočnika, ko so mu pripeljali radžo.

»Enajst.«

»Torej že deset proč? Presneto, da človek ne more vedno držati besede. Ni ga treba obesiti, ampak prepeljite ga v Kalkuto.«



»Sicer se pa v dvajsetih letih nisi skoraj nič spremenil. Samo lase nosiš drugod.«

Na stol prikovana mati dva dni gledala mrtvo hčer

V Kodanju je policija odkrila strašno tragedijo, ki je spravila na dan žalostno usodo hrome žene. Ko so staro ženo našli, je sedela bolna in brez pomoči v nočni obleki na stolu, s katerega se ni mogla ganiti, na tleh blizu vrat stanovanja pa je ležala mrtva njena hčerka, 32-letna kontoristinja. Po izjavi zdravnikov je bila kontoristinja mrtva že najmanj dva dni, ko so jo našli. Njena mati se ves ta čas ni mogla ganiti s stola in si tudi ni mogla poiskati hrane. Sodiijo, da je smrt hčerke povzročila premočna doza uspavalnega praška, ki ga je pomotoma zaužila. Ko je zapazila svojo pomoto, je najbrž hotela iti po pomoč, pa se je pri vratih zgrudila na tla in umrla.

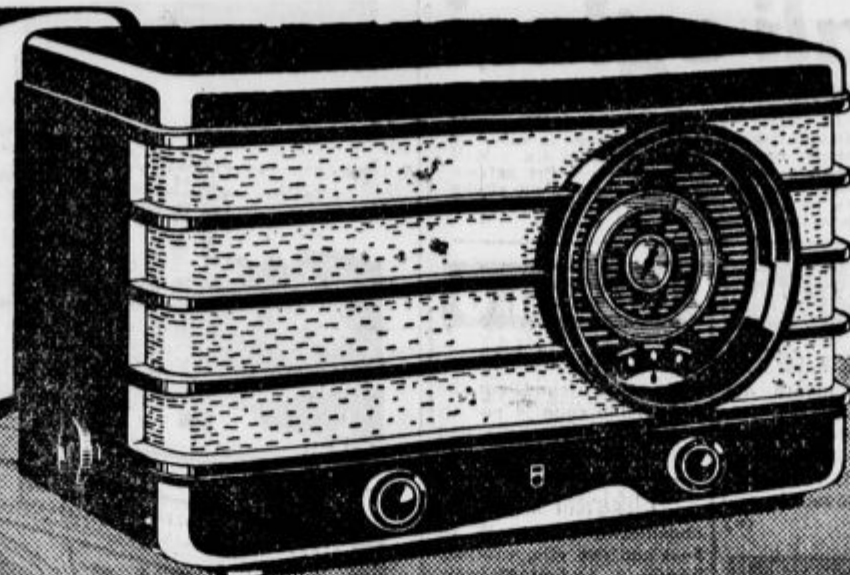
Dunaj najobsežnejše mesto Nemčije

Hitler je podpisal državni zakon o spremembi ozemlja v Avstriji. Po tem zakonu bodo tudi deli dunajskega okrožja, ki doslej še niso bili upravno združeni z mestom Dunajem, tvorili upravno enoto. Veliki Dunaj bo odselej razdeljen na 26 okrajev; doslej jih je imel 21. Združitev 97 občin z Dunajem pomeni povečanje mestnega ozemlja od 27.800 hektarjev na 121.800 hektarjev. Prebivalstvu Dunaja bo s to priključitvijo zrastle za 213.000 oseb na 2 milijona 87.000 oseb. Dunaj je tako postal po obsegu največje mesto Nemčije; po prebivalstvu pa ostane drugo mesto v državi. Na svetu pa je Dunaj po obsežnosti na šestem mestu. S priključitvijo je nastal cel kup novih problemov. Največ težav bo s prometnim vprašanjem.



Strašne posledice silnega viharja v mestu Charleston v Ameriki. Ob tej priliki je bilo ubitih 26 oseb, okrog 200 pa ranjenih

ODLIČEN SUPER S SONČNO SKALO



Izvanreden super po nizki ceni — prejemnik, ki ustreza najbolj razvajanemu kupcu. Zaseben kratkovalovni del — mala poraba toka, garantirana zanesljivost — prejem prekomorskih postal.

PHILIPS 470

Kaj sodite o meščanski šoli?

Kakor beremo v »Slovenec« z 2. oktobra t. l., št. 227, je grafično društvo v Ljubljani na vprašanje uredništva, kaj sodi o meščanski šoli, odgovorilo, da je društvo pri izpitih neizpodbitno ugotovilo, da absolventi meščanskih šol zelo ostajajo za absolventi nižjih razredov srednje šole.

Morebiti bo k pojasnitvi vprašanja o meščanski šoli tudi nekaj pripomogla sodba očeta, ki je imel sinove in hčere na meščanski in srednji šoli in je res ugotovil isto kakor zgoraj omenjena organizacija.

Popolnoma razumljivo je, da so dijaki srednje šole v jezikovnem oziru bolj podkovani kot učenci meščanskih šol. Saj ima vendar srednja šola višje cilje in nalogo, vzgojiti dijaka za višjo splošno izobrazbo; torej mora biti zlasti jezikovni pouk v srednji šoli bolj znanstven in bolj temeljit kakor v meščanski šoli. Grafična stroka pa potrebuje čim več jezikovnega znanja, zato je umevno, da so za to stroko dijaki srednjih šol bolj kvalificirani, zlasti dijaki klasične gimnazije (a žal jim pa manjka nemščina). Za razne druge praktične poklice in obrti pa mislim, da bodo dijaki meščanskih šol bolj kvalificirani, ker jih meščanska šola poleg nižje splošne izobrazbe tudi pripravlja za poklice.

Glavni namen meščanskih šol je priprava učencev za praktične poklice ali priprava za strokovne šole; le-te se pa navadno branijo absolventov meščanskih šol, rade pa sprejemajo dijake srednjih šol z malo maturo. Tako se brani tehniška srednja šola absolventov meščanskih šol, češ da jim meščanska šola nudi premalo pouka v geometriji, tako da ti učenci nadaljnjemu pouku na tehniški srednji šoli navadno ne morejo slediti. Imam sina, ki je dovršil meščansko šolo in je prvo leto na tehniški srednji šoli šepal, ker ni imel iz meščanske šole prave podlage v geometriji in kemiji, šele ko se je v pouk na tehniški srednji šoli vživel, si je odlično opomogel.

Pred letom sem vpisal dečka iz sorodstva z meščanskošolsko maturo na tehniško srednjo šolo, pa je bil odklonjen, češ da se je prišlo dovolj reflektantov, ki so dovršili štiri razrede srednje šole in ti imajo prednost, ker imajo več znanja v geometriji kakor absolventi meščanske šole. Takrat namreč meščanska šola še ni imela potrebne knjige za geometrijo, sestavljene po učnem načrtu. Govoril sem z nekaterimi učitelji meščanskih šol o tem predmetu in jih vprašal, od kod to zapostavljanje meščanske šole, katere namen je vendar priprava učencev za strokovne šole. Povedali so mi, da meščanska šola do sedaj ni imela potrebne knjige za geometrijo. Medtem pa je taka knjiga izšla, sestavljena je baje s praktičnega sta-

lišča in se omejuje na praktične vaje merjenja v naravi brez posebne znanstvene teorije. Pri tem pa je povsem v skladu z novim učnim načrtom, kar vse ustreza zahtevam in namenu meščanske šole, pa tudi tehniške srednje šole. Tudi za kemijo bi bila taka knjiga v meščanskih šolah potrebna.

Novi učni načrt za meščanske šole predpisuje po izjavi šolnikov zadostno izobrazbo geometrije, tako da morebitnemu pomanjkljivemu znanju tega predmeta za bodoče ne bo kriv ne učni načrt, ne pomanjkanje potrebnega učbenika, pač pa dejstvo, da ima na meščanskih šolah komaj vsak deseti učenec knjigo iz geometrije, vsi ostali učenci pa ohranijo iz geometrije v sponinu samo to, kar so mimogrede v šoli pridobili in prerasli s table; to pa seveda hitro pozabijo, ker nimajo knjig in ne morejo ponoviti učiteljeve razlage.

Geometrija, geometrijsko risanje in kemija so predmeti, ki jih potrebuje vsak praktični poklic in službo kot priprava za strokovne šole bolj nujno kakor marsikateri zgolj teoretični predmet, za katere so knjige obvezno predpisane. Če si hoče meščanska šola priboriti veljavo in ugled za sprejem v razne šole in poklice, mora pač posvetiti več pozornosti tem realnim predmetom, ki so v praktičnem življenju in v raznih poklicih nepogrešljivi. Treba je zato, da se knjige, ki so na razpolago, tudi za realne predmete obvezno predpišejo. V splošnem se pa zdi pouk na meščanskih šolah, po učnem načrtu in knjigah sodeč, praktično usmerjen in za življenje potreben. Treba je le, da dobi tudi meščanska šola potrebne knjige, ki smo jih do sedaj pogrešali. Narekovanje učne stvarine ni dovoljeno, zato je treba, da se učenci uče predmetov iz knjig, to bo dvignilo pomen in veljavo meščanske šole. Nekateri zgolj teoretični predmeti pa naj bi se omejili. Hvalavredno je, da so se z novim učnim načrtom uvedli v meščansko šolo praktični predmeti, n. pr. blagovnanstvo in državnozanstvo. Praktični poklici morajo biti o teh predmetih bolj poučeni, kakor so bili do sedaj. Tudi v nemščini ni italijanščini bi bil priporočljiv intenzivnejši pouk, zakaj na ta dva naroda smo in bomo čedalje bolj navezani v gospodarskem in sploh v kulturnem oziru.

Za nemščino v meščanskih šolah mislim, da imamo sedaj dobre knjige, sestavljene po novem učnem načrtu. V njih je veliko živga in sodobnega besednega zaklada; urejene so po mojem mišljenju tako praktično, da mora učenec po njih dobiti dovoljno pasivno in tudi aktivno znanje, ker polagajo silno veliko važnost na konverzajo. Tudi v pisanje nemščine dobro uvajajo. Namen pouka nemščine v meščanskih šolah je, mislim, da njen absolvent po štirih letih učenja razume trgovsko ali podobno pismo in da more nanj tudi na preprost način odgovoriti. To pričakujemo stariši od meščanske šole. Po prejšnjih učnih knjigah učenec tega ni dosegel. V tem pogledu se mi zdijo nove učne knjige za nemščino boljše. Kar sem pri njih opazil, je to, da zelo upoštevajo nove tipe meščanskih šol. Posebno drugi del je v tem pogledu izvrsten.

Da bi bile knjige za otroke pretežke, ne bi mogel reči. Tudi nekateri učitelji meščanskih šol so mi to potrdili. Nekaj duševnega dela pa mora učenec tudi meti in za praktično uporabo tujega jezika je potrebno tudi teoretično znanje. Govoriti se otroci tujega jezika ob sami konverzaciji že ne naučijo, pisanja tujega pa tudi materinega jezika pa brez teoretičnega znanja slovnice ni. Nemara bi bil absolvent meščanske šole tudi za praktične poklice bolj sposoben, če bi imel nekoliko

več teoretične podlage. Prepričan sem, da bi tudi za grafične poklice bili meščanskošolski učenci dovolj sposobni, če bi prinesli iz šole tudi primereno stopnjo teoretičnega znanja jezikov. In srednje strokovne šole se jih potem tudi ne bi mogle braniti.

Šport

Na Dunaju bo borba najmočnejših mož sveta.

Za svetovno težkoatletsko prvenstvo v dviganju uteži, ki bo od 21. do 23. t. m. na Dunaju, se je prijavilo 45 najboljših dvigačev vsega sveta, ki bodo zastopali dvanajst narodov v tej zanimivi borbi. Med prijavljeni ni nič manj kot pet atletov, ki so si v preteklem letu na svetovnem prvenstvu izvojevali prva mesta, in sicer Liebsch (Nemčija) v peresni kategoriji, Terlah (Amerika) v lahki kategoriji, Terpah (Amerika) v srednji kategoriji, Haller (Nemčija) v polteški kategoriji in Manger (Nemčija) v teški kategoriji. Poleg tega sta pa še dva olimpijska zmagovalca iz leta 1936, in to Kadrel Tonni (Egipt) v srednji kategoriji in Hostin (Francija) v polteški kategoriji.

Olimpijski zmagovalci premagani.

Švedski olimpijski zmagovalci v prosti rokoborbi z imenom Cadier je bil premagan od Amerikanca John Harrella. Borba se je vršila v Norrköpingu in je bil ta poraz že drugi za Cadiera. Harrell je zmagal z 2:1 glasu po točkah. Millard (Amerika) je ob tej priliki zmagal v peresni teži, v welter kategoriji pa je bil prvak W. Jacob (Amerika), Šved Ivar Johansson pa je odnesel zmago v srednji kategoriji.

Drž. žensko lahkoatletsko prvenstvo za družine.

V nedeljo se vrši državno žensko lahkoatletsko prvenstvo za družine (moštva). Vsaka tekmovalka sme tekmovali v največ štirih disciplinah. Teknujejo pa v tehle disciplinah: tek na 60 m, skok v višino z zaletom, tek na 200 m, krogla, tek na 800 metrov, disk, tek na 80 m čez zapreke, kopje, tek na 100 m, skok v daljavo z zaletom in štafeta 4x100 m. V Ljubljani bo to tekmovalje odpadlo, ker se je ženska lahka atletika po daljšem mrtvilu začela šele polagoma oživljati.

Konči Ahačič:

Bumček in Bunkica



Drugo jutro so sedli v čolne in odjadrili v Deveto deželo.

Moren (Francija) : Jakšič, 5. nov. v Belgradu.

Naš bokser Jakšič in kandidat za francoskega prvaka Moren se bosta spoprijela v soboto, 5. novembra v Belgradu. Moren spada v srednjo kategorijo in je lista njegovih zmag zelo bogata. Med drugimi je porazil k. o. v peti rundi angleškega prvaka Butlerja, nato pa še prvaka Romunije Teodorescuja. To srečanje, za katero se zanimajo tudi izvenbelgrajski športni krogi, bo gotovo privabilo veliko število gledalcev.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

REDNA GLAVNA SKUPŠČINA LJUBLJANSKE PLAGALNE PODZVEZE

Upravni odbor ljubljanske plavalne podzveze javlja, da ima v petek 28. oktobra t. l. v Unionski klubski sobi svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Volitev verifikacijskega odbora; 2. Volitev dveh zapisničarjev in dveh overovalcev; 3. Poročilo tajnika, blagajnika, tehničnega referenta in poročilo nadzornega odbora ter poročila razredne uprave in nadzornega odbora; 4. Volitev novega upravnega odbora in rednih članov LPP; 5. Predlogi za glavno skupščino JPZ-e; 6. Določitev kraja, dneva in programa prvenstva LPP za leto 1939; 7. Slučajnosti.

Občni zbor se prične ob 20.30. V primeru, da ni prisotna polovica rednih članov, bo občni zbor ne glede na število prisotnih eno uro pozneje v istem lokalu z istim dnevnim redom.

Odbor lahkoatletskih sodnikov — službeno. Za meeting SK Korotana, ki se vrši danes, v soboto, dne 15. t. m. ob 14.30 na Stadionu, se odredijo sledeči sodniki: Slamič Lavoslav, Sanein D., Bradac Franjo, Mezgar Maks, Polajner Karel, Trtnik, Premr. — Za meeting Podzveze in SK Hermes, ki se vrši v nedeljo, dne 16. oktobra ob 10 dopoldne na Stadionu, se odredijo sledeči sodniki: Gorjanc, Pevalak Mirko, Windisch Joško, Vidic Ciril, Kernavner Ivo, Kulan, Cuderman. — Za meeting SK Ilirije, ki se vrši v nedeljo 16. t. m. na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno, se odredijo sledeči sodniki: Stepišnik Mirko, Grinfield, Mezgar, Stropnik, Banko, prof. Dobovšek, Hvale in Trtnik.

Lahkoatletski podzveza — službeno. Sporočamo tem, kotom vsem v reprezentanco določenim atletom, ki bi morali nastopiti na izbirnem tekmovalju v soboto in nedeljo na Stadionu, da se troboj ne vrši, ker ga je Podzveza v Zagrebu odpovedala. — Zaradi tega ni potrebno, da obveščeni reprezentanti potujejo v Ljubljano! Hkrati sporočamo, da se vrši v soboto 15. t. m. ob 14.30 in v nedeljo 16. oktobra ob 10 dop. na Stadionu meeting SK Korotana in v okviru meetinga Hermes podzvezni meeting. Vabljeni atleti klubov Javornik, Elan, Kranj, Zagerje, Trbovlje. Amater naj vsakekari pridejo in nastopijo. — SK Iliriji so dovolili meeting v nedeljo 16. oktobra popoldne.



Od 27.—30. t. m. Avtorazstava v Milanu, cena 395 din. Od 29. oktobra do 2. novembra 1938: Izletna pisarna — Gorica — Trst. — Cena od 115 do 120 dinarjev. Prijave sprejema do 20. oktobra: Izletna pisarna M. OKORN, Ljubljana, hotel Slon. Telefon 26-45.

Ilse von Stach:

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Prior se ne zmeni za ta omejeni ugovor in pravi:

»Mihael Servet, ali verujete v Kristusa, sina Device?«

Zdaj se ulijejo Špancu solze iz oči. Ihtenje in stokanje mu zadušita glas, da jeclja: »O Jezus Kristus, — Jezus Kristus!«

»In v cerkev, zgrajeno na skalo, ne morete verovati?« nadaljuje prior.

Servet odgovori sanjavo: »V občestvo svetnikov verujem.«

»Za to ne potrebujete nikakega inkvizitorja,« odvrne prior, »tudi jaz verujem v občestvo svetnikov, toda ti najmanj potrebujejo vidne cerkve. Gospod, privoščite še grešnikom in ubogim v duhu prostor pri nebeski mizi in videli boste, da sva ene vere.«

Servet gleda temno predse. Po kratkem premalu pravi:

»Bog mi je priča, da sem skušal podati na zemlji roko bratom, toda kdo je moj brat? Kdo ne zida vedno novih cerkv in postavlja namesto starih papežev novih trinogov?«

»Gospod doktor,« ga prekine gostilničar, »učen in sposoben gospod ste, če pa hočete s temi besedami reči, da veste več, kakor je vedel naš dobri Zwingli...« (Zwingli 1484—1531.)

»On je imel lepo domovino,« pravi Servet, medtem ko so njegove zamisljene oči zrlje v daljavo, »in zemlja domovina je pač toliko dobra, da moramo pri tem pozabiti večno. On je bil Švicar, Luter je pa Nemec, jaz pa ne želim biti nič drugega kakor učenec Kristusov in tujec na zemlji.«

»Nočem se siliti v vaše bratstvo,« pravi prior, »vendar se mi zdi, da ste bolj resničen katoličan,

kakor se je vam samim odkrilo; kajti tudi naša ljubezen sega čez meje narodov.«

»Bog obvaruj mir vaše duše pred mojim bratstvom!« vzklikne Servet; »ali ne duhate ognja v moji bližini? Vaš nos bi moral biti za kaj takega bolj občutljiv. Ubogi farček! Če obleda že severni oznanjevalci pomladi pred mojo mladostjo svetega pisma, — kako bi mogel ti, ki si zvezan v mrzlem ledu, prenesti moje razodetje!«

»Drzno govorite, Mihael Servet,« pravi prior. »Eden še živi,« nadaljuje Španec, »ki je tujec v svojem mestu in v katerega krog me vleče mo duh. Bo mi li on brat ali sodnik in rabelj?«

»O kom govorite, Mihael Servet?« vpraša prior, ki ni dovolj dobro poznal velikih mož svojega časa, da bi jih uganil iz namigavanja. Toda doktor je globoko zavzdihnil, se zgrabil znova v prsi, kot bi mu gorel znotraj ogenj, o katerem je govoril, se obrnil in zapustil s hitrim korakom sobo.

»Gospod,« odgovori Giorgio namesto njega, »o Giano Kalvino je izpovedal, o katerem se govori, da skriva ostrejši duh v telesu kakor nemški reformatorji, razen tega pa še ostrejši meč v nožnici.«

Ze se je začela leto Gospodovo 1546 med grodom in treskom, ko je končno zahtul prior, da so se mu vrstile moči, in se znova pripravljaj na pot.

»Nerad se ločim,« je rekel na pragu gostilne Jakob Guggenbühli, »vaši znameniti gorski vrhovi so mi to storili. Ob modrih dneh jih moram primerjati z velikim marmornim čudežem, ki je zgrajen v Milanu v božjo čast in sega visoko in bleščeče v nebo. Toda bolj bel in večni kot stolnica v Milanu je sneg vaših gor, ko se v večernem žaru eveti njihov skrat bolj dragoceno kot blek kraljev. To je pobožnost, to je spodbuda.«

Giorgio se je čudil mladostnemu zaletu svojega p. orja, s katerim je hvalil to tujo deželo, gostilničar se je pa zadovoljno mugal, kot da so krasote njegove domovine njegove zasluže, in od-

pustil menih s ponosno zavestjo, da se je ubogima ostrizencema posvetila pod njegovo streho lučka božjega razuma.

Mezge je poginil, mošnja izpraznjena, pogum nog zmanjšal. Vrh tega je sredina zime otežkočila vsako korakanje, da sta prior in Giorgio prišla le počasni naprej v nemški deželi. Dnevi potovanja so se menjavali z dnevi potitka kakor včasih ved praznikov z delavniki, da se vsa vrsta in red znova prekinjata.

Sredi februarja sta dospela patnika v Turin-gio in Giorgio je že prišel po vsej znanih prenočišnih izpraševati po bratu Benjaminu; kajti nič ni bilo bolj negotovo, kakor če je prav v Wittenbergu iskal in našel vsakdanjega kruha. Kaj pa če ga je zadela žalostna usoda marsikategorega evangelijskega propovednika, ki so potovali brez strehe za svojo bedno družino in skušali sebi in svojim s težavo ohraniti golo življenje! Brez odgovora in navodila je moral Giorgio potrpeti, dokler nista prišla v Eisleben, kjer ga je sprejel v dobrih časih v Benjaminovem spremstvu lekarnar Juan Landau, pozneje pa v slabih, ko se je vračal sam in nesrečen. Tudi sedaj je vesel in ganjen povabil menih v hišo.

Lekarnar je imel res zanesljivo poročilo o Benjaminu, da stanuje z ženo pred vrati Wittenberga, da se mu dobro godi in da drevi k njegovim propovedim zlasti mladina.

»In starec, najin prijatelj?« vpraša Giorgio. »Osamljen je,« odvrne Juan Landau, »pot iz predmestja do Sracijih vrat mu je prezopara, ker vodi mimo Lutrove hiše, da ne more priti oče k hčeri.«

Giorgio je pri teh besedah vdano pogledal priorja, kot bi hotel reči: »Glejte očeta, ki gre čez velikanske gore in skozi vojsko krivoverce k sinu!« Tudi lekarnar je najbrž uganil take misli, ker se je opravičil prijuri Baltazarju:

»Častiti oče, vsako človeško srce ne more tako premagati pravične nejevolje zaradi grdega odpada, da bi bilo pripravljeno iti po zgledu našega Gospoda in Zveličarja potrpežljivo za zgub-

ljeno ovca. Vrh tega ima starec v Wittenbergu pred očmi početje novotarjev, dokler so; vi si pa morete komaj predstavljati v samotnem samostanu, s kako nesramnostjo izrabljajo ubegli menihi in redovnice dobrine svobode, ki so jo dosegli čez noč.«

»Dal Bog, da s temi besedami niste govorili o mojem sinu Benjaminu,« odvrne prior, »sicer bi moral popolnoma obupati nad njegovo spreobrnitvijo in bi storil bolje, da bi pasel zaupano mi čreda kakor hodil za to eno zlobno ovco v prepad.«

»Gospod,« pravi lekarnar, »spreobrnjenje je težka stvar, z milostjo božjo pa nemogoča. Videl sem, da so se vrnili v cerkev, ki so postali lutrovske zaradi nauka, in druge zaradi svobode — osebnega srca pa ni bil nobeden od njih. Svojejo sina poznate. Če nosi glavo na togem tilniku, ko je grešil, ga ne boste iztrgli hudiči iz krempljev.«

Ker je prior molčal, je zagovarjal Benjamin Giorgio in poveličeval solze kesanja, ki so oprale že mnog madež z bratove duše, da se je zopet dvignil k Bogu. »Zato ne obupujem,« sklene, »da ne bi bi dosegli uspeha opomini našega očeta, če se le ni navzel trdovratnosti svoje žene; kajti Margareta je izrezana iz bolj trdega lesa.«

In če bi bila tudi iz mehkejšega,« pravi nato lekarnar, »vendar živiža v nemških deželah z vsake strehe napuh. Moški so ženske, ženske otroci, vsi pa rimski, če se bojé greha. In če je resnica, da se tam ne bojé Boga, kjer ga ni, potem ga iščete pri nas zamen; kajti nihče ni tako zavrnjen, da se ne bi rajši iz trme pahnil v pekel, kakor da bi se v cerkev »nazaj splazil,« — kakor se izražajo, da bi pokazali, da je rešilni korak prav sramoten, nemškega moža nevreden.«

Priorja so mučile gostiteljeve besede, da je vstal, stopil k oknu in trkal s prsti po šipah. Ali ni pihal tudi vanj na tej severni strani Alp na vsak korak duhteče in omamno diš svobode? Ali ni imel skušnjav, da bi razločeval Nemce in Italijane, kot da morejo prvi samolastno zagovarjati pred Bogom mnenje svojega srca, drugi pa, da so se rodili za ponižnost in pokorščino?

NEGA LEPOTE

Šminkati se
treba znati!

Ali ni to največja umetnost žene? Predvsem je treba znati izbirati šminko. V presenetljivi izbiri šminke PASTEL boste našli, milostiva gospa, ono nianso, ki zares odgovarja Vaši polti. Svetle, nežne in baržunaste šminke FARDS PASTEL Vas bodo navdušile.

FARDS
PASTEL

BOURJOIS

Parfumer - Paris

Damske plašče za jesen in zimo, kakor tudi vse vrste blaga za plašče in kostume nudi trdka

F. I. GORIČAR

Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Plašče in kostume izdelujemo tudi po meri.
Izdelava in kroji prvovrstno!

Konrad Gologranc

MESTNI STAVBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

1000 din plačam

ako vam »Radio Balzam« ne odstrani kurjih očes, bradavic, trde kože, bul, ozeblin itd.

Pred kratkim sem naročil zdravilo za kurje oči in sem bil zelo zadovoljen. Pošiljam 15 din še za eno škatljo.

Tako piše g. Zlender M., organist, Bela Cerkev pri Novem mestu. Nad 300 takih priznanj pričča, da je »Radio Balzam« najboljši in ker se ne suši in traja leta, tudi najcenejše sredstvo. Naročite tudi Vi to pošteno in s 1000 din zajamčeno sredstvo, ne bo vam žal, priporočili ga boste tudi znanem. — Zahtevajte povsod samo »Radio Balzam« Cottič. Kjer bi ga ne dobili, pišite na tvornico, ki vam ga pošlje poštino prosto, z navodilom in garancijo: 1 lonček za 10 din, predplačilo, 1 lonček 18 din, 2 lončka 28 din, 3 lončki 38 din, povzetje.

»Radio Balzam«, Cottič, Ljubljana VII.
Janševa (Kamniška)
Odobreno S. br. 6302. zak. zaš. 9631.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; šenitovanjki oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonaska, 3 mm visoka petinna vrstica po 1 din. — Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

19 let staro dekle

vajeno vseh hišnih del, gostilne ter šivanja, jače službo za takoj, kjerkoli — samo za oskrbo. Grem tudi na kmetijo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 16266. (a)

Službo dobe

Mlinarja

ki je izvežban za trgovsko in kmečko mletje na električen pogon, takoj sprejemem. Resni in pošten reflektanti naj pošljejo ponudbe na Ivan Rus, Grosuplje pri Ljubljani. (b)

Kam pa kam?

Na Kurešček

vozi avtobus v nedeljo, 16. oktobra ob 8 zjutraj izpred Mestnega doma. — Prijave telefon 36-98.

Pohištvo

Pohištvo

rabljeno, dobro ohranjeno, poceni napredaj. — Močnikova 4, II. nadst.

Posteljne mreže

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic — Gregorčičeva št. 5 (poleg Gradišča). (1)

Razno

Za shode

nudi veliko dvorano gostilna Martine, Zg. Siska.

Fina šivilja

se priporoča za na dom za šivanje oblek, plaščev in kostimov. Gre tudi v provinco. — Florjanska 9 (v mlekarji). (z)

Radio

Radio aparati

svetovnih znamk — po najugodnejših pogojih pri

KLEINDIENST & POSCH
Maribor
Aleksandrova cesta 44

Kupimo

Živo perutnino

stalno kupujem. Ponudbe s navedbo cene je poslati v upravo »Slovenca« pod »Pitališče« št. 16316. (k)

Električni motor

enosmerni, za 380 W in 3—4 konjske sile, rabljen. kupim. — Andrej Kregar, St. Vid nad Ljubljano 59.

Elektromotorje

za vrtilni tok 2x220 V, rabljene, dobro ohranjene kupimo, in sicer: 1 dinamo ca 25 KS, 1 motor ca 13 KS in 1 motor ca 6 KS. Grad Ravne, p. Guštanj, dravska banov.

Denar

Iščem posojilo 6000 din. Za uslugo dam brezplačno stanovanje za 6 let, ko bom izplačal tudi dolg. Ponudbe upravi »Slov.« pod »6000 din« 15.476. d

BANČNO-KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

kupi takoj in plača najbolje HRANILNE KNJIZICE bank in hranilnice VREDNOSTNE PAPIRJE 3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK
državne razr. loterije.

Prodamo

Nepremožljive hubertuse dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Kožuhovina

vseh vrst v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri Josip Dolence, krznar. — Sv. Petra cesta št. 19. Telefon 22-62. (1)

Kislo zelje, repo

sarmino, prvovrstno, vsako množino — dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, tel. 35-39. Cene brez konkurenčne.

KOLESA

najnoviji letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina
Ljubljana - Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča Sv. Krištofa dobite za nizko ceno pri kamnoseku Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana. (1)

Patent »Kraljica peč«

ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa goril ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (1)

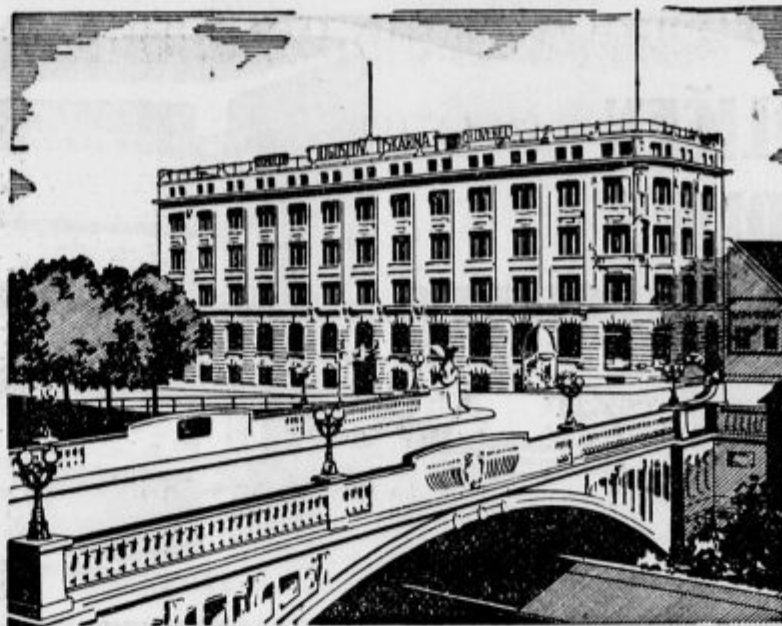
la bosenske suhe češplje vreča 50 kg 310.— din; zabo 25 kg 180.— din; zabo 10 kg 79.— din; orehi tanke lupine 50 kg 340.— din; jedra, bela 10 kg 250.— din. Franko voznina — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Poročne prstane

ure, verižice, uhane, kakor tudi očala, kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Sotna, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. - 1

Parkete

vseh vrst izdeluje in dobavlja po nizki ceni Leo Paulin, tovarna parketov in furnirja, parna žaga, pošta Straža pri Novem mestu.



TISKARNA
BAKROTISK
KAMNOTISK
OFFSET-TISK
KNJIGOTISK
KLIŠARNA
ČASOPISJE
DNEVNIKI
TEDNIKI
ILUSTRACIJE

Kadar potrebujete različne tiskovine in se ne morete odločiti v kakšni tehniki naj se izdelajo, tedaj se izvolite obrniti na

JUGOSLOVANSKO
TISKARNO V LJUBLJANI
KOPITARJEVA 6

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 15. oktobra: 12 Plošča za ploščo se v venček poveže, da poslušalstvu se vsemu postreže — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Plošča za ploščo se v venček poveže, da poslušalstvu se vsemu postreže — 14 Napovedi — 17 Otroška ura — 17.40 Fritz Kreisler: Mala dunajska koračnica (plošče) — Fritz Kreisler: Synkation (Trio Edita Loranilove) — 17.55 Pregled sprejema — 18 Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Odločki iz Črne gore (g. Vlad. Regally) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Samostan Krka in njegov pomen v zgodovini pravoslavni Srbov v Dalmaciji (Miloš Parenta) — 19.50 Beseda k prazniku — 20 O zunanji politiki (g. dr. Al. Kuhar) — 20.30 X. večer muzi-komedijantov — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (plošče).

Nedelja, 16. oktobra: 8 Plošče — 8.15 Saksofon solo s spremljevanjem klavirja. Izvaja g. Zihel Miloš, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Šramli igrajo (plošče) — 9.45 Verski govor (g. Jože Jagodic) — 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice

— 11 Reproduciran koncert na wurliških orglah — 11.30 Koncert. Sodelujejo: g. Jože Gostič, član zagrebske opere in Radijski orkester — 13 Napovedi — 13.30 Pevski koncert celjskega okteta — 14 Kar želite, to dobite (plošče po željah) — 17 Kmet ura: Na kaj bom pazil pri zemskem krmljenju (g. inž. Erik Eiselt) — 17.30 Fantovske pesmi (plošče) — 18 V. Baehler: Predsednik vseh predsednikov, veseloliga. Sodelujejo člani rad. igr. družine in kvartet »Hmtadra«, vodi Ipi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: 30-letnica zagrebskega veleizdajniškega procesa (dr. Dušan Popović) — 19.50 Zabavni pisan večer. Sodelujejo: Sestre Stritarjeve (plesne pesmice s spremljevanjem Radijskega ork.), g. Petan France in Stanko Avgust (orglice in harmonika) in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik.

Drugi programi:

Sobota, 15. oktobra: Belgrad: 21.30 Zabavni koncert — Zagreb: 20 Opera iz Narodnega gledališča — Varšava: 23.15 Spevi, dueti — Budimpešta: 20 »Pesem rdeče rože«, 21.55 Jazz, 23.10 Ciganski orkester — Milan: 21 »Zadnji lord«, opera — Rim: 20.30 Pestra glasba, 21 Komedija — Paris: 20.30 Simfonični koncert, 21.10 »Gospod Vernet«, komedija, 22.45 Lahka glasba.

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine,
kjer biva nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je najbolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini. Naročnina znaša letno za Jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava Izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Tyrševa 52



Dobro obrit-
dobro volje!



ROTBART



UČITELJSKI ZBOR DRŽAVNEGA UČITELJIŠČA V LJUBLJANI
javlja žalostno vest, da je dne 14. oktobra zjutraj umrl njegov član

JOSIP MARN

profesor drž. učiteljišča, dodeljen drž. klasični gimnaziji v Ljubljani

v 60. letu življenja in 31. letu učiteljske službe.

Pogreb dragega tovariša bo v soboto, dne 15. oktobra ob štirih pop. iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Blag mu bodi spomin!

UČITELJSKI ZBOR DRŽAVNEGA UČITELJIŠČA V LJUBLJANI

Govor gauleiterja Bürckela na Dunaju

Dunaj, 14. okt. TG. Kakor je že včeraj Gauleiter Globočnik v zelo ostrem na dunajski kardinalu naslovljenem govoru napovedal, je nocoj komisar za Avstrijo Bürckel klical na Heldenplatz velikansko zborovanje narodnih socialistov, ki se ga je udeležilo po napovedi nemških poročevalnih agencij nad 200.000 somišljenikov. Več desetstisočev organiziranih narodnih socialistov je korakalo mimo nadškofjeve palače na zborovališče.

Tamkaj je Bürckel povzel besedo in najprej nastopil proti gotovemu inozemskemu tisku, ki raznaša vesti o nekem kulturnem boju na Dunaju. Dejansko sobotne manifestacije proti kardinalu Innitzerju niso bile nič drugega, kakor odgovor narodnih socialistov na gotovo metode političnega katolicizma v Avstriji. Bürckel je prebral pisma, ki jih je kardinal Innitzer pred narodno socialistično revolucijo v Avstriji pisal in ki so za vsakega dokaz (je dejal), da je kardinal nasprotnik narodnega socializma. Po 13. marcu je prišel kardinal k Hitlerju, ne da bi bil povabljen, ne od njega, ne od koga drugega, ter je ponudil svoje sodelovanje. Bürckel je nadalje prebral kardinalovo prošnjo, naj se takoj začnejo pogajanja med cerkvijo in državo. Toda izjava, ki jo je solnograški nadškof dal komisarjem zastopniku, je zadosten dokaz za to, kako je kardinalov korak vreden. Ravnal se je enostavno po načelu: »Rešimo, kar se da rešiti.« Solnograški nadškof da je namreč odgovoril Bürckelovemu zastopniku, da ni potrebno, da bi se stvari tako hitro razvijale, ker se ni gotovo, kakšen bo konec trenutnih političnih razmer in ker ne ve, kako se bo končala zadeva s Čehoslovasko. To se imenuje veleizdajstvo, je zavpil Bürckel, več kot veleizdajstvo. Spekulacija s Čehoslovasko se je slabo končala. Zaradi tega so se katoliški politiki pretekli tork zopet sestali, da sklepajo v položaju ter so sklenili, da mobilizirajo narod za manifestacije proti narodnemu socializmu. Tako se je zgodilo, da so pretekli petek zvečer nekateri pred nadškofjsko palačo vpili: »Kristus je naš voditelj! Kardinal, zaukaži, mi ti bomo pokorniki!« Pravilno bi bilo, če bi bili takrat vpili: »Innitzer, ubogaj! Hitler ti ukazuje!« Duhovniki so v svojih govorih napadali Hitlerja, med ljudi pa so trosili letake, češ da se bo onim, ki bodo vstopili v zakon po novih postavah, odklonil cerkven pogreb. Bürckel je nadaljeval, da on ne verjame, da se je s tem verska borba začela, toda on mora izjaviti, da prepoveduje, da bi se kdorkoli vmešaval v politične zadeve. S temi gospodi se mi ne bomo pogajali. Pogajati se sploh nečemo. Povedali jim bomo samo naše ugotovitve, in s tem bo vse končano. Naše ugotovitve pa so:

1. Dobro vemo, da so se teh manifestacij na Dunaju udeležili Judje in Čehi. Vsi, ki jim bo krivda dokazana, bodo morali najhitreje zapustiti Dunaj.

2. Končnoveljavno smo opustili vsako misel, s katero smo se še nedavno bavili, da bi vendarle to ali ono bogoslovno poslopje ali semenišče vrnil nazaj prvotnemu namenu.

3. Namen, da v zvezi z zmago v sudetskih deželah objavimo amnestijo katoliških političnih krivcev, bomo sedaj opustili.

4. Nemogoče nam je odslej, da bi izpustili Schuschnigga, čeprav smo se še preteklo nedeljo bavili z mislijo, da to storimo.

Gauleiter Bürckel je nato pojasnil načela za bodoče odnose med cerkvijo in državo. Ti odnosi bodo sledeči:

a) Vera je zasebna stvar vsakega posameznika. Terorizem v verskih vprašanjih je vedno dokaz neumnosti. Nas prav nič ne briga, kaj ta ali oni veruje. Mi ne želimo, da bi obnovili gotove metode iz srednjega veka. Oni, ki žali križ ali podobne stvari, ta bo postal, hočeš nočeš, sovražnik naše stranke. Oni, ki hočejo v cerkev hoditi, naj hodijo, kdor hoče, naj ostane doma. Če kdo v cerkvi, ki je hiša božja, na-

pada Hitlerja in naša načela, z njim od tega trenutka dalje nimamo nič več opraviti.

b) Sklepanje zakonov je izključno državna zadeva, ker tičejo obstoj našega naroda. Cerkev lahko pomaga pri sklepanju zakonov in v šoli, toda samo tako, da bo stvarno priznala državo in stranko, ali ju vsaj ne ogrožala.

c) Ulice in trgi so državna last. Kdor hoče na njih manifestirati, more manifestirati samo v prilog države, ne pa proti njej.

d) Politika in način, kako bomo uredili življenje našega naroda, sta delo, ki ga opravljata izključno le država in stranka. Blagor človeških duš pa je stvar vere. Seveda ne bomo dovolili, da bi kdo zasramoval versko prepričanje kogarkoli ali simbole kakšne vere. Vsakdo ima pravico, da njegovo prepričanje drugi spoštujejo. Še manj pa bomo seveda dovolili, da bi kdo zlorabljal vero in verske simbole za grož-

nje proti državi. Ne bomo dovolili, da bi neodgovorni izizivatelji sramotno poskušali ločiti tako imenovane avstrijske katoličane od nemškega naroda n. pr. s pomočjo molitev. Ostmarka se nahaja v mejah države in bo v njej ostala. Bog je poslal Dolfusa in Schuschnigga nekdanji Avstriji, nam pa je poslal Adolfa Hitlerja.

»Gospodje škofje,« je zaklical Bürckel, »mi bomo neupogljivo šli naprej po svoji nemški poti in ne poznamo nikogar, ki bi nas mogel na tej poti ustaviti. Kakšno zadoščenje pa imate od svojih malenkostnih manifestacij? Čas hiti naprej in koraka čez vas. Globoko se klanjamo pred Vsemogočnim, ki nam je poslal Hitlerja. Če bo treba iti iskat Satana, smo pripravljeni poiskati ga vsak hip, če je to potrebno za Hitlerja in za narod.«

Bürckel je na koncu izjavil, da so bile manifestacije katoliške mladine napad na državo in da bo v tej stvari izvedena stroga preiskava in da bodo krivci najstrožje kaznovani.

Kdo je koga vabil – Kdo se je komu ponujal

Izredno zanimivo je, kako se je v tej jns-arski akrobaciji zasukalo »Jutro«, edino in največje glasilo JNS, ki ima sedaj neprijetno nalogo, da vso to igro v pametni obliki prinese na oder. Ker so se vse doslej zlasti slovenski trkali na prsa in skušali okrog sebe vzbujati strah in grozo kot posledni, neustrašeni, ki so pripravljeni čez drn in strn za svoja načela proti federalizmu, separatizmu, razdiralcem državnega in narodnega edinstva, proti itd. itd., sedaj so pa ob enem samem razpisu volitev, o katerih vedo, da bodo svobodne in ne take kakor so bile Živkovičeve in Jeltičeve, postali tako mehki in krotki, da po svojem najvidnejšem predstavniku senatorju dr. Kramerju prosijo za sprejem v združeno opozicijo – ob tem skoku je »Jutro« priskočilo na pomoč in vzelo vso stvar v roke, ker vsakemu drugemu bi se zvrtilo v glavi. In »Jutro« je iznašlo čarobni lek, ki naj reši jns-arsko dobro ime: pravi, da je združena opozicija povabila JNS, da ji je ponudila, naj kandidira na njeni listi. »Iz vrst združene opozicije se je izvedelo, da namerava ponuditi volivno sodelovanje glavni parlamentarni opozicijski skupini JNS, pa tudi Ljotičevemu Zboru.« Še več: »Jutro« pravi, da je dr. Maček povabil k sebi dr. Kramerja, ne sicer po pošti na njegov ljubljanski naslov, ampak ob priliki, ko je bil v Zagrebu: »Na svojem potovanju v Belgrad se je glavni tajnik JNS dr. Kramer v tork zadržal nekaj ur v Zagrebu ter na povabilo obiskal dr. Vladimira Mačka na njegovem stanovanju.« Tako po »Jutrovem« vsi vabijo JNS k sebi, tudi sam delovni odbor združene opozicije: »... je delovni odbor sklenil, da se Jugoslovanski nacionalni stranki in Ljotičevemu Zboru ponudi volilno sodelovanje na osnovi popolne programske samostojnosti vseh treh skupin.« (Tako »Jutro« objavlja, da bo JNS še ostala zvesta svojemu »programu« in da bo tudi dr. Mačku pustila njegovega – Živkovičev režim mu ga je že enkrat pustil, ko je bil na višku svoje neusmiljene moči; svobodo mu je sicer vzel, program mu je pa pustil).

Da bi »Jutro« ohranilo videz, da je JNS še pri moči, govori celo o nekih »protipredlogih«, o pogojih, ki naj bi jih JNS stavila združeni opoziciji, preden bi sprejela njene »ponudbe«: »Ne more se reči, kakšna bo odločitev stranke in kakšen bo protipredlog, ki ga bo stranka stavila volivstvu združene opozicije. Ravno tako se še ne more reči, ali bo na drugi strani združena opozicija mogla in hotela tak protipredlog sprejeti.« Torej kar prava pogajanja dveh enakovrednih pogodbenikov. »Jutro« ni nič v skrbeh, ali bo JNS mogla in hotela sprejeti pogoje dr. Mačka, ampak: združena opozicija – ta je sedaj v zadregi, če bo mogla in obenem hotela sprejeti pogoje, ki jih bo stavila JNS. Kaj bo, če ne bi hotela in bi stavila predrte pogoje in bi JNS užaljena odšla? Posledica: najmanj – spor med Petrom Živkovičem in dr. Mačkom!

Toda za to edinstveno šalo v zgodovini parlamentarizma se imamo zahvaliti samo »Jutru« in njegovemu veselju do politiziranja. V resnici pa je stvar čisto drugačna – kakor že marsikatera, o kateri je »Jutro« po svoje pisalo. »Hrvatski dnevnik« z dne 14. oktobra ima v rubriki »Volivni vestnik« podnaslov: »Ponudba JNS«, pod katerim piše: »Vsi časopisi pišejo, kako so predstavniki JNS predsedniku dr. Mačku in Združeni opoziciji stavili poudbo za volivno sodelovanje. Kakor je znano, je volivni zakon tak, da zadaje pri postavljanju vsedržavne liste velike tehnične težave. Ti tehnični razlogi so vzrok, da manjše skupine iščejo pristanka večjih, da bi z nosilcem njihove vsedržavne liste mogli vezati tudi svoje kandidature... Kar se tiče JNS – z njo ni nobenega sporazuma niti v temeljnih vprašanjih. Glavni odbor JNS se jutri sestane v Belgradu in bo sprejel sklep, ali naj uradno ponudi volivno sodelovanje in kakšno naj bi bilo to sodelovanje. Glavni tajnik JNS dr. Kramer je bil pri predsedniku dr. Mačku, ki mu je povedal svoje mnenje. Eno je vsekakor gotovo in to je, da so slovenski predstavniki JNS, ki so se sestali v Ljubljani, zahtevali, da gredo na volitve in da je treba dobiti pristanek opozicijskega bloka, da bi smeli svoje kandidature vezati na nosilca liste opozicijskega bloka.« – Tako »Hrvatski dnevnik« o ponudbah JNS. »Hrvatski dnevnik« pa je priznalo glasilo dr. Mačka.

Zagrebski »Jutarnji list« pa piše o istem vprašanju: »V zagrebskih krogih JNS je ob ponudbi JNS dr. Mačku za volivno sodelovanje nastala velika zmeda. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da bodo gg. Demetović, Ante Kovač, Josip Cvetič, dr. Lavoslav Hanžek in še nekateri drugi izstopili iz JNS, ako bi vodstvo sprejelo zahtevo dr. Mačka.«

Ze mogoče, da se »Jutro« že s tako vneto pripravila za separatizem, da hrvatski časopis ne upa več brati, zato smo te vesti zapisali, da ne bo še naprej trdilo, da je bila JNS v združeno opozicijo povabljen ali da bi ji bilo sodelovanje ponujeno.

Nemška odlikovanja

Belgrad, 14. oktobra. AA. Vodja rajha Hitler je odlikoval upokojenega ministra in prvega podpredsednika centrale avtomobilskega kluba Jugoslavije dr. Velizarja Jankovića z velikim križem reda nemškega orla, a Milana Tadića, konjeniškega podpolkovnika v pokoju in generalnega tajnika centrale avtokluba kr. Jugoslavije s križem nemškega orla 2. razreda.

Razstava slovenskih umetnikov v Belgradu

Belgrad, 14. oktobra. AA. V nedeljo 16. t. m. se bo ob 11 dopoldne otvorila v paviljonu Cvijete Zurovič na Kalemegdanu razstava slovenskih umetnikov. Razstavo bo odprl kipar in prof. umetniške akademije v Belgradu Srečo Stojanović. Razstave se udeležijo trije slovenski umetniki: slikarja Gajmir Anton Kos in Miha Maleš in kipar France Gorše. Razstava bo odprta od 16. do 28. oktobra. Vsega bo razstavljenih 134 umetniških del. Razstavo prireja združenje prijateljev umetnosti Cvijete Zurovič.

Belgrajske novice

Belgrad, 14. okt. m. V gradbenem ministstvu je bila včeraj druga licitacija za modernizacijo državne ceste št. 2: Kranj–Naklo. Licitacija je uspela. Delo je dobil kot najnižji ponudnik stavbenik Bricelj iz Ljubljane.

Za
nego
kože!



SOLEA
Milo in krema

Nova češko-slovaška država

Bratislava, 14. okt. TG. V krogih slovaške vlade pravijo, da bo češko-slovaška država dobila novo ime, da bo tako prišla do izraza zvezna oblika nove domovine. Tudi narodna himna bo druga. Dr. Hodža je v »Slovenskem deniku« napisal članek, kjer zagovarja iste misli ter dostavlja, da bo nova država dobila nove ustavne in politične osnove. Izkušnje iz demokratične dobe so se slabo izkazale.

Madžarska mobilizirala 5 letnikov

Budimpešta, 14. okt. Uradno poročajo, da je madžarska vlada sklenila mobilizirati pet letnikov. Na izredni seji min. sveta je bilo namreč sklenjeno mobilizirati letnike 1908, 1909, 1910, 1911 in 1912; ti obvezniki se morajo javiti pri svojih enotah do ponedeljka. Madžarska vlada opravičuje mobilizacijo s prekinitvijo pogajanj in se izgovarja na koncentracijo češke vojske na madžarski meji.

Italija imenovala poslanika v Parizu

Pariz, 14. okt. b. Italija bo zopet imenovala veleposlanika v Parizu, ki je snoči že zaprosil na Quai d'Orsayu za podelitev agreementa za dosedanjega italijanskega poslanika v Buenos Airesu, Guarriglia.

»Poljska zvezda« uničena

Varšava, 14. oktobra. AA. Havas. Pri pripravah za polnjenje stratosfernega balona »Poljska zvezda« je nenadoma nastal opegi, ki je uničil velik del zgornjega platna. Človeških žrtev ni bilo. Zaradi škode, ki je zaradi ognja nastala, mislijo, da se balon to jesen ne bo mogel dvigniti v polet. Naknadno poročajo, da je brzokone prišlo do eksplozije zaradi električne iskre. Električna je nastala zaradi trenja svile gornjega platna. Toda to je samo domneva, medtem ko točnega vzroka ognja ne morejo ugotoviti.

Italijanski prostovoljci se selijo iz Španije

Gibraltar, 14. okt. AA. Havas: Danes zjutraj so prispele v Gibraltar iz Cadiza brez spremstva štiri italijanske križarke »Liguria«, »Piemonte«, »Sardenia« in »Calabria«. Na križarkah se nahajajo italijanski prostovoljci, ki se vračajo iz nacionalistične Španije. V Gibraltarju se bodo vkrcali tudi opazovalci odbora za nevmešavanje, nakar bodo križarke odpule v Neapelj.

Belgrad, 14. oktobra. m. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković je v sporazumu s finančnim in gradbenim ministrom izdal pravilnik o nujnem podpiranju pasivnih krajev. Pravilnik je izdan v današnjih »Službenih novinah«.

Belgrad, 14. oktobra. m. Minister za telesno vzgojo naroda Ante Maštrovič je danes sprejel v svojem kabinetu delegata Snučarskega kluba Ljubljana, Ervina Zupana. Ob tej priliki je minister odobril Sm. klubu Ljubljana podporo 5000 dinarjev.

Belgrad, 14. oktobra. m. V današnjih »Službenih novinah« je objavljena uredba o povračilu premissljeno izvršene škode iz političnih nagibov za poškodbe požiga ali ropa tujega premoženja. S tem je ta uredba z današnjim dnevom dobila tudi obvezno moč. Današnje »SL« novine objavljajo tudi pravilnik o poslovanju izbranih sodišč Inženjerske zbornice.

Belgrad, 14. oktobra. AA. Prometni minister je dovolil, da se ugodnost popusta 50% na državnih železnica za obiskovalce Obrtniške razstave podaljša do konca razstave, tako da velja popust za prihod v Belgrad do 25., a za povratek do 27. t. m.

SK Grafika. Umrl je oče našega igralca tov. Marna Marana, gosp. profesor Mar. n. Odbor poziva vse naše člane, da se pogreba korporativno udeležijo. Uro pogreba boste izvedeli iz dnevnega časopisa. — Odbor SK Grafike.

Državljska vojna v Palestini

Arabci sestrelili dve angleški vojni letali

Jeruzalem, 14. oktobra. AA. (DNB) Pri kraju Hubeti je prišlo včeraj do krvavega spopada med Arabci in židovskimi policaji, katerega žrtev sta postala dva policaja. Na cesti proti Hebronu so Arabci sestrelili dve britanski vojni letali. Letalec so se rešili s padali. Na cesti Damask–Jeruzalem so našli glavi dveh Judov.

Jeruzalem, 14. oktobra. AA. (DNB) Arabci so včeraj vdrl v tobačno tovarno nekega angleško-ameriškega podjetja, polni ves tobak s petrolejem ter ga zažgali. Na neki arabski plantaži pri Djebnu so posekali 2000 stebel pomaranče, a na neki ju-

dovski plantaži 8000 stebel. Pri Lidi so našli ubitega nekega judovskega policaja, a v pokrajini Safeda nekega Arabca. Cesta od Ako do Safeda je na več krajih razrušena v minami. V Tel-Avivu je bil včeraj aretiran bolgarski terorist in komunist Dimitrij Boguslav.

Jeruzalem, 14. okt. b. Potrjujejo, da so arabski vstasi dvignili v zrak veliko cesto v severni Palestini. Uporniki so zgradili strelske jarko ter postavili tam tudi protiletalske topove in strojnice. Britanske oblasti so kaznovale prebivalstvo mesta Safa Amera s 700 funti.

prireditelj jih smatra za verjetno –; in tu se nam kaže pisatelj sam kot človek sile in težnje za lepoto, ki tudi ubija in komaj občuti kaj kanjanja. Tako je »Življenje« prijeten zgodovinski vir za začetek naturalističnega pojmovanja sveta in oboževanja ljube antičnega sveta in kot tak ima še sedaj veliko ceno in tudi zanimivost. Svoječas pa je Cellinijev »Življenje« slovelo tudi kot najboljši literarni plod renesanse. Prof. Škrli je knjižici napisal izčrpen in jasen uvod, analizo Cellinijevega življenja, dela ter svetovnega odmeva, pa tudi določil pravo njegovo historično in umetnostno ceno. — td.

Gospodinjstvo in sodobna meščanska slov. kuhinja

Uredil Andrej Pčelnikov, Maribor, Tiskovna založba, 608 strani.

To obširno »Gospodinjstvo« je vendarle samo en del lani izišlega ogromnega gospodinjškega kompendija »Za vsak dan«, ki zaradi svojih dimenzij in cene seveda ne more doseči tolike popularnosti, kakor bi izdajatelj hoteli. Ta knjiga obsega nad 218 kuhinjskih receptov, katerim je dodanih še 28 strani dodatkov bi kuhinjskim receptom. Ta del knjige ima tudi zase posebno kazalo na koncu 268. strani. Nato sledi posamezne druge razprave, ki spadajo v gospodinjstvo, in sicer je ga. Minka Govekarjeva napisala osnovni pouk kuhinjske umetnosti (249–357), katerim je priložena tudi tabela kuhinjskega posodja. Mirko Solar, obratovodja plinarne, je napisal članek o uporabi plina v sodobnem gospodinjstvu, katerega prav tako spremljajo nazorne slike. Po članku »Kako se vedemo pri mizi« sledi opis Milke Bračičeve »Kako urejamo in pospravljamo stanovanj«, ing. D. »Pranje«, dr. M. Rusa »Prva pomoč

v neizgoda« ter spis »Zaščita pred vojnimi plin«. Zanimiv in potreben pa je domači leksikon, kjer so na 100 straneh razloženi posamezni pojmi ter tuje besede o boleznih, čveličarstvu, domačem zdravljenju, glasbenem izrazoslovju, hrani, kozmetiki, kuhinjski abecedi, medicini, sprejemanju domačih zdravil, o sadjarstvu, škodljivcih, športu, o zdravilnih zeliščih, kratka o vsem, kar zanima gospodinjstvo in domači krog. Strokovni učitelj K. Popp je prispeval članek k opremiti stanovanj, toda brez kakih slik, J. U. članek o čipkarstvu, naši narodni borti, ing. Rado Kregar pa o nakupu in amortizaciji hiš (558–602). Članek ponazarja tudi posamezni načrti, kako se gradi in računa nova stavba. S tem člankom pa je tudi zaključena ta mala enciklopedija gospodinjškega znanja in navodil za praktično potrebo. Cena 100 dinarjev.

Rudolf Rakuša: Listina reformirane slov. stenografije s komentarjem

Izdano kot manuskript v 100 izvodih. V Mariboru ob 20 letnici svobode.

Rudolf Rakuša je znan slovenski stenografski strokovnjak, ki se s stenografijo ne peča samo znanstveno, temveč tudi teoretično ter je iz teorije napisal že več člankov in razprav. S priučeno »špirografske« izdajo »Listine reformirane slovenske stenografije« podaja svoje nove rezultate iskanja po zboljanju in okrepitvi slovenske stenografije, ki mu je v osnovi stenografija dir. F. Novaka. Njegov osnutek teži po jasnosti, enostavnosti, kratkosti in slovanski orientaciji. To so njegovi osnovni principi, nato pa priporoča določene spremembe že v dopisni stopnji (znaki, vokalizacija, samoznaki itd.) V tem oddelku podaja nekaj novih znakov za črke t, st. f ter je

dosegel z novim načinom pisave večjo kratkost. Prav tako pa navaja tudi spremembe v višji poslovnji stopnji ter govorni stopnji, ki je namenjena stenografom praktikom, ki jim priporoča nove krajsave. Listina daje točno definicijo novih sprememb, ki naj Novakov sistem modernizirajo za sodobnost. Sam pisatelj se zaveda svojih dobrih predlogov, pa tudi slabših mest v njih ter zato daje ta svoj predlog modernizacije strokovnjakom v debato, da se potem sprejme najboljša rešitev. Odklanja pa vsak predlog, ki bi rušil temeljne osnove, temveč sprejema samo take, ki se tičejo enostavnosti, jasnosti in hitrosti.

Izbrano delo Zofke Kvedrove bo začelo izhajati v Ljubljani pri Zenski založbi Belo-modre knjižnice. Uredili ga bosta ge. dr. Marija Boršnik in Eleonora Kerne. Izšla ne bodo samo njena slovenska dela, temveč tudi tujejezična dela, prevedena v slovenščino, kajti tudi to spada v slovensko literaturo. Urednici bosta skušali ugotoviti, da je Kvedrova, tudi če je pisala v tujem jeziku, mislila po slovensko, ter bodo dela v slovenščini morda dobila celo večjo ceno kot v tujem originalu.

Prleškega gostovanja ne bo. — Včeraj smo poročali na tem mestu, da bo jutri, 16. t. m. prireditelj Društvo prijateljev Sloven-skih gor v Ljutomeru prleško gostovanje. Danes pa nas je Društvo prijateljev Slovenskih gor opozorilo, da je sicer imelo namen prirediti narodopisno gostovanje, toda ker se je zaradi zunanje-političnih razmer izlet zavlekel in je bil do zadnjega negotov, je gostovanje odpadlo. Pač pa bo jutri izlet vseh, ki se žele udeležiti pristne »prleške« bratve.

KULTURNI OBZORNIK

Benvenuto Cellini: »Življenje«

Prevedel in z opombami opremil Stanko Škrli. 101 stran.

V Merkurjevi Mali knjižnici, zvezek 9., je izšla zanimiva knjiga iz italijanske renesance in sicer odlomki iz prve knjige avtobiografije Benvenuta Cellinija »Življenje«. Ta zanimivi in tipični italijanski renesančni človek, glasbenik, kipar, zlatar, pustolovec, vojak, ubijalec ter skoraj menih Benvenuto Cellini, bahavi in samozavestni umetnik, ki je bil zaverovan v svoja dela in jih je smatral za največje umetnine svojega časa, opisuje v tej nazorno pisani avtobiografiji svoje življenje. V tipični renesančni skladbi, ki jo je prevajatelj romanist univ. prof. dr. S. Škrli lepo ponášil v načinu, kakor ga med našimi izvirnimi pisatelji mojstrsko obvlada samo Pregelj, je Cellini prikazal svojo mladost, svoje bivanje na dvorih, v Firenci in v Rimu, opisuje z vsemi barvami papežev oколico, v kateri je on opisoval za papeževa osebnega zlatarja in kiparja; opisuje borbe med Medicejci in nasprotniki, pa tudi boj za Angelski grad, ki ga je prav on odbil kot hraber in neusmiljen vojščak. Vsa ta pestrost renesančnega življenja je zajeta v živahnem življenjepisu ter ima zato prevod te povesti namen ne toliko leposlovnega ali umetniškega, temveč bolj prikazati duha dobe, katere važen dokument iz začetka 16. stoletja je prav ta Cellinijeva »Vita«. Tu vidimo renesančne papeže Klementa VII. in Pavla III., njihovo oboževanje umetnosti in umetnikov, ki so jih izvezemali celo iz nraavnega zakona — vsaj tako izjavo jim sugerira pisatelj in

Kaj pravite?

Vi vsi, ki silite in rinete v politiko, ali kaj pomislite, kako težak in nevarnih sprememb poln je ta poklic? Mar mislite, da je politikom vedno z rožicami postlano? Pomislite samo na primer g. dr. Alberta Kramerja, nardusnega unitarista in integralista, pomislite nanj in na njegov križec pot v Zagreb! Kaj mislite, da ni bil to križec pot za njega, o čigar otež je že skromen punktual veljal za zavrnjenega separatista, a matkovec mu je bil vse do danes posebej priljubljen element, slo vsega cla na svetu. Pa je le gospod senator vzel pot pod noge in poromal pred voditelja vseh teh »separatistov« in protidržavnih elementov, globoko in ponižno se je priklonil in poprosil, da ga Maček blagovolj poslušati. Ne zgodi se tako pogosto, da bi politična usoda koga tako kruto kaznovala, da bi moral pred vso javnostjo polizati, kar je pravkar še z ogorčenjem opljuval! — Imejte pred očmi ta nesrečni zgled g. senatorja Kramerja vi, politični borilci, premislite njegovo telesno in duševno stanje, ko mu ni ostalo prikrilo, da je to, kar počenja, politično elatugstvo — pa je vendar storil, da reši, če se še kaj rešiti da!

Kaj pravite, mar nimajo tudi politiki večkrat zelo bridkih ur?

Najboljša veseloigra sezone!!

Pomladanska parada

(Marika)
KINO UNION Danes premiera ob 16., 19. in 21.
Telefon 22-21 Glasba: R. Stolz Režija: G. Bolvary

Koledar

Sobota, 15. oktobra: Terezija, devica; Avrelija, devica.

Nedelja, 16. oktobra: 19. pobink. nedelja. — Gal, opat; Gerard Majela; Florentin, škof. — Zadnji krajec ob 10.24. Herschel napoveduje mrzel veter.

Novi grobovi

† Prof. Josip Marn. V Ljubljani je umrl g. prof. Josip Marn, profesor na klasični gimnaziji. Pokopnik je bil mož visoke izobrazbe in srčne kulture. Slovel je tudi kot odličen stenograf. Že kot gimnazijec je z dovoljenjem ravnateljstva tedanje ljubljanske gimnazije poučeval slovenske gimnazijce slovenske stenografije kot prost predmet. Naj mu sveti večna luč! Zalutajočim naše iskreno sožalje! Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Osebnosti

— Premeseni so poštni uradniki, oziroma uradnice: Marija Kržišnik, iz Ljubljane I v Kočevje; Julija Fleischer iz Crnomlja v Kamnik; Hedvika Truger iz Kočevja v Ljubljano I; Marija Levstek iz Mojstrane v Ljubljano I; Franciška Olinčič iz Ljubljane I v Mojstrano in Kostadin Bošković iz Celja v Sv. Lenart v Slov. goricah.

— Napredovali je iz 5. pol. skup. v 4/2 ravnatelj Osrednjega veterinarsko-bakteriološkega zavoda v Belgradu dr. Ivan Kenda.

— Napredovali so iz 9. v 8. pol. skup. zemljiškoknjižna uradnica okr. sodišča v Glini Jelisa-veta Fidel-Leskovar, za zemljiškoknjižnega uradnika 9. pol. skup. kri okr. sodišču v Kranju zemljiškoknjižni pripravnik Milan Krpan in za pristava 8. pol. skup. pri okr. sodišču v Osijeku sodni pripravnik Karel Cerin.

— Premesena sta Rihard Markuš iz splošnega oddelka železniškega ravnateljstva v Belgradu v splošni oddelk železniškega ravnateljstva v Zagrebu in Edvard Piliš s postaje Subotica na postajo Zagreb-gl. kol.

KINO „SLOGA“ Telefon 27-80

Danes ob 14.30, jutri v nedeljo ob 10.30 in v ponedeljek ob 14.30!!
Po izredno znižanih cenah od Din 2.50 dalje

Svetislav Petrovič, Olga Čehova, Sabina Peters

Tajna sodba

Napeto filmsko delo predstavlja vsa naslagla, ki morejo ogroziti družinsko srečo!

SHIRLEY TEMPLE: SIROTA, MALA BOGATINKA

— Jeseniški župnik duh. svetnik g. Kastelic je nenadno zbolel. Prepeljati so ga morali takoj v bolnišnico v Ljubljano. Jeseniški farani želijo, da bi čimprej ozdravel.

— Občni zbor zveze fantovskih odsekov bo v nedeljo 16. oktobra ob 9 dopoldne v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. Otvoritev pozdrav in ugotovitev sklepčnosti. 2. Poročila članov predsedstva. 3. Poročila preglednikov. 4. Volitve predsedstva Zveze fantovskih odsekov. 5. Predlogi. 6. Služajnosti. — Na občnem zboru imajo glasovalno pravico zastopniki odsekov, ki se morajo izkazati s potrdilom domačega fantovskega odseka. — Pred občnim zborom bo sv. maša v kapelici Vzajemne zavarovalnice za udeležence občnega zbora.

— Spomenik Vatroslava Jagiću bodo postavili v Varaždinu. Kip Jagićev je bil narejen v zagrebški umetniški akademiji ter je s podstavkom vred 10.60 m visok, kip sam je visok 2.80 m.

— Trboveljski slaviki bodo nastopili tudi v Zagrebu v nedeljo, 16. t. m. ob 3 popoldne. Pell bodo iste pesmi, ki so jih peli v Bolgariji.

Zadnji in najzabavnejši film oboževane in priljubljen **Franciške Gaal**

Sodelujejo: Wolf Albach Retty, Paul Hörbiger, Hans Moser, Theo Lingner, Tibor Halmay, Fritz Inhof, Adele Sandrock

100% smeja, muzike, razvedrila, mladosti, humorja ...

— Vremenska napoved. Jugoslavija: Povsod jasno. Na skrajnem severu in zahodu nekoliko oblačno. Temperatura se je zvišala, a noči so bile zelo hladne. Najnižja temperatura je zabeležena v Užicu 0, najvišja v Podgorici 27 stop. Napoved za danes: Pretežno jasno po vsej državi. Nekoliko oblačno na skrajnem severu in zahodu. Temperatura bo ostala neizpremenjena. Noči bodo zelo hladne.

— Huda nesreča na Jesenicah. Danes se je na Jesenicah pripetila huda nesreča. Avto je podrl 40-letnega delavca Ignaca Kristana. Kristan je dobil hude poškodbe po vsem telesu, najhujše pa na glavi. Nezvestnega je ljubljanski reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Njegovo stanje je smrtno nevarno.

JOAN CRAWFORD: Dogodek in senzacija plena!

Dvojno življenje lepote, dvojna morala, ena resnična ljubezen v krasnem vefilmu prirode

DEKLE IZ TRSTA

Franchot Tone, Robert Young

Dialog v nemškem jeziku! 2 JURNALA!

KINO MATICA 21-24

ob 16., 19. in 21. uri

— Lukežev semenj v Novem mestu bo v torek 25. oktobra 1938.

— Izpred malega senata. Posestnik in mizar Anton Urbas iz Cerknice je bil obtožen vloma, ki je bil l. 1932. izvršen v trgovino g. Lenarčiča v Cerknici. Odnoseno je bilo 6000 din gotovine. Te ga vloma je bil osumljen Anton Urbas. Kazenska pravda se je vlekla več let. Sedaj je bil Anton Urbas popolnoma oproščen od obtožbe zaradi vloma.

— Poslopje nove trgovske akademije v Zagrebu, v kateri bo tudi ženska strokovna šola, kar je zgradila banovina, bo slovesno odprto danes dopoldne. Zgradba je veljala 10.000.000 din.

— Velik požar v kemični tovarni Bernarda Mosterja v Zagrebu je nastal 13. t. m. popoldne. Požar so takoj zapazili, nakar so prihiteli gasilci in požar omejili. Vendar pa je ogenj napravil 60.000 din škodo.

— V tramvaju umrl. V četrtke o pol poldne je v Zagrebu na Jelačičevem trgu stopil v tramvaj občinski logar iz Sessveta 32 let stari Mihajlo

Vrečec. Hotel se je poljati na postajo. Sredi poti pa je nenadno omahnil s svojega sedža. Sprevodnik in stražnik, ki se je vozil, sta takoj prišla in ga dvignila. Brž je bil zraven tudi zdravnik, ki pa je ugotovil, da je Vrečec že mrtve, ker ga je zadela srčna kap.

— Novo realno gimnazijo bodo zgradili v Gospiu, ki bo veljala 9.000.000 din. Zgradba bo imela prostora za 1000 dijakov ter bo imela 20 razredov.

— Peti potresni sunek v 10 dneh so čutili v Medmurgu v četrtke jutraj okoli pol 2 ponoči. Škode tudi ta potres ni naredil.

— Lokomotiva mednarodnega brzovlaka je skočila s tira v četrtke jutraj pri Sevnici. Brzovlak iz Belgrada proti Ljubljani, ki ga je vlekla ta lokomotiva, je imel zaradi tega veliko zamudo.

Švicarske ure, zlatina - ČUDEN, Prešernova 1
— Koledarček Kmečke zveze za l. 1939 Te dni je izšel koledarček Kmečke zveze za l. 1939. Obširen je kot še nobeno leto do sedaj in ima mnogo strokovnih navodil in vse tabele, ki jih potrebuje kmet v vsakdanjem življenju. Opremljen je s svinčnikom in vezan v močno platno. Cena je klub pretežno tabelaričnemu stavku in obsegu 280 strani ostala enaka prejšnjim letom, to je 10 din za 1 komad.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice

— Moški zbori! Spomin vaših pokojnih tovaršev-pevcev in drugih mrtvih znancev boste najlepše počastili in osvežili, ako jim zapojeate na praznik Vseh svetnikov na grobeh pretresljive žalostinke, ki vam jih priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, kakor: 1. Bervar K.: 4 nagrobnice za moški, oziroma mešani zbor, 6.50 din; 2. Cerar D.: 2 nagrobnice za moški zbor, 3 din; 3. Foerster A.: Sedem pogrebni pesmi za mešani zbor, 10 din; 4. Grum A.: 4 žalostinke za moški zbor, 3 din; 5. Hafner L.: Blagor jim! 10 nagrobnice za moški zbor, 12 din; 6. Jobst A.: Tri nagrobnice za moški zbor, 5 din; 7. Marolt Fr.: Nagrobnice. Zbirka najlepših nagrobnic za moški zbor domačih in tujih skladateljev; 8. Prelovac Z.: Žalostinka »Zvonjenje oglasja«, za moški zbor, 1.50 din; »Nad mojimi grobove«, nagrobnica za moški zbor, 1 din; »Poljana toži«, žalostinka za moški zbor, 1 din; 9. Premrl St.: »Blagor mu!«, nagrobnica za moški zbor, 1 din.

— Večerni učni tečaj za knjigovodstvo, obrtno-trgovsko računstvo, korespondenco, pisarniška dela, nemščino, stenografijo, strojeplisje itd., so že

prišli pri trgovskem učilišču »Christofor vrnili zavod«, Ljubljana, Dobrebranska 15. Pouk se učni ob večernih urah od tri četrt na 20 do tri četrt na 22. Prijave se še sprejemajo pri ravnatelju zavoda. Šolnina zmerna. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Prospekti brezplačno na razpolago.

— Danes je dospela Franciška Gaal. Danes se končno vrti premiera težko pričakanega filma »Pomladanska parada«, ali kakor so ga ime-

»Mi ne jemljemo s silo, ampak stavimo le na neumnost drugih!«

Tudi pri nas je znana sleparska zvijača, ki je prišla z juga, da neumne in lahkoverne ljudi opeharijo z najdenimi »dragoceninami« predmeti. Pri nas kak južnjak »najde« kje na ulici dragocen zlat prstan, kar pa navadno stori tako, da ga vidi tisti, ki ga misli oskubiti. Tisti, ki je »našel«, to brž pokaže možu, ki ga sreča ter mu ponudi v nakup, češ da sam nima časa, da bi se s tem pečal. V tem že pristopi tretji, ki je stal v ozadju ter čakal, ali bo »riba« prijelac. Ta strokovnjaško precepi najdeni predmet in ponudi zanj velike denarje. Ker pa nima pri sebi toliko denarja, prosí najditelja, naj gre z njim. Sedaj oni drugi mož seže v žep ter odšteje, kar je najditelj zahteval in plača 100 din za stvar, ki je vredna komaj dinar.

Kakor rečeno, se to dogaja tudi pri nas. Vendar je ta sleparja doma v južnih krajih, kjer igrajo veliko vlogo »ekinice« ali »dukatic«, kakor pravijo zlatnikom. V južnih krajih zlat denar še vedno močno čislajo. Zato sleparjem kar na kratko pravijo »dukatarji«.

Dne 12. oktobra sta se pred sarajevskim sodiščem zagovarjala dva taka »dukatarja«, ki sta bila obtožena, da sta nekega Črnogorca ponoči

novali v Zagrebu »Marika«. Ljubljansko občinstvo je že po časopisnih vesteh obveščeno o pridu tega filma včeraj ves dan povpraševalo po vstopnicah, kar je jasen dokaz velike priljubljenosti te igralki, ki je že dolgo nismo videli na filmskem platnu. Vsečina filma je vzeta iz starih brezskrbnih časov predvojne dobe; dejanje se godi na starem Dunaju, deloma na dvoru takratnega cesarja Franca Jožefa I. Ves film preveva glasba Roberta Stolza. Režiser filma je mojster Geza Bolvary. Za humor, veselje in razvedrilo skrbje Hans Moser, Theo Lingner, Adele Sandrock, Fritz Inhof in Tibor Halmay. Ljubljana se bo pri tem filmu od srca nasmejala, kar je končno tudi potrebno, zlasti po komaj preživelih težkih dneh. Priporočamo občinstvu nabavo vstopnic v predprodaji, ker je zanimanje za ta film že dva dni ogromno.

— Gg. zobne zdravnike opozarjamo, da bo v nedeljo, 16. t. m. ob 10 v Liječniškem domu v Zagrebu, Subičeva 9, redni občni zbor Zveze stomatoloških društev Jugoslavije. Vabimo toplo vse tovariše, da se tega občnega zbora udeležijo. Odbor društva zobnih zdravnikov za dravsko banovino.

— Nova šola v Rudniku. V nedeljo, 16. t. m. ob 3 popoldne bodo v Rudniku blagoslovili novo šolsko poslopje. Z novo šolo bo ustrezno šoli in prebivalcem Rudnika in Orlega, ki so še polnih 90 let čakali na zgraditev nove šole v Rudniku. Šolska mladina vabi vse prijatelje šole k tej domači slovesnosti, da se zahvali vsem, ki so pripomogli do novih sončnih in zračnih šolskih prostorov.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku. Stari trg 9, Ljubljana.

— Vsi, ki posedujete lastni potni list z veljavnim vizumom, se lahko udeležijo Putnikovega izleta s posebnim vlakom v Trst dne 16. okt. po znižani ceni. Prijave do sabbote zvečer sprejemajo biljetarnice Putnika.

— Joj, Minka, kako krasno obleko imaš! — se je začudila moja prijateljica. Odrnila sem ji: Pojdi v manufakturno trgovino Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva ulica! Tam dobiš vse, kar ti srce poželi: krasne modne blagove za obleke in plašče. Nizke cene in dobra postržba so tam doma.

Huda nesreča s tovornim avtomobilom v Baški dolini

Gorica, 13. oktobra.

V sredo okrog 1 popoldne je vozil težak tovorni avtomobil po državni cesti z Grahovega proti Koritnici v Baški dolini. Kmalu za vasjo, ko je zavil na prvi ovinek, sofer iz do zdaj nepojasnjenih vzrokov, najbrže radi nenadne odpovedi krmila, ni mogel več okreniti voza, ki je zdrčal naravnost čez rob ceste po najmanj 50 metrov visoki strmi grivi v Baško grapo. Pri tem se je nekaj krat prevrnil in oblezel razbit na pradu. Tovornik je bil prazen.

Sofiral je Mirko Podgornik iz Vrat pri Čepovanu. Z njim se je vozil g. Bože Mikuš, trgovec in hotelir iz Sv. Lucije, po čigar naročilu je šel kamion nalagat les v Baško dolino. G. Mikuš je še pravočasno in srečno skočil z voza, uboga Mirkota je pa vržlo iz kabine, da se je trikrat v zraku prevrnil in oblezel z zlomljeno hrbenico v nezvesti. Pripeljali so ga v gorisko bolnišnico, njegovo stanje je zelo nevarno. Ker je mlad in zdrav, upamo, da bo okrevl. To mu tudi iskreno želimo. Tovornik je bil last Mirkotovega brata, g. Stanka Podgornika, ki ima svoje prevozno podjetje pri Sv. Luciji. Ta je prišel dve uri kasneje z vlakom od vojakov, kamor je bil poklican na vaje. Škoda je velika, ker je stal kamion okrog 150 tisoč lir.

napadla in oropala. Eden se piše Milorad Subotić, drugi pa Tihomir Furtula. Toda Tihomir in Milorad sta bila hudo ogorčena, da jim kdo očiata rop. Priznala pa sta, da sta »dukatarala«, Milorad je takole povedal sodnikom: Jaz, Furtula in še nekaj drugih »dukatarjev« nas je šlo zvečer po cesti, ko smo srečali dva Črnogorca. Furtula se jima je približal, jaz pa sem šel pred njimi ter jim podvrnil »divji dukate«, ki so ga takoj prišli. Furtula je začel z onima dvema barantati, nakar sem prišel mimo in me je Furtula kot tujega človeka prosil, naj pregledam, koliko je »dukate« vreden. Dejal sem, da 400 din, pa sem zanj ponudil takoj 870 din. Ker pa sem se delal, da nimam pri sebi denarja, je Furtula Črnogorcu prodal dukat za 150 din. Potem sva midva izginila. Jaz sem res dukatar, vendar ne jaz ne nobeden nas dukatarjev ni razbojnik! Nikdar!

Podobno je pripovedoval tudi T. Furtula; nakar mu je sodnik dejal, da Črnogorec trdi, da sta ga napadla in ga oropala. Tihomir je odločno dejal: »Bog ne daj, da bi bil kaj takega storil! Mi ne jemljemo s silo, ampak stavimo le na neumnost drugih!«

Škoda, da je razprava preložena.

Jutri na TOMBOLO v Kranj

Prične se točno ob 2. uri — ob vsakem vremenu

Danes zadnji dan za tablice po Din 5'—: jutri bodo po Din 6'—

Česa nam ne morejo vzeti? Naše narodne kulture!

Češki pesnik Josef Hora, ki je bil letos v Ljubljani, je po zadnji katastrofi, ki je zadela Češko, napisal v »Česke slove« zanimiv članek pod gornjim naslovom, ki jasno podčrtava pomen in smisel kulturne dela ter je vreden, da se ponatisne v našem kulturnem obzorniku.

»V Ročnicah je na mostu preko Labe vzdignana spominska plošča podpirskega politika Ervina Špindlerja s tem verzom:

Čepur te Laba, domovina, v dve polovici reže,

vendar ostaneš nam enotna v vse vekove.

Tu most iz jekla in železa veže

te zopet v eno, spaja ti bregove!

Čudovito naključje Ročnički most je zgrajen in plošča vanj vzdignana l. 1910, onega leta, po kateri ga štetju so razdelili Nemci z dovoljenjem Anglije in Francije Češko v dve polovici. Iz vrhov nad Ročnico zdaj lahko vidiš Milešovko, Lovoš, Dolgi vrh nad Litomeficami, Sedlo, Bezdez — vse to je sedaj pod Nemčijo. Razdelili so nam zemljo prednikov, ves Machov kraj z njegovim spomenikom v Litomeficah, z njegovim jezerom pod Bezdezom, z vso scenografijo »Majac« je ostal tam preko.

— Česa nam še niso vzeli, se sprašuje plašno, jezna, ožemočna misel. Toda druga, zdj se, da prav tako bolesta, vendar pa močna, je odgovorja: Mogli so nam vzeti kraj, v katerem se je rodila poezija našega prvega pesnika, v katerem je nastal znameniti litomefički kancional s slikami Jana Husa pred koncilom in na grmadi — niso pa nam mogli vzeti podzavestne kulturne povezanosti, spomine na duhovni boj naših prednikov, čarobnost poezije našega Macha!

Železo severne Češke, gozdove, pokrajini, ki jih je posvetila Machova poezija, so nam vzeli, tisoče naših ljudi ostane na drugem bregu, postali smo berači, toda — kultura nam je ostala, da bi se

krog nje strnili in iz nje črpali nove sile. Tako smo delali vselej v najtežjih časih, ko so brali naši predniki skrivaj prepovedane knjige, ko so se v dobri prepovedi strnili okrog uboge literature, knjig in časopisov. Mobilizacija narodnega duha, ki ji je bil priča začetek XIX. veka, je končno premagala tudi brutalni pritisk na narod. Danes... danes, ko nas je vse prevarilo, ko se je podrla toliko zunanjih simbolov naše narodne eksistence, nam ostane nedotaknjena samo ena stvar: naša narodna kultura. Izvori Vitave ostajajo v tujini, toda Smetanova godba bo zvenela še naprej; Machovi opojni verzi o zemlji ljubljene niso ničesar izgubili na svoji resničnosti s tem, da je kos te zemlje, kateri so bili zapeti, surovo iztrgan iz našega telesa.

Med nami ne sme biti malodušnih ljudi, ki bi zmajevali nad duhovnimi vrednotami, ki se ne dajo odtujiti. Kdor bi danes v tem strašnem obubožanju naroda hotel postati še bolj ubog za dar umetnosti, bi pomagal samo sovražnikom k njihovi sili. Odzadj bomo morali še večkrat iskati uteha v knjigi in veselje do življenja v godbi, v našem gledališču, v umetnosti. Knjiga ne demobilizira, temveč najstrašneje in najhvaležneje mobilizira našega duha in redi našo energijo, nenalomljeno in življenja zmogljiva. Umetnost, literatura, poezija — očitajte jim, kor hočete — je naše najbolj učinkovito orožje. Kdor bi se jih ne oprijemal, slabi se in narod ter pripravila duhovni samomor. Nismo pa še tako daleč, da bi odmetavali samo bistvo naroda, temelj, na katerem stoji. Prepričani smo, da bosta šla literatura in umetnost k tem narodnim koreninam, da bi v bodoče zajeli s svojo močjo kar največ tipičnega češtva, ki ga potrebujemo za svoje notranje zedinjenje; prepričani smo, da se bo po dneh zmede vrnil tudi narod k umetnosti in knjigi!

Jubilejne izdaje Društva sv. Jeronima v Zagrebu. Hrvatska družba sv. Mohorja je posvečena svetemu Hieronimu Dalmatincu ter stopa letos že v svojo 70 to leto. Za to leto so knjige posebno

izbrano ter s tem jubilejnim letom začenja novo smotno izdajo knjižne skupine, ki bo v petih letih predstavljala neko malo kmečko enciklopedijo. Nove knjige se te dni razpošiljajo po Hrvatski ter so za leto 1939 sledeče: 1. Kalendar Danica za g. 1939; 2. Zvijezde Srca Isusova, pesniške legende o božjih svetnikih, ki jih je spisal mladi Milan Pavelić; 3. Jedni grade, drugi razgradju, knjiga o današnjih velikih državnikih. — Te tri knjige veljajo skupno 15 din. — 4. »Isod« Garčičke planine, pripovedke iz Moslavine, ki jih je spisal kmečki pisec Mije Stuparić; 5. »Kako se hrani bilje«, kmetijska kemija dr. M. Mohačka. — Teh pet knjig skupno velja 25 din. — 6. »Majka priča«, pripovedke iz Bosne V. Grmovića; 7. »Naša zmlajca«, knjiga prof. B. Babića o postanku zemlje; 8. »Žrtva Novog Zavjetac«, prvi del liturgike dr. Kuklja; 9. »Gospodarski život na selu« dr. M. Ivšića. Vseh devet knjig skupno 50 din. Knjižotrska cena je 10 din za knjigo. — Za začetek šolskega leta je izdala založba sv. Jeronima Deharbov »Mali rimokatolički katekizem« za 1 din; duhovske oblasti so ta katekizem priporočile, zdaj ga je pa še ministarstvo prosvete priporočilo za vse ljudske šole kot šolsko knjigo. Dalje »Malo biblije« s slikami po 3 din (dr. Lach), »Žrtvosv. Mises«, priročnik za skupno molitev, in mašno petje z notami (dr. Kuklja) po 1 din, ter »Andrejsko evanجيل«, cerkveno pesmarico in molitvenik (II. izdaja), ki jih je priredil dr. Peršić (cena 15 dinarjev). Prav tako je izdala tudi »Sveto Pismo Novoga Zavjetac« (Evanđelji in listi) v prevodu in z razlago univ. prof. dr. F. Zagode, prirejeno kot ljudska izdaja (cena 20 din, oz. broširano 12 din). — V družbenem letopisu je statitika, ki kaže, kako se je naklada knjig pri Družbi sv. Jeronima razvijala, da je v zadnjem desetletju dosegla višek, kajti izdanih je bilo 276 knjig v treh milijonih izvodih. Toda v teku 70 let je društvo izdalo 568 knjig v skoraj deset milijonih izvodih (točno 9,294.000).

Križem po Palestini, spisal dr. Andrej Snoj, 1938, je naslov knjigi, ki je te dni izšla pri Mohorjevi družbi. Ze petdeset let, odkar je izšel »Jeruzalemski roman« Fr. Lampeta, ki se je širokemu občinstvu zelo priljubil ter bil bran po vsej naši domovini. Od tedaj smo dobili nekaj časopisnih poročil o posameznih romarjih v Palestino ter tudi knjigo Mirka Javornika »Palestina«, ki kaže politične perspektive današnje Palestine in opisuje njene ljudi s peresom pravega polno-krvnega pisatelja. Toda to je impresionistični opis bežnega potopisa. Dr. Snoj pa hoče podati oris Palestine z očmi znanstvenika, ki se je poglobljal v svete zgodbe te zemlje in iskal Jezusove stopinje v sedanosti. O knjigi, ki je ilustrirana z mnogimi fotografijami iz Svete dežele, bo v našem listu poročal še strokovnjak, ki je že sam bil v Palestini in jo pozna podrobno tudi iz Svetega pisma. Knjiga velja broš. 82 din, vez. 48 din. Udje Mohorjeve družbe je dobe 25 odstot. ceneje.

Velikonjeva povest »Višarska polena« drammatizirana. — Pisatelj Narte Velikonja je drammatiziral svojo povest »Višarska polena«, ki je bila med najbolj priljubljenimi ljudskimi povestmi, izšlih pri Mohorjevi družbi. Drami je dal novo ime »Nijavac« ter so jo iz rokopisa igrali že po več naših domovih z velikim uspehom. — Izdala jo bo založba »Ivan« na povsem originalen način: kot dodatek k inzeratom posameznih izbranih tvrdk, ki bi bile pripravljene inserirati v knjigi, ki bi izšla v 3000 izvodih in bi jih pisatelj poslal brezplačno naročnikom. Tako bi bila reklama v rokah igrancev vso zimo na vidnem mestu, kar more inzeratu samo pripomoči do uspeha. To je zopet nov iznajdljiv način, kako si slovenski pisatelj išče poti v svet, tudi če je priznan in visoko cenjen. Znamenje, da oficielne založbe ne izpolnjujejo več svojih obveznosti do slovenskih pisateljev, ali pa so okostenele ter si ne znajo poiskati dovolj odjemalcev in se boje rizika. Radevedni smo, kako bo uspela taka privatna inicijativnost novega zalaganja knjig.